

Møteinnkalling

Utval:	Utval for opplæring og helse
Møtestad:	Fylkesutvalsalen, 3.etg., Fylkeshuset, Bergen
Dato:	07.02.2017
Tid:	10:00

Møte går over to dagar 7. og 8. februar

Møtestart 7. februar kl. 10:00

Skulebesøk 8. februar – sjå køyreplan s.2

Program 7. februar

10:00 – 10:25	Erfaringar med skulemat på Årstad vidaregåande skole , jfr. spørsmål frå representanten Alexander F. Andersen i OPHE 08.09.2016, v/seksjonsleiar Linda Farestveit og Årstad vidaregåande skole
	Gjennomføring av inntak til vidaregåande opplæring v/inntaksleiar Nils Skavhellen
10:25 – 11:30	Sakshandsaming
11:30 – 12:00	Lunsj i kantina
12:00 -	Sakshandsaming hald fram

Dersom nokon av utvalet sine medlemmer ikkje kan møta og må melda forfall, vert dei bedne om å gjere dette snarast ved å fylle ut skjemaet på www.hordaland.no/forfall eller sende melding til folkevalde@hfk.no.

Innkallinga gjeld valde medlemer i utval for opplæring og helse. Ved eventuelt forfall frå faste medlemer vil varamedlemer bli kalla inn særskilt.

Emil Lennart Pålikoff Gadolin

utvalsleiar

Køyreplan skulebesøk OPHE 8. februar 2017

Kl. 08:00 -	Avreise m/minibuss frå Bergen Bystasjon – perrong P
Kl. 08:40 -	Ankomst Knarvik vgs (rektor Kari Espelund Bruvik)
Kl. 10:40 -	Avreise Knarvik vgs
Kl. 11:00 -	Ankomst Åsane vgs (rektor Jens Petter Storheim)
	Lunsj
Kl. 13:30 -	Avreise Åsane vgs
Kl. 13:40 -	Ankomst Tertnes vgs (rektor Stig Stordal)
Kl. 15:40 -	Avreise Tertnes vgs
Kl. 16:00 -	Ankomst Bergen Bystasjon

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 11/17	Godkjenning møteinnkalling og sakliste		
PS 12/17	Godkjenning møteprotokoll forrige møte		
PS 13/17	Referatsaker (meldingar)		
RS 4/17	Statusrapport samanslåing Etne/Ølen	2014/23406	
RS 5/17	Rapport med oversikt over deltaking i internasjonale samarbeidsprosjekt 2016	2016/5117	
RS 6/17	Løypemelding i samband med sak om ny budsjettmodell	2016/33942	
RS 7/17	Administrativ samanslåing av Tertnes vgs og U. Pihl vgs	2016/4130	
RS 8/17	Konferanse om barnefattigdom	2015/12196	
RS 9/17	Melding om oversending av klage på vedtak om godkjenning etter friskolelova - Foreningen Danielsen Intensivgymnas	2015/12460	
PS 14/17	Høyring - NOU "På lik linje"	2017/445	
PS 15/17	Høyrinssvar- endringar i opplæringslova – Direkte overgang i retten til vidaregåande opplæring	2017/416	
PS 16/17	Invitasjon til Hordaland fylkeskommune om deltaking i KS sitt skuleleiarprogram 2017-18	2017/635	
PS 17/17	Fråsegn til framlegg til ny byggteknisk forskrift- TEK 17	2016/34133	
PS 18/17	Innspel til Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget i samband med Stortingsmelding 9 Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning	2017/85	
PS 19/17	Fagskolane i Hordaland - utfordringar og moglegheiter	2017/85	
PS 20/17	Produksjonsskule og fylkeskommunal aktivitet på Hjeltnes	2016/4130	
PS 21/17	Retningslinjer for namnesetting - vidaregåande skular i Hordaland	2017/541	
PS 22/17	Rehabilitering - ombygging - mindre tilbygg i skulesektoren - budsjettfordeling nr. 1 -2017	2017/453	
PS 23/17	Ymse		

PS 11/17 Godkjenning møteinnkalling og saksliste

PS 12/17 Godkjenning møteprotokoll forrige møte

PS 13/17 Referatsaker (meldingar)

NotatDato: 16.01.2017
Arkivsak: 2014/23406-6
Saksbehandlar: sisover

Til: Utval for opplæring og helse
Fylkesutvalet
Fylkestinget

Frå: Fylkesrådmannen

Statusrapport for samanslåing av dei vidaregåande skulane i Etne og Ølen

Fylkesrådmannen viser til vedtak i fylkestinget i desember 2016 i sak 98/2016 *Eit framtidretta skuletilbod for ungdom frå Etne*:

«Fylkestinget ber fylkesrådmannen halde fylkestinget løpande orientert om resultatane av samarbeidet med Rogaland fylkeskommune med tanke på elevar, tilbod og forholda til dei tilsette (pkt 3).»

Vedtaket om Etne vidaregåande skule (vgs) fatta i fylkestinget i oktober vert følgt opp gjennom samarbeid på fylkesnivå mellom Hordaland og Rogaland fylkeskommunar, gjennom samarbeid mellom dei to skulane i Etne og Ølen og i interne arbeidsprosessar på Etne vgs.

Fylkestinget i Rogaland har vedteke å opne for innsøking til skulen i Ølen for alle tilboda som i dag vert gitt ved Etne vgs. Dersom innsøkinga tilseier at tilboda kan startast, vil dei bli vidareført ved Ølen vgs. Skulen i Ølen vert no renovert, og med unntak av lokale for vidaregåande kurs 2 (Vg2) Køyretøy og Arbeidsmaskiner skal alt vere på plass til skulestart. Rogaland fylkeskommune er i ferd med å inngå ein avtale med Hordaland om leige av lokale og utstyr for Vg2 Køyretøy og Arbeidsmaskiner ved undervisningsstad Tesdal. Dei har behov for å leige to-tre år til dei har ferdige nye verkstadlokale i Ølen. Innsøkinga til skulen i Ølen vil vere klar rett etter 1. mars, og på neste møte i fylkesprosjektgruppa 7. mars er gjennomgang av tala eit tema. Dette møtet er fjerde samarbeidsmøtet på fylkesplan for å leggje best mogleg til rette for gjennomføringa av skulebruksplanen i regionen.

Det første samarbeidsmøtet mellom dei to skulane etter vedtaket i oktober 2016 vart halde 3. november. Skulane har sidan dette arbeidd mykje med å sikre god søking til dei nye tilboda ved Ølen vgs. Det har vore lagt stor vekt på samhandling i møta med rådgjevarar, føresette og elevar i regionen når dei to skulane har informert om tilboda. Ein vil etter kvart også ta opp arbeid med læreplanar, planlegging og læremiddel knytt til dei nye tilboda ved Ølen vgs. I dette arbeidet vil tilsette frå Etne vere sentrale, i og med at det er dei som kjenner programområda slik dei er gjennom informasjonsarbeidet om tilboda.

Rogland fylkeskommune vil lyse ut ledige stillingar i skulane sine i byrjinga av februar, og dette gjeld også Ølen vgs. Tilsettingar ved skulen i Ølen vil vere klare i byrjinga av mars. I haust har dei tilsette gjennomført

kompetansekartlegging og fått tilbod om ein omstillingssamtale. For tilsette i Hordaland fylkeskommune gjeld rettane som går fram av reglane for omstilling. Dei som ikkje får arbeid i Rogaland, eller som ønskjer overføring til ein skule i Hordaland, vil bli følgde opp av arbeidsgjevar i nært samarbeid med HR-seksjonen.

Arbeidet med omstillinga på skulen starta i oktober med oppretting av omstillingsutval (OMU), og det er regelmessige møte på skulen med representantar for dei tilsette, leiinga ved skulen og fylkesnivået. Blant hovudoppgåvene til omstillingsutvala er å halde seg orientert om arbeidsmiljøet på skulen, sjå til at informasjon når fram til alle tilsette og følgje opp dei tilsette i prosessstega som omstillinga ved skulen krev.

Våren 2017 er det planlagt fire omstillingsutvalsmøte. Dei er sett i samanheng med møte i fylkesprosjektgruppa og med samarbeidsmøte mellom dei to skulane for å sikre best mogleg informasjonsflyt. Frå fylkesnivået deltek til vanleg representant frå HR-seksjonen, fylkeshovudverneombodet og ein representant frå dei hovudtillitsvalde på OMU-møta i tillegg til regionleiar.

Fylkesrådmannen har i denne meldinga gjort greie for møtearenaer og arbeidsprosessar i samanslåinga mellom Etne og Ølen vidaregåande skular. Først i mars månad vil det vere klart om dei nye tilboda ved Ølen vgs har god nok søking til å bli vidareførde. Det er også i mars at tilsettingar ved Ølen vil vere på plass. Dette gjer at det er først til møtet i juni at fylkesrådmannen i større grad kan leggje fram resultat frå arbeidet.

Notat

Dato: 16.01.2017
Arkivsak: 2016/5117-2
Saksbehandlar: katclar

Til:	Utval for miljø og samferdsel Utval for opplæring og helse Utval for kultur, idrett og regional utvikling Fylkesutval
Frå:	Fylkesrådmannen

Rapport med oversikt over deltaking i internasjonale samarbeidsprosjekt 2016

Hordaland fylkeskommune har deltatt aktivt i internasjonalt prosjektsamarbeid over mange år. Dette er eit av hovudverktøya i den internasjonale strategien for Hordaland fylkeskommune. Gevinsten av internasjonalt prosjektsamarbeid for Hordaland fylkeskommune er at det bidrar til å 1) løyse regionale utfordringar, 2) byggje kompetanse, 3) finansiere regionalt utviklingsarbeid, 4) kople Hordaland fylkeskommune opp mot europeiske prosessar og 5) jamne ut sosiale og økonomiske forskjellar mellom regionar i Europa.

Med utgangspunkt i vedtekne planar og strategiar har fylkesrådmannen definert eit sett med fagområde/problemstillingar som fagleg sett er spesielt relevante å løfte inn i eit internasjonalt prosjektsamarbeid og som vil kunne gi gode effektar for hordalandssamfunnet og betre måloppnåing for Hordaland fylkeskommune. Desse ble lagt frem for utvala på [møta i juni 2016](#). Det ble samtidig vedtatt at fagutvala og fylkesutval skal ha årlege rapportar med oversikt over deltaking i internasjonale samarbeidsprosjekt, ressursbruk og måloppnåing. Internasjonalt arbeid og prosjektdeltaking skal også forankrast i Internasjonal strategi 2013-2016.

Dei mest relevante EU-programma for Hordaland fylkeskommune er EU sitt program for regional utvikling, Interreg (fleire geografiske programområde), EU sitt opplæringsprogram Erasmus+ og EU sitt forskings- og innovasjonsprogram Horisont 2020. Innanfor kultursektoren er programmet Kreativt Europa (Creative Europe) særst relevant. Norsk deltaking i Interreg-prosjekt blir finansiert over statsbudsjettet. Dei tre andre programma har Noreg og regionale aktørar tilgang til gjennom EØS-avtalen.

Denne meldingsaken gir en oversikt over aktivitetane Hordaland fylkeskommune har deltatt i eller gjennomført under desse programområde i 2016.

(1) Interreg

Hordaland fylkeskommune er aktivt deltakar i to Interreg prosjekt under programmet Interreg «Northern Periphery and Arctic»

Craft Reach

Prosjektet er eit oppfølgingsprosjekt for Economusee og Craft International. Nærings sjefen i HFK er med i styringsgruppa for arbeidet i Noreg og ein medarbeidar frå Næringsseksjon er utlånt til Norges Vel i 50 % stilling for å leie prosjektet.

Det internasjonale prosjektet er i kontinuerlig utvikling i alle 8 samarbeidslanda. Norges vel har lyst ut etter ny internasjonal koordinator som vil bli engasjert frå februar 2017.

Ved utgangen av 2016 så har to verksemder frå Hordaland, Oleana og sølvvareverksemda Arven, etablert som nye Economusee. Norges vel har gjennomført eit forprosjekt i 2016, med støtte frå Innovasjon Norge, - for utvikling av eit verksemdsnettverk for Economusea i Noreg. To nettverkssamlingar for alle Economusea er gjennomført. Norges vel søker Innovasjon Norge om eit hovudprosjekt i 2017 for dette verksemdsnettverket.

Dei neste Economuseene skal etablerast i Sogn og Fjordane, Ciderhuset med åpning 19.mai, og to i Møre og Romsdal, Volda Elektriske Mylne med åpning før sommeren og Bunadsverkstaden med tilknytning til Romsdalsmuseet til høsten 2017. Craft Reach prosjektet skal avsluttast mai 2018.

Ascent

Prosjektet Ascent (Apply Skills and Conserve our Environment with New Tools) hadde oppstartsmøte 18-21 i Donegal, Irland. Dei fem partnarane i prosjektet er Donegal County Council (IE), Newry, Mourne and Down County Council (UK), Metsähallitu Park and Wildlife (FI), Soil Conservation Service of Iceland (IS) og Hordaland fylkeskommune.

Dei ulike partnarane er no i gang med å arbeide fram ein statusrapport for eigne område, og identifisere kva for løysingar ein kan finne hjå samarbeidspartane. Det er stor vilje i prosjektet til å finne gode løysingar saman. På dette tidlege stadiet er ikkje kostnadskrevjande aktivitetar satt i gang. I Hordaland er vi i tett dialog med Odda kommune, Miljø- og klimadirektoratet og vi er i ferd med å knytte til oss andre relevante aktørar inn i arbeidet. Sidan prosjektsøknaden blei sendt er nye problemstillingar, som i utgangspunktet hadde lågt fokus, blitt viktigare og arbeidsplanen blir justert for å gi desse punkta meir plass. Det blir planlagt eit møte tidleg i mars i Skottland, som har lang og god erfaring med å få til gode løysingar for stibygging i fjellet. Her vil også aktørar frå Odda og andre delta. Det er også planlagt eit besøk til Odda og Trolltunga av partnarane frå Storbritannia og Finland, som ynskjer å være med i sti-arbeidet som er planlagt der straks snøen blir borte. Næringsseksjon brukar ein medarbeidar i 50% stilling i prosjektet.

(2) ERASMUS +

Erasmus+ er EU sitt program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett for perioden 2014-2020, og byggjer oppunder EU sin vekststrategi *Europe 2020*. Fylkeskommunen brukar EU sitt Erasmus+ program i stor grad som verkemiddel for å få ny kompetanse og erfaringsutveksling på ulike satsingsområde saman med europeiske partnarar. Det er tre hovudområder med prosjektdeltaking:

1. **Erasmus+ for fag og yrkesopplæringa- mobilitetsprosjekt:** Elevar, lærlingar og lærarar – utvekslingsopphald med skular og bedrifter i Europa /ved Opplæringsavdelinga (ein stilling)
2. **Erasmus+ for tilsette i ulike verksemdar, mobilitetsprosjekt:** Tverrsektorielle grupper (vgs-yrkesfag, arbeidsliv, off. forvaltning, frivillige org.)/ved Regionalavdelinga (RA), Internasjonal gruppe (ca. ein stilling)
3. **Erasmus+-Aktiv Ungdom – mobilitets- og nettverksprosjekt** (ca. 0,7 stilling)
Ulike prosjekttypar retta mot ungdom (mobilitet og nettverk), spesielt mot sårbare grupper/ved RA, Internasjonal gruppe.

1. Erasmus+ for fag og yrkesopplæringa – mobilitetsprosjekt 2016

Nokre av dei mest sentrale satsingsområda i Erasmus+ er kvalitet i undervisning og opplæring, innovasjon, samt kopling mellom utdanning og arbeidsliv.

EU-programmet Erasmus+ gir støtte til mange ulike typar prosjekt, men Hordaland fylkeskommune brukar hovudsakleg mobilitetsprosjekt. Det betyr at fylkeskommunen søker om midlar til å kunne sende yrkesfagelevar, lærlingar og tilsette ved utdannings- og opplæringsinstitusjonar på praksisopphald i Europa. Tilbod om å gjennomføre eit praksisopphald i utlandet er i samsvar med det overordna internasjonale arbeidet i fylkeskommunen som vektlegg at ungdom skal få internasjonal kompetanse, erfaring og medansvar.

Det er Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) som forvaltar Erasmus+-midlar i Norge, og kvart år søker Hordaland fylkeskommune om midlar på vegne av yrkesfagskular og opplæringskontor i fylket. Dei siste åra har HFK vore blant «topp to» av fylka i den norske tildelinga. I prosjektperioden

- 2014-2016 fekk HFK tildelt ca € 395.000, ca 3,6 mill NOK
- 2015-2017 fekk HFK tildelt ca € 373.000, ca 3,4 mill NOK
- 2016-2018 fekk HFK tildelt ca € 302.000, ca 3,0 mill NOK

Hordaland fylkeskommune har over lengre tid bygd opp gode system og rutinar for å søke om midlar til ulike praksisopphald for elevar, lærlingar og tilsette gjennom Erasmus+.

Mobilitetsopphald for elevar:

- 18 skular har deltatt i 2016
- 86 elevar har vore på ulike mobilitetsopphald i 2016
- Land: Danmark, Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Slovenia, Spania, Tsjekkia, Irland, Italia
- Fagområde: Restaurant og matfag, Helse og oppvekst, Barne- og ungdomsarbeidar, Byggfag, Blomsterdekoratør, Media og kommunikasjon, Teknikk og industriell produksjon, smed-faget, naturbruk og service og samferdsel.
- Opphalda er på mellom 2 og 4 veker, ofte som del av faget yrkesfagleg fordjuping
- Opphalda gir elevane utvida kjennskap til faget sitt, dei blir introdusert for andre arbeidsteknikkar og metodar, får kjennskap til andre arbeidsverktøy og maskinar, samt at dei får utvida inter-kulturell kompetanse.
- Tilbakemeldingar frå skulane er at etter slike praksisopphald er elevane meir sjølvstendige og meir motivert. I tillegg får dei ny meistringskjensle.

Mobilitetsopphald for lærlingar:

- 10 lærlingar har vore på ulike mobilitetsopphald i 2016

- Stort sett lengre opphald på ca 3 månader (nokre har kortare opphald på rundt ein måned)
- Fagområde: Kontor og administrasjon (4), Kokk (3), Frisør (1), Industriell matproduksjon (1), Hestefag (1)
- Land: Island, Danmark, Sverige, Tyskland og Storbritannia
- Opphalda gir lærlingane utvida yrkesfagleg kompetanse der dei lærer andre arbeidsteknikkar og metodar, samt erfaring frå andre arbeidskulturar. I tillegg får dei interkulturell kompetanse og utvida språkleg kompetanse.
- Mange av lærlingane melder også tilbake at dei veks personleg – får livserfaring og blir meir sjølvstendige.
- Tilbakemelding frå opplæringskontor er at «lærlingane kjem tilbake med ny entusiasme og fagleg stoltheit». Og at «dei tar med seg nye impulsar utanfrå som gir positive ringverknader i fagmiljøet her heime».

Mobilitetsopphald for yrkesfaglærarar:

- 16 yrkesfaglærarar har vore på ulike mobilitetsopphald/hospitering i 2016
- Fagområde: Omsorgsteknologi, Aktiv omsorg innanfor helsefag, Tannhelse og naturbruk (hest)
- Land: Danmark, Storbritannia, Frankrike og Spania
- Dette er nytt for HFK Opplæringsavdelinga og i 2016 var første gang vi sendte yrkesfaglærarar på slike hospiteringsopphald i utlandet.
- Prosjekta her har vore med på å vidareutvikle undervisningsopplegg bl.an innfor helsefag: bruk av omsorgsteknologi, aktiv omsorg og opplæring for tannhelsesekretærar.
- Prosjekta har vist at det er nyttig å samarbeide på tvers av skular, og med andre aktørar som til dømes høgskulen og Bergen kommune.

2. Erasmus+ for tilsette i ulike verksemder:

Internasjonal gruppe, ved Regionalavdelinga (RA) brukar EU-programmet «Erasmus+ mobilitet for tilsette» i stort omfang som verkemiddel for å kople regionale og lokale nøkkelaktørar saman med europeiske partnerorganisasjonar, til tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid. Måla er å auke kompetansen tilpassa arbeidsmarknaden sine behov og styrke god lokal samfunns- og næringsutvikling. Vi mobiliserer til deltaking og utviklar prosjekt saman med tilsette i ulike verksemder, bedrifter, vidaregåande skule og andre opplæringsorganisasjonar, nettverksorganisasjonar, kompetansearenaer, kommunar mm. Særleg vekt er lagt på at arbeidsliv og kommunar skal samhandle med dei regionale skulane for å styrke kompetansen tilpassa arbeidsmarknaden sine behov. Fylkeskommunen skriv søknad og gir støtte i gjennomførings- og implementeringsprosessen.

Aktuelle prosjekttema i 2016 har vore m.a. utvikling av helse- og omsorgstenestene (pasientomsorg, tannhelse og velferdsteknologi), rekruttering og kvalitet i mat- og restaurantfag, fiskehandlarkompetanse, tradisjonshandtverk i yrkesopplæringa, jordbruk- og næringsutvikling, samt tiltak mot fråfall i skulen.

Tilbakemeldingane er særst gode og viser at prosjekta og i stor grad styrkar tverrsektorielt samarbeid om regionale/lokale utfordringar. Metodar, tiltak og idear har vore utveksla og gitt innsikt i korleis andre har arbeidd med liknande problemstillingar og resultat ein har funne fram til. Dei har bidrege til å forbetre eigne løysingar og gjort deltakarane merksam på problem og risiko som ein tidlegare har hatt lite fokus på.

2016 har vist ei aukande interesse og merksemd på internasjonalt samarbeid som inspirasjons- og kunnskapsarena og mobilitetane er ofte springbrett til vidare samarbeid i større prosjekt.

Prosjekt som var gjennomført i 2016:

Matarena – Matfestival Østerrike

Matarena AS hadde med seg Gunnar Nagell Dahl frå Fylkesmannen og Roberto Manuel Tanaia, kokkelærer ved Sandsli Vidaregåande Skule til matfestivalen Kulinarisches Erbe Österreich i Wien. Fokus var å lære korleis festivalen og vidaregåande skule samarbeida. Lærdomen blei implementert i årets Bergen Matfestival, der elevane ved Sandsli hadde eigen stand og deltok på kokkeshow.

Matarena AS – Praxisopphald for kokkar

Matarena har hatt en ordning der kokkar frå restaurantar i Hordaland drar på lengre opphald hos renommerte Mathias Dahlgren restaurant i Sverige. I alt 5 kokkar har vore på opphald der dei både har lært matfag hos restauranten og sett nærmare på korleis kokkeskular i området opererer.

Matarena AS – Gøteborg fiskehandlarnettverk

Til saman 12 personar drog til Gøteborg for å lære av korleis marknaden for fiskehandlarar fungerer der. Matarena hadde med seg Opplæringskontoret for fiskerifag i Hordaland, Sandsli Videregående Skole, samt 9 fiskehandlarar frå Hordaland, og lærte korleis Gøteborg har klart å styrkje kompetansen i denne næringa.

USHT – pasientsikkerhet

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Hordaland tok med seg Lønborg vgs, Fjell Sjukeheim, og leiing innan helse frå Fjell kommune, Bergen kommune og Kvam kommune for å besøke Dansk Selskab for Patientsikkerhed i Hvidovre. Formålet var å styrkje opplæringa innan pasientsikkerhet i vidaregåande skule og dei kommunale einingane.

USHT – Tannpleie og velferdsteknologi

Det var til saman 10 deltakarar frå Åsane vidaregåande skole, den fylkeskommunale tannhelsetjenesten, Universitetet i Bergen, USHT, hjemmesykepleien i Bergen, og hjemmesykepleien i Tysnes kommune. Gruppa var i Mariestad og Gøteborg for å utveksla erfaringar innan tannpleie og velferdsteknologi. Ein fekk og eit interessant nettverk for vidare samarbeid.

OT/PPT – Pluscoach

Mobilitetsopphald i Nederland for å lære meir om Pluscoach-modellen som er brukt med suksess i arbeidet med ungdom som står i fare for å falle ut av skulen. Modellen har hatt stor suksess, og ein såg nærmare på korleis ein kan nytte deira erfaring i Hordaland.

Odda kunstlager -

Jorunn Monrad, byantikvar og initiativtakar tok med seg representantar frå Odda kommune, Odda VGS, og Hardangerrådet til Milano og Firenze for å lære meir om kunstlogistikk og restaurering frå nokre av dei beste aktørane i verda. Spesielt såg ein dette opp mot opplæring i yrkesfag. Mellom anna fekk ein ny kompetanse frå Bresciani, forhandlar innan restaurering, Arteria, Italias leiende kunstlager og transportør og Centro Europeo del Restauro, en vidaregåande for restauratørar.

HFK/Hordaland bondelag – Maas en Peel

Kommunikasjonsavdelinga i HFK, Magnus Vakt skjold frå Stend vgs og Geir Totland frå Hordaland bondelag drog til Maas en Peel i Nederland. Formålet var å lære god praksis og innovasjon innan landbruk, og å sjå på nyvinningar for publikumskontakt med det offentlege. Mellom anna besøkte

ein konseptet barnefarm, "Kinderboerderijen", og såg på lavterskeltilbod for publikum på Maas en Peel rådhus.

Totalt: 46 mobiliteter til 5 ulike land. Totalt 403.000 NOK

3. Erasmus+: Aktiv Ungdom

Innvilga EU-stønad:

I 2016 fekk vi innvilga EU-stønad til 5 Erasmus+ Aktiv Ungdom prosjekt.

Målgruppe: ungdomar med spesielle utfordringar/ avbrot skulegang. Samarbeid med OT/PPT.

Hordaland fylkeskommune er koordinerande organisasjon for dei tre første prosjektane:

1. EVS¹ i Slovenia til 4 ungdomar med spesielle utfordringar. Budsjett: 11.892 euros
2. EVS i Hellas til 3 ungdomar. Lengde EVS: 6-9 mndr. Budsjett: 27.232 euros
3. EVS i Frankrike til 6 ungdomar. Lengde EVS: 2 mndr. Budsjett: 16.000 euros
4. EVS i Nederland til 2 ungdomar. Lengde EVS: 1 månad. Budsjett: 5.000 euros
5. EVS i Nederland til 8 ungdomar og 2 leiarar, i samarbeid med produksjonsskulen Hyssingen. Lengde EVS: 2 veker. Budsjett: ca. 15.000 euros

Gjennomført i 2016:

Fem Erasmus+ Aktiv Ungdom prosjekt blei gjennomført i 2016 av Hordaland fylkeskommune.

Målgruppe: ungdomar med spesielle utfordringar/ avbrot skulegang og dei som jobbar med denne målgruppa. Deltakarane i kvart prosjekt har fått eit EU-vitnemål - Youthpass.

1) MOT meets Pluscoach.

6 ungdomsarbeidarar frå Askøy kommune besøkte Nederland for å sjå nærare på korleis dei jobbar med førebyggjande tiltak ift fråfall i vgs. Deretter motteke Askøy kommune 6 nederlandske ungdomsarbeidarar. Eit samarbeid mellom Askøy kommune og OT/PPT.

Budsjett: 8.448,00 euros

2) EVS i Slovenia.

Samarbeid med OT/PPT og Røde Kors. Vi sendte 2 frivillige ungdomar som jobba med born i 2 mndr. Mål: mestring, arbeidspraksis, inter-kulturell kompetanse.

Budsjett: 5.940,00 euros

3) EVS i Portugal. Samarbeid med OT/PPT.

Vi sendte 2 frivillige ungdomar som jobba med natur-og gårdsbruk i 2 mndr. Mål: mestring, arbeidspraksis, inter-kulturell kompetanse.

Budsjett: 4.400 euros

4) EVS i Nederland. Samarbeid med Askøy kommune.

To frivillige ungdomar frå Askøy jobba med aktivitetar for born og ungdom i 1 månad kvar. Askøy kommune sendte ein ungdom og ein ungdomsarbeidar til eit planleggingsbesøk i forkant av prosjektet. Prosjekt mål: mestring, arbeidspraksis, inter-kulturell kompetanse.

Budsjett: 4.200 euros

5) EVS i Frankrike. Samarbeid med OT/PPT. Vi sendte ein frivillig ungdom som jobba med ungdomsgruppar/oppussing (2 mndr). Mål: mestring, arbeidspraksis, inter-kulturell kompetanse.

---

¹ European Voluntary Service

Budsjett: 2.500 euros

(3) Kreativt Europa (Creative Europe programme)

Creative Europe er eit viktig program for kulturlivet i Hordaland. I utgangspunktet går ikkje Hordaland fylkeskommune sjølv inn som aktiv søker eller partner i programmet, men oppmoder og legg til rette for at kulturlivet sjølv kan delta, ved m.a. å arrangere informasjonsmøter o.l. Det er stor interesse, spesielt i det profesjonelle kunst- og kulturlivet i fylket for Creative Europe, og Hordaland har markert seg med fleire prosjektdeltakarar dei siste åra. Hordaland fylkeskommune var sist medarrangør på informasjonsmøte for Creative Europe saman med Norsk kulturråd og organisasjonen Norske festivaler i juni 2016.

(4) EØS-midlar

EØS-prosjekt: Utveksling av gode modeller for offentlig forvaltning og tenester.

I 2016 deltok Hordaland fylkeskommune i EØS-prosjektet «Utteksling av gode modeller for offentlig forvaltning og tenester». Saman med andre nasjonale og regional aktørar la RA/Internasjonal gruppe til rette for at i alt 40 tilsette frå Kaunas by (HFK sin samarbeidsregion) og fem andre kommunar fekk møte med leiarar og rådgjevarar i fylkeskommunen og i Fjell og Kvam kommune. I flott samarbeid med dei to siste gjennomførte vi eit to-dagars programmet i juni 2016 vart desse temaene omhandla: Anti-korrupsjonsarbeid i kommunar, strategisk planlegging, samarbeid fylke-kommune, helse- og sosialtenester og internkommunalt samarbeid. Det vert oppfølging med konferanse i Kaunas i 2016, der fleire «ekspertar» frå Hordaland vil delta. Prosjektet er fullfinansiert av EØS-midlar.

Notat

Dato: 13.01.2017
Arkivsak: 2016/33942-3
Saksbehandlar: marvirk

Til: Utval for opplæring og helse
Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

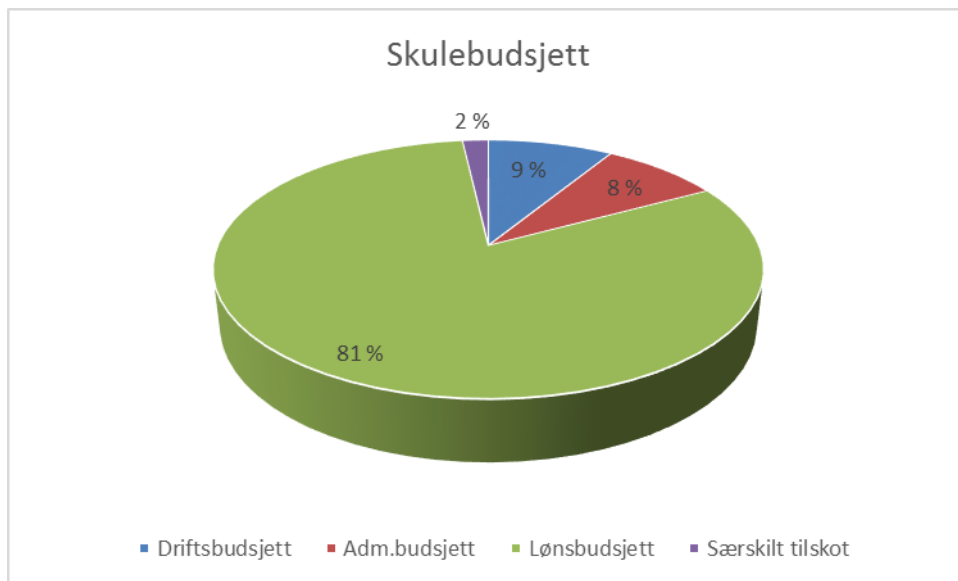
Løypemelding i samband med sak om ny budsjettmodell**Bakgrunn**

I Fylkestinget 09.12.2015 blei fylkesrådmannen beden om å fremja ei sak der ulike budsjettmodellar for skulane vert drøfta. Saka skal fremja forslag som viser ein meir tenleg finansieringsmodell som ikkje byggjer på stykkprisfinansiering, men som har til føremål å sikra fornuftig og berekraftig finansiering av skulane. Det er ein føresetnad at skulane sjølve får koma med innspel.

Fond og oppdragsverksemd vert halde utanfor denne saka då det skal fremjast eigne saker om dette, jfr vedtak i Fylkestinget i desember 2016.

Noverande budsjettmodell Budsjettpostar

Med nokre små justeringar, har Hordaland fylkeskommune tildelt budsjett til dei vidaregåande skulane etter dagens modell sidan 2007. Modellen skil mellom driftsbudsjett, administrasjonsbudsjett, lønsbudsjett og særskilte tilskot, der lønsbudsjettet utgjer den klart største delen. Om ein tek utgangspunkt i budsjettet samla for alle skulane i 2017, er fordelinga mellom postane følgjande:

Driftsbudsjettet (163 mill i 2017) består av faste kostnader (elektrisitet, fyringsolje, husleige, fjernvarme, vakthald, festeavgift og kommunale avgifter) budsjettert med basis i faktiske utgifter, eit grunnbeløp til alle skular og ein sats pr elev avhengig av utdanningsprogram. Nokre skular har dessutan ei særreigen drift som det har vore gitt særskilde tildelingar til. Det gjeld til dømes midlar til toppidrett, køyretøyopplæring, drift av båtar, gardsdrift, leiarskule, sikkerheitskurs og døvetoalkar.

Administrasjonsbudsjettet (155 mill i 2017) omfattar eit grunnbeløp til alle skular, og dessutan eit fast beløp pr elev.

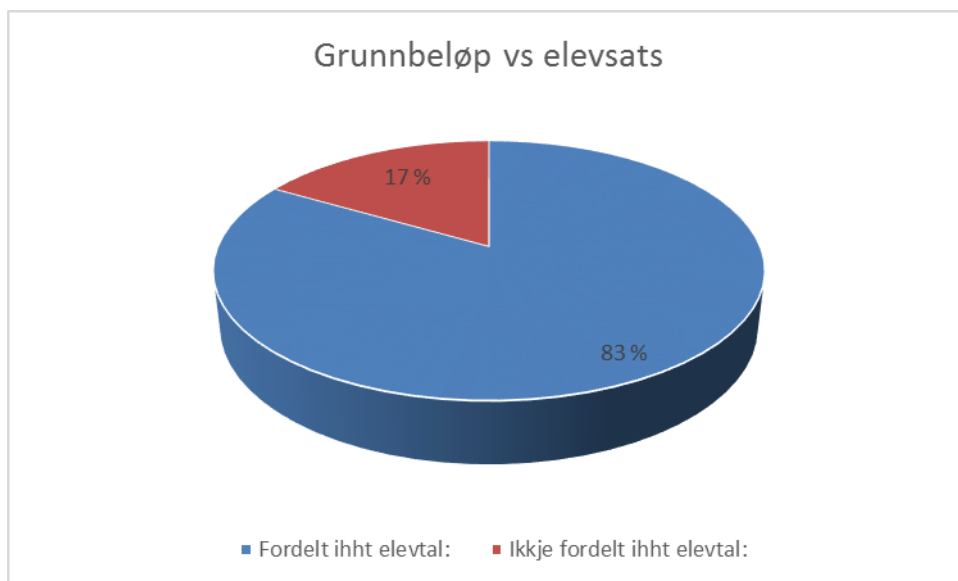
Lønsbudsjettet (1,508 mrd i 2017) omfattar eit grunnbeløp pr utdanningsprogram, og dessutan eit beløp pr elev avhengig av utdanningsprogram. Skular med få elevar på Studiespesialisierende utdanningsprogram (ST) har i tillegg fått eit ekstra tilskot for å dekkja kostnader knytt til små grupper i programfag. I tillegg har det vore gitt tildeling til ein del skular for lønsutgifter knytt til bibliotek og særreigne stillingar ved nokre skular (t.d. arbeidslivskoordinator, elevkoordinator, IB-koordinator og gardsstyrar), og skular med mange seniorar har fått ekstra tildeling.

Særskilt driftsstøtte (34 mill i 2017) vert gitt til nokre skular for å dekkja diverse kostnader som grunnbeløpa og satsane pr elev ikkje dekkjer i tilstrekkeleg grad. Dette kan skuldast at skulane har få elevar, at dei har fleire lokasjonar eller at dei har spesielle oppdrag for fylkeskommunen (t.d. kombinasjonsklasser, spesialpedagogikk, knutepunktskule m.m). Særskilt tilskot vert budsjettert ut frå konkrete vurderingar og utrekningar.

I tillegg kjem budsjettmidlar til vaksenopplæring, institusjonsundervisning og lærlingopplæring. I 2017 utgjer dette 92 mill.

Fordeling av budsjettpostar

Som nemnt over, er dei ulike budsjettpostane rekna ut frå rekneskap, tal elevar, diverse grunnbeløp eller ein kombinasjon av desse. Av eit totalbudsjett fordelt til skulane på 1,86 mrd i 2017 er 83 % fordelt basert på elevtal, men det er stor variasjon mellom dei ulike budsjettpostane i forhold til delen som er elevtalsbasert.

Av driftsbudsjettet på totalt 163 mill er 38 % fordelt på grunnlag av elevtal, medan resten er fordelt etter faktiske kostnader og grunnbeløp. Av totalt 155 mill i administrasjonsbudsjett er 85 % fordelt på bakgrunn av elevtal, medan 15 % er knytt til grunnbeløp. Av totalt 1,508 mrd i lønsbudsjett er 90 % fordelt i tråd med eit beløp pr elev pr utdanningsprogram, medan 10 % er fordelt på basis av grunnbeløp og faktiske kostnader. Særskilt tilskot er ikkje basert på elevtal.

I forkant av innføringa av dagens budsjettmodell vart det gjennomført regresjonsanalysar der ein såg på samanhengen mellom aktivitet og kostnader. Desse analysane vart så lagt til grunn for å rekna ut kor mykje som skulle tildelast som grunnbeløp og kor mykje som skulle tildelast basert på elevtal. Det har vore gjort justeringar i etterkant, men det har ikkje vore gjennomført nokon ny regresjonsanalyse på dette.

Framtidig budsjettmodell

Bakgrunn

Bestillinga frå fylkestinget er å fremja forslag om ein meir tenleg finansieringsmodell som ikkje byggjer på stykkprisfinansiering, men som har til føremål å sikra fornuftig og berekraftig finansiering av skulane. Saka vil ta utgangspunkt i to ulike modellar; dagens modell og ein modell basert på tildeling pr klasse/gruppe. Saka vil så syna fordelar og ulemper med dei ulike modellane, og dessutan vurdere kombinasjonsmodellar.

Fylkesrådmannen presiserer at ein i saka vil vurdere korleis ein ny budsjettmodell i best mogleg grad kan byggja opp under dei politisk vedtekne kriteria for vurdering av skulestruktur i vidaregåande opplæring.

Status og planlagde aktivitetar

Det er oppretta ei prosjektgruppe samansett av fylkesdirektør opplæring, økonomisjef, 2 hovudtillitsvalde, regionleiarane, 2 rektorar, leiar for fellestenester og 2 økonomar frå fellestenester. I tillegg er det oppretta ei arbeidsgruppe med representantar frå økonomiavdelinga og fellestenester.

I desember vart det gjennomført regionvise samlingar for rektorar og administrasjonsleiarar der ny budsjettmodell vart diskutert. Skulane kom med innspel til kva som var viktig å ta med i ein ny budsjettmodell. Uavhengig av skulestorleik og fagtilbod er rektorane ganske samstemde om at ein ny budsjettmodell må:

- Vera rettferdig.
- Vera enkel og føreseieleg. Den må vera lett å forstå, det må vera intuitivt kva endringar i tilbod og elevtal som gjer utslag på budsjett-tildelinga. Det bør vera færrest mogleg variablar i modellen.
- Gje rektor eit handlingsrom – det bør vera incentiv i modellen til å driva effektivt.
- Ta omsyn til distrikta (små skular).

Det er relativt stor semje om at det er tenleg med ei grunnfordeling etter klasse, men at det bør gjerast ei korrigering etter tal elevar og diverse andre omsyn. Ein god del skular ynskjer dessutan at skular med låge inntakspoeng bør prioriterast økonomisk for å dekkja opp for behovet for ekstra tilrettelegging i ordinære klassar.

Det er henta ut elevdata og rekneskapsdata for skuleåra 2013/2014-2015/2016. I tillegg må ein henta ut data knytt til årsverk. Det er mykje data frå ulike datasystem som må kvalitetssikrast, omarbeidast og slåast saman før ein kan starta sjølve analysane. Når denne jobben er gjort, er planen å blant anna gjennomføra regresjonsanalysar for å sjå på kva som er dei viktigaste kostnadsdrivarane knytt til aktiviteten på skulane, og vurdere korleis ein best mogleg kan ta omsyn til dette i den nye modellen.

Verknadstidspunkt

Ny budsjettmodell er planlagt behandla i fylkestinget i juni og skal gjelda frå budsjettåret 2018.

NotatDato: 17.01.2017
Arkivsak: 2016/4130-18
Saksbehandlar: oddber3

Til: Utval for opplæring og helse

Frå: Fylkesrådmannen

Administrativ samanslåing av Tertnes vgs og U. Pihl vgs

Fylkesrådmannen har etter vedtak i OPHE 18.08.15 (ref. 2014/100030 - 51) fullmakt til å setje i verk ei administrativ samanslåing der det ligg føre vedtak om framtidig fysisk skulesamanslåing. Vidare har fylkesdirektør opplæring fullmakt til å vedta organisasjonsendringar som ikkje medfører endring i budsjetttrammene ved dei vidaregåande skulane, jf. fullmaktsreglementet pkt. 2.1. pr. 01.06.15. Denne fullmakta er vidaredelegert til regionleiar i 2016.

OPHE skal informerast med melding når arbeid med administrativ samanslåing vert starta.

Fylkesrådmannen vil med dette informere OPHE om at Tertnes vgs og U. Pihl vgs vert administrativt slått saman til ei økonomisk og administrativ eining med felles leing frå 1. august 2017.

Bakgrunn og gjennomføring

Desse vedtaka ligg til grunn for skular i Åsane:

Vedtak i sak om skulebruksplanen i fylkestinget mars 2013 omfattar samanslåing av skular i Åsane.

Vedtak om romprogram Nye Åsane vgs, fylkestinget i juni 2016.

Vedtak romprogram Nye Tertnes vgs, fylkestinget i desember 2016.

Opplæringsavdelinga i samarbeid med Eigedomsavdelinga og rektorane ved Åsane vgs, Tertnes vgs og U. Pihl vgs har vurdert utfordringar og løysingar knytt til gjennomføring av vedtak om samanslåing av skular i Åsane fram til 2020. Følgjande vert lagt til grunn som den best moglege løysinga med faglege, personalmessige, praktiske og økonomiske omsyn:

Studieførebuande: ST flyttar frå U. Pihl vgs til Tertnes vgs frå 2018 som tidlegare planlagt. ID flyttar frå U. Pihl vgs til Tertnes vgs frå 2018 og fram til Nye Åsane vgs er ferdig. Dette vert gjort for å løyse arealbehov/romsituasjon og for å sikre mest mogleg ro rundt arbeidssituasjon og arbeids- og læringsmiljø.

Yrkesfagleg: Service og Samferdsel held fram ved Tertnes vgs til Nye Åsane vgs er ferdig og flyttar samtidig med SS frå Knarvik vgs. Det er ein føresetnad at det i byggjeperioden vert sett opp modulbygg med plass til 4 klassar (SS) ved Tertnes vgs. Modulbygg vert inkludert i byggjeprosjektet og skal vere på plass hausten 2017.

Tilrettelagt opplæring: TO flyttar frå U. Pihl vgs til Åsane vgs frå 2018 eventuelt frå anna tidspunkt ut frå konkret vurdering av tal elevar.

Målsettingar for administrativ samanslåing av Tertnes vgs og U. Pihl vgs pr. 01.08.17:

- Gode prosessar og tenleg løysing som ledd i arbeidet med etablering av vedteken framtidig struktur for opplæringstilboda ved dei vidaregåande skulane i Åsane – «Nye Tertnes» og «Nye Åsane».
- Samle større fagmiljø
- Breidde i fagtilbodet til elevane
- Føreseieleg løysing for personalet fram til skulebygga er ferdige med så få flytteprosessar som mogleg
- Godt arbeidsmiljø, samarbeid om utvikling av fagtilbod og felles kultur- og identitetsbygging
- Redusere kostnader, i første omgang redusert med ei rektorstilling. I ein omstillingsfase med fleire undervisningsstader vil det kunne vere behov for å vidareføre tilstrekkeleg ressursnivå til leining og enkelte andre stillingar/funksjonar (elevinspektør, merkantile, IKT-konsulent, bibliotek, rådgjeving).
- Ein tenleg overgang til ny rektor i og med at rektor ved U. Pihl vgs og rektor ved Tertnes vgs begge går av med pensjon hausten 2017.

Sjølve prosessen skal gjennomførast med involvering frå dei aktuelle skulane, og arbeidet vert organisert i omstillingsutval med medlemmer frå:

- Skuleleiinga
- Fylkeshovudverneombod
- Tillitsvalde på skulenivå og fylkesnivå
- Verneombod
- HR-seksjonen
- Opplæringsavdelinga
- Representant for Eigedom deltek ved behov

Elevråda ved dei aktuelle skulane vert òg involvert i prosessen med samanslåing.

Notat

Dato: 26.01.2017
Arkivsak: 2015/12196-11
Saksbehandlar: Bjørg Larsen

Til: Utval for opplæring og helse 10.02.2017
Utval for kultur, idrett og regional utvikling 15.02.2017
Fylkesutvalet 22.02.2017

Frå: Fylkesrådmann

Konferanse om barnefattigdom

Viser til RS av 1.11.2016.

Her er link til påmelding:

<https://www.fylkesmannen.no/nn/Hordaland/Kurs-og-konferansar/Barnefattigdom/>

Program er vedlagt

Program

Satsing mot barnefattigdom

Konferanse for kommunane i Hordaland og Hordaland fylkeskommune 16. mars 2017 Hotel Scandic Ørnen kl. 1000-1600

Målgruppe: Politikarar, rådmenn, tilsette i administrasjon og tenester

Program

- 1000-1010 Opning ved assisterande fylkesmann Rune Fjeld
- 1010-1100 *Alle har så mye* – ein annleis time om fattigdom i Noreg
- 1115-1200 Forfattar og produsent Kari Saanum:
Kvifor er det så vanskeleg å snakke om fattigdom?
- 1200-1300 Lunsj
- 1300-1330 Inger Jørgensen, Askøy kommune:
Kunnskap - verdien av kartlegging. Konsekvensar for dei kommunale tenestene.
- 1330-1400 Lene Gjuvland Skjelnes og Anbjørn Høivik, Kvinnherad kommune:
Organisering og forankring
Forankring i planverk og kommuneleiing – føresetnad for endring.
- 1400-1415 Pause
- 1415-1445 Fjell kommune:
Kor viktig er kommuneleiinga sitt engasjement for å få til utvikling og endring?
- 1445-1545 Tormod Bøe, Uni Research Helse
Funn frå levekårsundersøking i Askøy, Fjell, Sund og Øygarden
Konsekvensar av fattigdom. Kva kan vere aktuelle tiltak?
- 1545-1600 Forventningar frå Fylkesmannen i Hordaland.
Avslutning ved assisterande fylkesmann Rune Fjeld

Notat

Dato: 16.01.2017
Arkivsak: 2015/12460-17
Saksbehandlar: sunschu

Til: Utval for opplæring og helse

Frå: Fylkesrådmannen

Melding om oversending av klage på vedtak om godkjenning etter friskulelova - Foreningen Danielsen Intensivgymnas

Utdanningsdirektoratet har handsama klage frå Hordaland fylkeskommune datert 22. april 2016. Klagen gjeld vedtak om godkjenning – endring av opplæringstilbod ved Danielsen Intensivgymnas. Skulen fekk godkjent nytt utdanningsprogram innanfor tidlegare godkjent elevtal. Utdanningsdirektoratet held fast på sitt vedtak om godkjenning og har sendt klagen til Kunnskapsdepartementet for endeleg avgjerd.

Vedlegg

- 1 Oversending av klage på vedtak om godkjenning etter friskulelova - Foreningen Danielsen Intensivgymnas - 989077627

Saksbehandler: Magne Hopland Engebretsen

Vår dato:
03.01.2016
Deres dato:Vår referanse:
2004/1586
Deres referanse:Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Oversendelse av klage på vedtak om godkjenning etter friskoleloven- Foreningen Danielsen Intensivgymnas - 989077627

Utdanningsdirektoratet viser til klage fra Hordaland fylkeskommune datert 22. april 2016. Klagen gjelder vedtak om godkjenning – endring av opplæringstilbud. Skolen fikk godkjent nytt utdanningsprogram innenfor tidligere godkjent elevtall – Foreningen Danielsen Intensivgymnas.

Det vises også til følgende dokumenter i saken:

- Skolens søknad datert 1.april 2014
- Uttalelse fra Hordaland fylkeskommune datert 26. februar 2016
- Utdanningsdirektoratets vedtak om godkjenning av endringer ved Foreningen Danielsen Intensivgymnas datert 10. mars 2016
- Utdanningsdirektoratets vedtak om utsatt iverksettelse for endringer ved Foreningen Danielsen Intensivgymnas datert 3. juni 2016

Utdanningsdirektoratet fastholder vedtak om godkjenning og oversender med dette klagen til Kunnskapsdepartementet for endelig avgjørelse.

Vi beklager lang saksbehandlingstid. Vi vil like vel vise til vårt vedtak om utsatt iverksettelse av vedtak datert 3. juni 2016.

Sakens bakgrunn

Saken gjelder søknad om opprettelse av Vg3 påbygg til studiespesialisering (PBPBY3) og Vg4 påbygg til studiekompetanse etter fullført og bestått fag- og yrkesopplæring (PBPB4YK). Skolen søkte om å overføre 60 av sine godkjente elevplasser på Utdanningsprogram for studiespesialisering til disse to tilbudene etter friskoleloven § 2-1 første ledd første punktum, jf. andre ledd bokstav a. livssyn. I vedtak av 10. mars 2016 godkjente utdanningsdirektoratet skolens søknad.

Hordaland fylkeskommune påklager direktoratets godkjenning i brev av 22. april 2016.

Klagers anførsler

Hordaland fylkeskommune uttaler i klagen sin følgende:

«Hordaland fylkeskommune klagar på vedtaket frå Utdanningsdirektoratet om å godkjenne søknaden om endring ved Danielsen Intensivgymnas med den grunngevinga som går fram av saksframlegget.»

I klagen viser fylkeskommunen blant annet til tidligere uttalelse som sier følgende:
«Ei godkjenning vil ha negative konsekvensar for den offentlege skulestrukturen, om enn ikkje dramatiske. Fylkesutvalet tilrår ikkje at søknaden vert godkjent. For å prøve å auke gjennomføringa i vidaregåande opplæring har ein tverrpolitisk i Hordaland lagt ned tilbod om allmennfaglig påbygging i den offentlege skulen. Ei utviding av

---

Postadresse:

Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO

Besøksadresser: Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar**Telefon:**

+47 23 30 12 00

Telefaks:

+47 23 30 12 99

E-post:

post@utdanningsdirektoratet.no

Internett:

www.utdanningsdirektoratet.no

Org.nr.:

NO 970 018 131

Bankgiro:

7694 05 10879

IBAN:

NO8876940510879

BIC/SWIFT

DNBANOKK

tilbodet i private skular, vil svekke fylkeskommunens muligheit til å dimensjonere tilbodet i tråd med dei strategiane ein har for å auke gjennomføringa.»

Fylkeskommunen viser og til i sin vurdering at det og er momenter i saken som kan veies positivt:

Trong for endringa

«Utdanningsdirektoratet skriv at det pr. i dag er 30 elevplassar på Vg3/Vg4 påbygging til generellstudiekompetanse i Hordaland på friskule som er godkjent på grunnlag av å vere ein livssynsskule med kristen grunnlag. Det er i tillegg til dette tilbod om påbygg ved to andre friskular, Metis akademiet og Fana Private Gymnas, tidlegare Sonans videregående skole. Trongen for fleire elevplassar ved friskular samla sett gjev neppe grunnlag for godkjenning frå Hordaland fylkeskommune.

Konklusjon

Hordaland fylkeskommune har om lag 10% av innbyggjarane i landet, likevel har vi mellom 17 og 18% av alle elevplassane i friskulane i landet. Dette har store konsekvensar for den offentlege skulestrukturen samla sett, og det er difor grunn til å spørje om det er trong for fleire elevplassar i friskular i Hordaland. Fylkesrådmannen rår til at vedtaket frå Utdanningsdirektoratet vert klaga inn for Kunnskapsdepartementet.»

Utdanningsdirektoratets vurdering

I vedtaket om godkjenning sier vi blant annet følgende:

«Siden dette er snakk om kun en omfordeling av allerede godkjente elevplasser, og ikke at det skal etableres flere elevplasser ved en frittstående videregående skole i fylket, mener Utdanningsdirektoratet at et vedtak om omfordeling ikke vil være dramatisk for fylkeskommunen.

Det eksisterer i dag kun 30 elevplasser i Vg3/Vg4 påbygging til generell studiekompetanse i Hordaland fylkeskommune på en friskole som er godkjent på grunnlag av å være en livssynsskole med kristen grunnlag.»

Vi vil også påpeke at Utdanningsdirektoratet har i sin Registreringshåndbok, <http://regbok.udir.no/>, tydeliggjort og fastsatt hvordan elever som tar påbygg etter de har fullført og bestått fag- og yrkesopplæring, og elever som tar enkeltfag for å oppfylle kravene til generell studiekompetanse skal registreres ved skolen.

Dette medfører at elever ved friskoler som tidligere ble registrert som elever ved Utdanningsprogram for studiespesialisering, nå blir registrert som påbyggelever. Utdanningsdirektoratet mener derfor at endringen av skolens godkjenning i til en viss grad dreier seg om fastsette elevtall på et tilbud som tidligere registrerte på et annet utdanningsprogram.

Slik vi ser det vil ikke en konverteringen av 60 elevplasser ved Foreningen Danielsen Intensivgymnas føre til store negative konsekvenser for Hordaland Fylkeskommune.

Utdanningsdirektoratet har vurdert klagers anførsler, men finner ikke å kunne omgjøre vedtaket. Klagen oversendes Kunnskapsdepartementet for behandling.

Vennlig hilsen

Einar Simonsen Plahter
avdelingsdirektør

Magne Hopland Engebretsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Hordaland fylkeskommune

Postboks 7900 5020 Bergen

Foreningen Danielsen Intensivgymnas

Foreningen Danielsen Intensivgymnas

Arkivnr: 2017/445-1
Saksbehandlar: Nina Ludvigsen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr	Møtedato
Utval for opplæring og helse		07.02.2017

Høring – NOU 2016:17 "På lik linje" - Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming

Samandrag

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt NOU 2016:17 På lik linje på offentlig høring. Utvalet fekk i oppdrag å greie ut og fremje forslag til konkrete tiltak for å styrkje grunnleggjande rettar til menneske med utviklingshemming, slik at nasjonale politiske mål om likestilling og likeverd, sjølvråderett, deltaking og integrering vert innfridd. **Høringsfrist er 2. mars.**

Departementet foreslår i denne utgreiinga følgjande åtte løft:

- Løft 1 Sjølvråderett og rettstryggleik
- Løft 2 Inkluderande og likeverdig opplæring
- Løft 3 Arbeid for alle
- Løft 4 God helse og omsorg
- Løft 5 Eigen heim
- Løft 6 Kompetanse og kunnskap
- Løft 7 Koordinerte tenester
- Løft 8 Målretta styring

Forslag til vedtak

Fylkesrådmannen gir i denne saka uttale til *Løft 2 Inkluderande og likeverdig opplæring*.

1	Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om at elevar med utviklingshemming får opplæring av like god kvalitet som andre elevar.
2	Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om å utvikle standard for læringsmål og kartlegging av utbytte.
3	Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om at det vert utarbeidd bindande retningslinjer for utforming av opplæringsmål og opplæringsplanar for elevar som mottar spesialundervisning.
4	Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om tydelegare krav til verksemda i PP- tenesta, men meiner at utvalet undervurderer ressursbehovet for å oppfylle forventningane som utvalet stiller, og tilrår derfor ei nasjonal bemanningsnorm for PP-tenesta.

5	Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om å utvikle tilpassa undersøkingar av elevane sitt psykososiale miljø som kan svarast på av elevar med utviklingshemming.
6	Hordaland fylkeskommune støttar at utviklingshemma skal ha ein reell tilgang til fem års vidaregåande utdanning, men meiner at retten berre skal tre i kraft når krava i opplæringslova § 3-1 femte ledd er dokumentert og vurdert av sakkunnig instans.
7	Hordaland fylkeskommune legg til grunn at fylkeskommunane vert kompensert fullt ut for alle utgifter som følgjer av endringane.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 17.01.2017

Barne- og likestillingsdepartementet har sendt NOU 2016:17 På lik linje på offentlig høyring. Utvalet fekk i oppdrag å greie ut og fremje forslag til konkrete tiltak for å styrkje grunnleggjande rettar til menneske med utviklingshemming, slik at nasjonale politiske mål om likestilling og likeverd, sjølvråderett, deltaking og integrering vert innfridd. Høyringsfrist er 2. mars.

Fylkesrådmannen vil her gi høyringsuttale til Løft 2 Inkluderande og likeverdig opplæring.

Høyringsnotatet er lagt ved saka.

Høyringsuttale til Løft 2 Inkluderande og likeverdig opplæring

Fylkesrådmannen si innstilling med kommentarar

1. *Elevar med utviklingshemming skal få opplæring av like god kvalitet som andre elevar*

Utvalet vil sikre at elevar med utviklingshemming får opplæring av like god kvalitet som andre elevar. Utvalet vil difor utvikle standard for læringsmål og kartlegging av utbyte. For den ordinære undervisninga er det utarbeidd eit omfattande læreplanverk og system for testing og kartlegging av kva effekt opplæringa har på elevens læringsutbyte. Same standard vil utvalet skal gjelde for elevar med utviklingshemming.

Fylkesrådmannen sluttar seg til grunngevinga og forslaget.

2. *Bindande retningsliner for utforming av opplæringsmål og opplæringsplanar for elevar som mottar spesialundervisning*

Utvalet tilrår at det vert utarbeidd bindande retningsliner for utforming av opplæringsmål og opplæringsplanar for elevar som mottar spesialundervisning. Vidare tilrår utvalet at det vert utvikla vurderingssystem, slik at ein får vurdert og utvikla dugleiken til elevar med utviklingshemming på same vis som for andre elevar.

Utvalet foreslår at det vert ein nasjonal standard (verktøy) for:

- Korleis individuelle læringsmål og planar for undervisninga skal utformast
- Korleis elevane sine resultat kan verte kartlagde opp mot dei individuelle læringsmåla.

Fylkesrådmannen sluttar seg til grunngevinga og forslaget.

3. *Tydelegare krav til PP-tenesta*

Utvalet tilrår vidare eit tydelegare krav til verksemda i PP-tenesta. Skulen vil ofte ha behov for rettleiing, og PPT er i følgje utvalet skulen sin viktigaste fagressurs for korleis skulen kan dekke behova for tilpassing, uavhengig av elevane sine føresetnader. Utvalet ønskjer at PPT generelt skal gi meir rettleiing om inkluderande undervisningsmetodar.

Opplæringslova § 5-6 gir heimel for at departementet kan gi forskrift om verksemda i PP-tenesta, og utvalet tilrår at det vert pålagt PP-tenesta å auke arbeidet med tilpassa opplæring og inkluderande undervisning.

For å styrkje kvaliteten på tilpassa undervisning vil fylkesrådmannen støtte utvalet sitt framlegg om å auke innsatsen frå PP-tenesta i skulane. I Hordaland fylkeskommune arbeider PP-tenesta i stor grad systemretta for å førebyggje opphoping av enkeltsaker. Samstundes har PPT eit stort saksomfang av utgreiingssaker og handsaming av saker som krev sakkunnige vurderingar. For å kunne oppfylle forventningane som utvalet har til ei PP-teneste, gjer fylkesrådmannen framlegg om ei bemanningsnorm for PPT der omsynet til oppgåveomfanget vert vurdert.

Utvalet legg til grunn at endringane i innsatsen til PPT kan gjerast innanfor dagens organisering og ressursbruk. Fylkesrådmannens vurdering er at krava til PPT - slik desse er formulert av utvalet - vil føre til meirkostnader.

4. Tilpassa undersøkingar av elevane sitt psykososiale miljø

Utvalet tilrår at det vert utvikla tilpassa undersøkingar av elevane sitt psykososiale miljø som kan svarast på av elevar med utviklingshemming, slik at det blir mogleg å fange opp og utvikle tiltak når det gjeld mobbing, krenkingar og arbeidsro også for desse elevane.

Fylkesrådmannen sluttar seg til grunngjevinga og forslaget.

5. Retten til vidaregåande opplæring utover tre år

Utvalet foreslår at det vert innhenta informasjon om i kva grad utviklingshemma har ein reell tilgang til fem års vidaregåande utdanning.

Denne retten refererer til § 3-1 femte ledd i opplæringslova om rett til vidaregåande opplæring utover tre år. Hordaland fylkeskommune har eit forsvarleg system for vurdering og oppfølging av denne retten. Alle som søker om utvida tid etter § 3-1 femte ledd, vert vurdert av PPT som sakkunnig instans. Behovet for utvida tid utover tre år vert vurdert ut frå målet som er sett i den sakkunnige vurderinga av behovet for spesialundervisning, den individuelle opplæringsplanen og rapport frå opplæringa.

Fylkesrådmannen vil her vise til at fylkesmannsembeta fører tilsyn på området.

Arkivnr: 2017/416-1
Saksbehandlar: Birthe Andersen Haugen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	15/17	07.02.2017

Høyring - endringar i opplæringslova - Direkte overgang i retten til vidaregåande opplæring og rett til vidaregåande opplæring for dei med slik opplæring frå utlandet

Samandrag

Kunnskapsdepartementet har lagt fram forslag til endringar i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskulen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

Departementet foreslår å gje rett til vidaregåande opplæring for dei som har fullført vidaregåande opplæring i utlandet, men som ikkje får utdanninga godkjent som generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge. Fylkesrådmannen tilrår at desse søkjarane får ungdomsrett til og med det året dei fyller 24 år og vaksenrett frå det året dei fyller 25 år. Meirkostnadene for fylkeskommunane er etter fylkesrådmannen si vurdering rekna for lågt.

Departementet foreslår også å utvide ungdomsretten til det året ein fyller 24 år, slik at det blir direkte overgang mellom ungdomsretten og vaksenretten til vidaregåande opplæring.

Vidare foreslår departementet at elevar som gjer omval, får rett til å fullføre opplæringa. Fylkesrådmannen støttar også dette forslaget.

Forslag til vedtak

1. Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om å gje rett til vidaregåande opplæring for dei som har fullført vidaregåande opplæring i utlandet, men som ikkje får utdanninga godkjent som generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge. Desse søkjarane bør få rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1 i opplæringslova (ungdomsrett) til og med det året dei fyller 24 år og rett til vidaregåande opplæring etter § 4A-3 i opplæringslova (vaksenrett) frå det året dei fyller 25 år.
2. Hordaland fylkeskommune meiner at departementet undervurderer opplæringsbehov og ønskje om norsk vidaregåande opplæring for søkjarar med utanlandsk skulebakgrunn. Departementet sitt overslag over meirkostnader for fylkeskommunane er difor for lågt.
3. Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om å utvide fristen for uttak av rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1 (ungdomsretten) til det året ein fyller 24 år.
4. Hordaland fylkeskommune støttar forslaget om at elevar som gjer eit omval, får rett til å fullføre opplæringa.
5. Ved utviding av ungdomsretten til og med 24 år må det også vurderast om retten til tenester frå oppfølgingstenesta skal utvidast.

6. Hordaland fylkeskommune legg til grunn at fylkeskommunane vert kompensert fullt ut for alle utgifter som følgjer av endringane.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 16.01.2017

Kunnskapsdepartementet har lagt fram forslag til endringar i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskulen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

Departementet foreslår å gje rett til vidaregåande opplæring for dei som har fullført vidaregåande opplæring i utlandet, men som ikkje får utdanninga godkjent som generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge.

Departementet foreslår også å utvide ungdomsretten til det året ein fyller 24 år slik at det blir direkte overgang mellom ungdomsretten og vaksenretten til vidaregåande opplæring.

Vidare foreslår departementet at elevar som gjer eit omval, får rett til å fullføre opplæringa.

Høyringsfristen er 16. januar. Det er sendt inn høyringssvar i tråd med innstillinga i saka. Det er teke atterhald om politisk godkjenning.

Høyringsnotatet er lagt ved saka.

Rett til vidaregåande opplæring for vaksne som har fullført vidaregåande opplæring i utlandet, men ikkje får utdanninga godkjent

Bakgrunn:

Mange vaksne innvandrarak kjem til Norge etter å ha fullført og bestått vidaregåande opplæring i utlandet. Problemet for mange med fullført utanlandsk vidaregåande opplæring er at opplæringa ikkje vert godkjent i Norge. Sjølv om opplæringa gjev studiekompetanse i landet den er fullført i, kan ho mangle fag som er vilkår for å oppfylle kravet til generell studiekompetanse i Norge.

Dei som har fullført vidaregåande opplæring i utlandet, og som ikkje får denne opplæringa godkjent i Norge, blir etter gjeldande regelverk dårlegare stilt enn dei som har gjennomført norsk vidaregåande opplæring. Dei har ikkje fått ei opplæring som kan føre fram til yrkes- eller studiekompetanse i Norge, og dei har heller ikkje rett til vidaregåande opplæring i Norge. Dermed har dei ikkje den same moglegheita til å kome inn på arbeidsmarknaden eller til å fortsette i høgare utdanning som resten av befolkninga.

Forslag til endring:

Departementet foreslår at opplæringslova vert endra slik at dei som har fullført vidaregåande opplæring i eit anna land og som ikkje får denne godkjent i Norge, skal få rett til vidaregåande opplæring i Norge.

Departementet foreslår at dei som er over 25 år, får rett etter opplæringslova § 4A-3 (vaksenrett). Opplæringa skal ta utgangspunkt i den einskilde sin kompetanse og trong for opplæring. Opplæringa skal supplere den kompetansen den einskilde har med seg frå eit anna land, slik at dei kan oppnå studie- eller yrkeskompetanse i Norge.

Når det gjeld dei som er under 25 år, er departementet i tvil om dei skal få rett etter opplæringslova § 4A-3 (vaksenrett) eller etter § 3-1 (ungdomsrett). For mange vil det vere rett å byggje vidare på kompetansen dei har. På den andre sida vil det vere ein fordel om dei som er under 25 år, får ungdomsrett, slik at alle under 25 år vert behandla likt. Rett etter § 3-1 inneber normalt at ein må gjennomføre 3 års opplæring dersom ein ikkje får godskrive delar av den utanlandske opplæringa. Rett etter § 3-1 gjev også rett til spesialundervisning og

skyss. På den andre sida gjev rett etter § 4A-3 større grad av tilpassing ved at opplæringa skal byggje på den kompetansen og livssituasjonen den vaksne er i.

Departementet har bede spesielt om høyinginstansane sitt syn på om kva for rett dei under 25 år skal få.

Fylkesrådmannen si vurdering:

Fylkesrådmannen tilrår at desse søkjarane får ungdomsrett til og med det året dei fyller 24 år og vaksenrett frå det året dei fyller 25 år.

Etter fylkesrådmannen si vurdering er det ein fordel at desse søkjarane vert behandla likt med andre søkjarar til vidaregåande opplæring. Fylkesrådmannen tilrår at desse søkjarane får rett etter opplæringslova § 3-1 (ungdomsrett) til og med det året dei fyller 24 år og rett etter opplæringslova § 4A-3 (vaksenrett) frå det året dei fyller 25 år.

Fylkesrådmannen gjer merksam på at det er mogleg å få vidaregåande opplæring for vaksne sjølv om ein er under 25 år. I høve til opplæringslova § 3 -1, 10. ledd gjeld:

«Ungdom med rett til vidaregåande opplæring etter paragrafen her kan, etter søknad og når det ligg føre særlege grunnar, i staden få vidaregåande opplæring etter § 4A-3.»

Økonomiske konsekvensar:

Meirkostnadene for fylkeskommunane er etter fylkesrådmannen si vurdering rekna for lågt. Departementet har rekna ut at om lag 1000 personar med vidaregåande opplæring frå utlandet som ikkje vert godkjent i Norge, vil søkje om inntak til vidaregåande opplæring kvart år. Departementet skriv m.a.:

«Noen av disse vil trolig bare trenge delvis opplæring, for eksempel en supplering av en yrkesutdannelse for å få godkjent fagbrevet sitt i Norge eller opplæring i norsk og engelsk for å få generell studiekompetanse. Andre vil ha behov for full vidaregåande opplæring.»

Departementet legg til grunn at om lag halvparten av dei 1000 søkjarane treng to år opplæring i skule, og at den andre halvparten treng eitt år opplæring i bedrift.

Budsjetteeffekten av tiltaket vil bli fasa gradvis inn over tre år. Departementet reknar med at meirkostnaden for fylkeskommunane vil vere 194 mill. kroner.

Erfaringar viser at mange vil søkje ei yrkesfagleg utdanning sjølv om dei har ei studieførebuande utdanning frå heimlandet. Departementet undervurderer etter fylkesrådmannen si vurdering både lengde og mengde med opplæring mange av dei vil trenge. Det er difor sannsynleg at meirkostnaden for fylkeskommunane vert større enn det som ligg i departementet sitt framlegg til økonomisk ramme.

Direkte overgang mellom ungdomsrett og vaksenrett

Bakgrunn:

Opplæringslova § 3-1 seier at ein ungdom normalt må ta ut retten til vidaregåande opplæring i ein samanhengande periode på fem eller seks år når opplæringa delvis blir gitt i bedrift. Vidare følgjer det av opplæringslova § 3 -1 at retten må takast ut innan utgangen av det året ein fyller 24 år.

Etter opplæringslova § 4A-3 har dei som ikkje har fullført vidaregåande opplæring, rett til slik opplæring dersom dei har fullført grunnskulen og er over 25 år. Dei som har brukt opp retten til opplæring etter § 3 -1 utan å ha fullført vidaregåande opplæring, vil dermed få rett til

vidaregåande opplæring på nytt som vaksen det året ho/han fyller 25 år.

Etter dagens lov vil det difor vere tilfelle der ungdom mister retten til vidaregåande opplæring, men lova vil gje dei ny rett til vidaregåande opplæring når dei fyller 25 år. For den einskilde ungdom som ønskjer å halde fram i vidaregåande opplæring, vil det kunne opplevast som meningslaust å måtte vente til det året ein fyller 25 år for å få ny rett til opplæring.

Regjeringa ønskjer at regelverket vert endra slik at det blir ein direkte overgang mellom ungdomsretten og vaksenretten til vidaregåande opplæring. Departementet ser det som mest hensiktsmessig at vaksenretten tek til på same alder for alle og går difor inn for å lage ein direkte overgang mellom ungdomsretten og vaksenretten ved at ungdomsretten til vidaregåande opplæring gjeld ut det året ein fyller 24 år.

Oppfølgingstenesta (OT) arbeider for ungdom i alderen 16-21 år som står utanfor vidaregåande opplæring. Ved utviding av ungdomsretten må det også vurderast om retten til tenester frå oppfølgingstenesta skal utvidast.

Fylkesrådmannen si vurdering:

Fylkesrådmannen støttar departementet sitt forslag om å utvide fristen for uttak av ungdomsretten til det året ein fyller 24 år.

Retten til å fullføre vidaregåande opplæring ved omval

Bakgrunn:

I høve til gjeldande reglar vert retten til vidaregåande opplæring utvida med eitt år ved omval. Omval må difor gjerast innanfor same trinn for at eleven skal få rett til å fullføre opplæringa. Dersom ein elev som har fullført Vg1 og Vg2 innanfor eit utdanningsprogram, ønskjer å byte til eit anna utdanningsprogram må eleven begynne på nytt Vg1. Med eitt års utvida tid til opplæring vil eleven i slike tilfelle bruke opp retten til vidaregåande opplæring før ho/han har fullført opplæringa. Etter departementet si vurdering er det uheldig at dei som ønskjer å byte utdanningsprogram etter Vg2, ikkje får rett til å fullføre dette utdanningsprogrammet innanfor ungdomsretten. Departementet foreslår difor at dei som gjer eit omval, får rett til å fullføre opplæringa.

Fylkesrådmannen si vurdering:

Fylkesrådmannen støttar i forslaget. Det bør likevel presiserast at dei som har brukt opp ungdomsretten på Vg3, ikkje har rett til omval.

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Forslag til endringer i opplæringsloven (utvidet rett til videregående opplæring for ungdom og rett til videregående opplæring for voksne som har fullført videregående opplæring i utlandet)

14. november 2016

1 Innledning

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).

Høringsnotatet inneholder forslag om rett til videregående opplæring for voksne som har fullført videregående opplæring i utlandet, men ikke får utdanningen anerkjent som generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge. Høringsnotatet inneholder også forslag om å utvide ungdomsretten til videregående opplæring slik at det blir en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring.

Begge forslagene ble omtalt i Meld. St. 16 (2015–2016) *Fra utenforskap til ny sjanse*.

Departementet ønsker høringsinstansenes synspunkter på forslagene.

2 Rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent i Norge

2.1 Bakgrunnen for forslaget

Mange voksne innvandrere kommer til Norge etter å ha fullført og bestått videregående opplæring i utlandet. Problemet for mange med fullført utenlandsk videregående opplæring, er imidlertid at denne opplæringen ikke godkjennes i Norge. Selv om opplæringen gir studiekompetanse i landet den er fullført i, kan den mangle fag som kreves for å oppfylle kravet til generell studiekompetanse i Norge. Det er fastsatt i GSU-listen (Generell studiekompetanse for utenlandske søkere) hva slags utenlandsk utdanning som gir grunnlag for å søke høyere utdanning i Norge. For en del land er det krav om høyere utdanning fra hjemlandet i tillegg til videregående opplæring. Innenfor fag- og yrkesopplæringen er det mange land med andre nivåer på opplæringen, annet innhold i opplæringen eller helt andre fag- eller svennebrev som innebærer at den utenlandske opplæringen ikke gir tilsvarende yrkeskvalifikasjon i Norge. Etter at det fra 1. juli i år er etablert en ordning i NOKUT for godkjenning av utenlandsk videregående fagopplæring, vil det etter hvert bli tatt stilling til hvilke utenlandske fagopplæringer som godkjennes som sidestilte med tilsvarende norske fag- eller svennebrev.

Felles for de som ikke får godkjent sin utenlandske videregående opplæring i Norge, er at de ikke har samme mulighet til arbeid eller til videre studier som dem som har fullført videregående opplæring i Norge. For den enkelte kan dette gjøre det vanskeligere å komme inn på arbeidsmarkedet og dermed gi økt risiko for arbeidsledighet. Det kan også føre til at den enkelte ikke kan nyttiggjøre seg den kompetanse de faktisk har og at vedkommende i stedet må ta arbeid som ufaglært. Dette kan også være et problem for arbeidslivet som på mange områder mangler kompetente fagfolk. For de som har studiekompetanse fra utlandet som ikke får den godkjent i Norge, betyr det at de ikke kan komme inn på høyere utdanning i Norge.

Det finnes i dag ikke noe system for kartlegging og registrering av innvandreres utdanning. Derfor er det heller ikke mulig å si hvor mange som har fullført videregående opplæring i utlandet, eller hvor mange av disse som ønsker å ta videregående opplæring i Norge. Henvendelser til departementet og underliggende organer som NOKUT, Samordna opptak, Vox og Utdanningsdirektoratet viser at det for en del er et problem at de har en utdanning fra hjemlandet som ikke blir godkjent i Norge, men likevel ikke har rett til å få den tilleggsutdanningen de trenger. Fra 1. september prøver Vox ut et nytt elektronisk verktøy der flyktninger selv registrerer sin kompetanse og arbeidserfaring, mens de sitter i mottak. Dette systemet vil på sikt kunne gi bedre indikasjoner på utdanningsnivået blant flyktninger.

2.2 Gjeldende rett

Opplæringsloven § 3-1 regulerer retten til videregående opplæring for de under 25 år mens § 4A-3 regulerer retten til videregående opplæring for de som er over 25 år.

Etter opplæringsloven § 3-1 har ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, rett til tre års heltids opplæring. Retten til opplæringen må tas ut innenfor en sammenhengende periode på fem år, eller seks år når opplæringen helt eller delvis blir gitt i lærebedrift, og innen utgangen av det året en fyller 24 år. Ved omvalg utvides retten til opplæring med ett år. De som har rett til videregående opplæring etter § 3-1, må normalt fullføre hele opplæringsløpet for å oppnå studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Det finnes muligheter i regelverket for å få godskrevet deler av tidligere gjennomgått opplæring slik at man ikke trenger å fullføre et helt opplæringsløp. Det finnes derimot ikke muligheter for å få mindre opplæring eller kortere læretid på grunn av den enkeltes realkompetanse.

Opplæringsloven § 4A-3 gir rett til videregående opplæring for voksne. Retten gjelder for de som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring. Retten til videregående opplæring etter § 4A-3 gjelder fra det året en fyller 25 år. De som har rett til videregående opplæring etter § 4A-3, har rett til å få realkompetansen sin vurdert og denne vurderingen skal være utgangspunkt for tilpasningen av opplæringen til den voksnes behov. Det vil si at de som bare trenger litt opplæring får å få vitnemål eller fag- eller svennebrev, ikke behøver å gjennomføre en fullstendig videregående opplæring.

Retten til videregående opplæring i opplæringsloven gjelder fram til man har fullført videregående opplæring. Med fullført videregående opplæring siktes det til om slik opplæring har vært gjennomført, ikke til resultatet av opplæringen. Den som tidligere har fullført videregående opplæringen uten å bestå, har dermed ikke rett til videregående opplæring etter §§ 3-1 eller 4A-3. Det samme gjelder den som har fullført videregående opplæring i et annet land selv om den opplæringen vedkommende har fått ikke gir eller kan gi generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse, i Norge.

De som har rett til videregående opplæring etter § 3-1, har rett til tre års heltids opplæring og må normalt fullføre hele opplæringsløpet for å oppnå studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Det finnes muligheter i regelverket for å få godskrevet deler av tidligere

gjennomgått utdanning slik at man ikke trenger å fullføre et helt utdanningsløp. Det finnes derimot ikke muligheter for å få mindre opplæring eller kortere læretid på grunn av den enkeltes realkompetanse.

2.3 Departementets vurderinger og forslag

De som har fullført videregående opplæring i utlandet, og som ikke får denne opplæringen godkjent i Norge, blir etter dagens regelverk dårligere stilt enn dem som har gjennomført norsk videregående opplæring. De har ikke fått en opplæring som kan føre fram til yrkes- eller studiekompetanse i Norge og de har heller ikke rett til videregående opplæring i Norge. Dermed har de ikke den samme muligheten til å komme inn i arbeidsmarkedet eller til å fortsette i høyere utdanning som resten av befolkningen. At de som har fullført en opplæring i utlandet som de ikke får nyttiggjort seg i Norge, ikke har rett til opplæring i Norge, er svært uheldig for den enkelte og er ikke tråd med ønsket om en bedre bruk av individenes medbrakte kompetanse. Dagens ordning bidrar til økt risiko for at innvandrere kan bli stående utenfor arbeidslivet, og dermed ha redusert mulighet for å bli integrert i det norske samfunnet.

Det er viktig at alle innbyggere får den samme adgangen til en opplæring som kan føre fram til enten generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse. Dette er viktig for at den enkelte skal kunne forsørge seg selv og sin familie som voksen, og for å kunne delta aktivt i arbeids- og samfunnsliv. Derfor har alle som vokser opp i Norge rett til slik opplæring. Departementet mener en slik rett også må omfatte de som har fått et opplæringstilbud i et annet land når opplæringen ikke blir godkjent som generell studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge.

Departementet foreslår at opplæringsloven endres slik at de som har fullført videregående opplæring i et annet land og som ikke får denne godkjent i Norge, får rett til videregående opplæring i Norge.

Departementet foreslår at de som er over 25 år, gis rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3. Det vil si at opplæringen skal ta utgangspunkt i den enkeltes kompetanse og behov for opplæring. Opplæringen vil dermed supplere den kompetansen vedkommende har fått gjennom opplæringen fra utlandet slik at vedkommende kan oppnå studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Norge. Departementet antar at de som har fullført videregående opplæring i utlandet vil ha en del kompetanse som er relevant også i Norge, og at de dermed ikke trenger opplæring i alle fag for å kunne oppnå studiekompetanse eller yrkeskompetanse.

Når det gjelder de som er under 25 år, er departementet i tvil om de bør gis rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1 eller etter § 4A-3. I mange tilfeller vil det antagelig være mest hensiktsmessig for den det gjelder om opplæringen kan bygge videre på den kompetansen vedkommende har. Dette taler for at også de under 25 år bør gis rett til videregående opplæring etter § 4A-3 ettersom opplæringen etter denne bestemmelsen skal tilpasses den enkeltes behov for opplæring ut fra den realkompetansen vedkommende har. På den annen side kan det være en fordel om de som er under 25 år får ungdomsrett etter § 3-1 slik at alle under 25 år behandles likt i lovverket. Opplæring etter

§ 3-1 innebærer at det normalt må gjennomføres tre års opplæring med mindre man får deler av den utenlandske opplæringen godskrevet.

Departementet ber særlig om høringsinstansens syn på om de som er under 25 år, og som har fullført videregående opplæring i andre land som ikke godkjennes i Norge, skal få rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1 eller § 4A-3.

3 Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

3.1 Bakgrunnen for forslaget

Regjeringen har som mål å motvirke frafall og sikre at flere elever fullfører og består videregående opplæring. I dagens opplæringslov er det begrensninger i retten til videregående opplæring som innebærer at ungdommer kan bruke opp retten til opplæring uten at de får fullført opplæringen. De som ikke har fullført videregående opplæring, får etter loven ny rett til videregående opplæring som voksne når de fyller 25 år.

Konsekvensene av dagens regulering er at ungdommer i visse tilfeller har brukt opp ungdomsretten når de er 21 år og at de dermed må vente i inntil fire på å få rett til å fortsette opplæringen som voksen. Et slikt opphold i opplæringen kan føre til at ungdom ikke fullfører opplæringen.

3.2 Gjeldende rett

Retten til videregående er i utgangspunktet begrenset til tre års opplæring. Elever som har rett til spesialundervisning, kan i visse tilfeller få inntil to år ekstra opplæring. Tilsvarende gjelder for elever med rett til opplæring i og på tegnspråk, opplæring i punktskrift og særskilt språkopplæring.

Ved omvalg blir retten til opplæring utvidet med ett år. Retten til utvidet tid skal sikre at elever som gjør omvalg, får mulighet til å fullføre videregående opplæring og på denne måten legge til rette for at elever kan ta utradisjonelle valg.

Opplæringsloven § 3-1 fastsetter at en ungdom normalt må ta ut retten til videregående opplæring i en sammenhengende periode på fem år eller seks år når opplæringen helt eller delvis blir gitt i bedrift. Videre følger det av opplæringsloven § 3-1 at retten må tas ut innen utgangen av det året man fyller 24 år.

Etter opplæringsloven § 4A-3 har de som ikke har fullført videregående opplæring, rett til slik opplæring, hvis de har fullført grunnskolen og er over 25 år. De som har brukt opp retten til opplæring etter § 3-1 uten å ha fullført videregående opplæring, vil dermed få rett til videregående opplæring på nytt som voksen det året hun eller han fyller 25 år.

3.3 Departementets vurderinger og forslag

Etter dagens lov vil det være tilfeller hvor ungdom mister retten til videregående opplæring, men hvor loven gir dem ny rett til videregående opplæring når de fyller 25 år.

For den enkelte ungdom som ønsker å fortsette i videregående opplæring, vil det oppleves som meningsløst å måtte vente til det året vedkommende fyller 25 år for å få ny rett til opplæring. Noen vil kunne opprettholde motivasjonen til å fullføre videregående opplæring og ta en jobb som ikke krever formell yrkeskompetanse mens de venter. Andre vil kunne miste motivasjonen slik at de aldri gjennomfører opplæringen og dermed aldri får yrkeskompetanse eller studiekompetanse. I verste fall kan de bli stående utenfor både opplæring og arbeidsliv. Dette er selvfølgelig uheldig for den enkelte, men er også uheldig fordi det kan føre til redusert verdiskaping i arbeidslivet, reduserte skatteinntekter og økte utgifter til offentlige stønader. Regjeringen ønsker på denne bakgrunn at regelverket endres slik at det blir en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring.

For å få en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring må enten ungdomsretten eller voksenretten til videregående opplæring utvides.

Etter opplæringsloven er det enkelte forskjeller mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring. Ungdommer har enkelte rettigheter som voksne i videregående opplæring ikke har, som rett til spesialundervisning og rett til skyss. På den andre siden har voksne i større grad rett på tilpasninger ved at opplæringen skal bygge videre på realkompetansen til den enkelte og at undervisningen skal tilpasses den voksnes livssituasjon. En utvidelse av ungdomsretten innebærer at de som omfattes av endringene, får de rettighetene som gjelder for ungdom, og ikke de som gjelder særskilt for voksne. I praksis antas dette å ha liten betydning, da det er grunn til å tro at det er mest hensiktsmessig for både fylkeskommunen og den det gjelder dersom vedkommende får fullføre ungdomsløpet fremfor å gå over til et opplæringstilbud som er særskilt organisert for voksne. En utvidelse av voksenretten slik at den inntreer når ungdomsretten opphører vil kunne medføre at voksenretten inntreer i ulik alder for elever og lærlinger avhengig av hvordan de har brukt ungdomsretten. Departementet ser det som mest hensiktsmessig at voksenretten inntreer på samme alder for alle og går derfor inn for å lage en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten ved å utvide ungdomsretten.

Dagens krav om at ungdomsretten til opplæring etter § 3-1 må tas ut innenfor en periode på fem eller seks år, innebærer at en ungdom som starter opplæringen rett etter grunnskolen, mister retten til videregående opplæring når de er 20 år, selv om opplæringen ikke er fullført. Disse ungdommene vil etter dagens lov ha rett til videregående opplæring etter § 4A-3 fra det året de fyller 25 år. For å få en direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring, foreslår departementet å oppheve kravet i § 3-1 om at retten må tas ut innenfor en sammenhengende periode på fem eller seks år. Forslaget innebærer at ungdom beholder retten til videregående opplæring etter § 3-1 ut det året de fyller 24 år. Forslaget innebærer en utvidelse av tidsrommet for når man kan benytte seg av retten til opplæring, ikke en utvidelse av antall år med opplæring. Retten til videregående opplæring etter § 3-1 skal fremdeles som hovedregel innebære rett til tre års opplæring.

Departementet foreslår å videreføre retten til utvidelse av opplæringstiden for elever med rett til opplæring i og på tegnspråk, opplæring i punktskrift og særskilt språkopplæring.

Når det gjelder rett til utvidet tid til opplæring ved omvalg, mener departementet at regelverket bør endres. Dagens lov gir kun rett til ett år ekstra opplæring ved omvalg. Forutsetningen for at elever får rett til å fullføre opplæringen, er dermed at omvalget foretas innenfor samme trinn, altså at eleven bytter utdanningsprogram etter vg1 eller at eleven bytter programområde innenfor samme utdanningsprogram etter Vg2. Dersom en elev som har fullført Vg1 og Vg2 innenfor ett utdanningsprogram, ønsker å bytte til et annet utdanningsprogram, må vedkommende begynne på nytt på vg1. Med ett års utvidet tid til opplæring, vil eleven i slike tilfeller bruke opp retten til videregående opplæring før vedkommende har fullført opplæringen. I mange tilfeller bør elevene kunne vurdere om valget av utdanningsprogram er riktig etter ett år. For enkelte utdanningsprogram, særlig yrkesfaglige utdanningsprogram, vil elevene likevel ha bedre forutsetninger for å vurdere valget etter at Vg2 er gjennomført ettersom det først er på Vg2 at eleven har valgt programområde og får opplæring særskilt i dette. Etter departementets vurdering er det uheldig at de som ønsker å bytte utdanningsprogram etter Vg2, ikke får rett til å fullføre dette utdanningsprogrammet innenfor ungdomsretten. Særlig virker denne begrensningen lite hensiktsmessig i lys av elevene i det nevnte tilfelle vil ha rett til videregående opplæring etter § 4A-3 når de fyller 25 år. Departementet foreslår på denne bakgrunn at de som gjør omvalg, gis rett til å fullføre opplæringen. Som i dag, foreslås det å begrense denne retten til ett omvalg. Det legges dermed ikke til rette for at ungdom kan gjøre så mange omvalg de vil innenfor retten, men at de kan gjøre ett omvalg når som helst i opplæringsløpet og da få rett til å fullføre opplæringen.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

4.1 Rett til videregående opplæring for de som har fullført videregående opplæring i utlandet, men som ikke får denne godkjent i Norge

På bakgrunn av erfaringstall fra fylkeskommunene anslår departementet at om lag 1 000 personer med videregående opplæring fra utlandet som ikke godkjennes i Norge vil søke om opptak til videregående opplæring hvert år. Noen av disse vil trolig bare trenge delvis opplæring, for eksempel en supplerende av en yrkesutdannelse for å få godkjent fagbrevet sitt i Norge eller opplæring i norsk og engelsk for å få generell studiekompetanse. Andre vil ha behov for full videregående opplæring. Basert på fylkeskommunenes erfaringstall legges det til grunn, som et gjennomsnittlig anslag for hele gruppen, at halvparten av de 1 000 søkerne trenger to års opplæring i skole (fulltid) og den andre halvparten trenger ett års opplæring i bedrift (fulltid). En utvidelse av retten til videregående opplæring kan også gi økte utgifter til lån og stipend gjennom Lånekassen. Kostnaden vil være avhengig av hvor mange i målgruppen som tas opp etter ungdomsretten eller voksenretten.

Budsjetteffekten av tiltaket vil bli gradvis innfaset over tre år. Departementet anslår at den samlede budsjetteffekten av tiltaket vil være 235 mill. kroner årlig fra 2019. Av dette er merkostnaden for fylkeskommunene anslått til 194 mill. kroner. Regjeringen foreslår 60,8

mill. kroner knyttet til rettighetsutvidelsen i 2017, jf. Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet.

4.2 Direkte overgang mellom ungdomsretten og voksenretten til videregående opplæring

Departementets forslag medfører ikke at flere får rett til videregående opplæring, men at de som vil få rett det året de fyller 25 år skal kunne få rett til opplæring tidligere. Dette kan føre til en faseforskyvning av utgifter i forbindelse med at lovendringen trer i kraft. Imidlertid er det relativt få som får endret rettighetene sine og departementet er kjent med at en del fylkeskommuner har fulgt en praksis som er i samsvar med lovforslaget. Forslaget vil derfor ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

5 Forslag til ny lovtekst

§ 3-1 tredje ledd skal lyde:

Retten til vidaregåande opplæring gjeld ut det året ein fyller 24 år.

§ 3-1 fjerde ledd skal lyde:

Elevar har rett til å gjere eitt omval og får då rett til å fullføre opplæringa.

§ 4A-3 første ledd skal lyde:

Dei som har fullført grunnskolen eller tilsvarande, men som ikkje har fullført vidaregåande opplæring, har etter søknad rett til vidaregåande opplæring for vaksne *frå og med det året dei fyller 25 år. Dei som har fullført vidaregåande opplæring i eit anna land, men som ikkje får godkjent opplæringa som studiekompetanse eller yrkeskompetanse i Noreg, har òg rett til vidaregåande opplæring for vaksne.* Opplæringa skal tilpassast behovet til den enkelte. Retten kan oppfyllest mellom anna ved fjernundervisningstilbod. Departementet gir nærmare forskrifter, mellom anna om kven retten omfattar, om inntak, rangering og førerett.

6 Merknader til lovforslaget

Merknader til § 3-1 tredje ledd:

Bestemmelse om at retten normalt må tas ut i løpet av fem år er fjernet. Dermed er det heller ikke behov for å opprettholde bestemmelsen om at fylkeskommunen kan gi tillatelse til avbrudd i opplæringen, uten at retten faller bort.

Retten gjelder fortsatt ut det året den enkelte fyller 24 år, men det er ikke noe krav om at hele retten må være tatt ut. Det betyr at den som ikke har fullført i løpet av det året vedkommende fyller 24 år kan fortsette opplæringen året etter på grunnlag av retten til videregående opplæring for voksne.

Merknader til § 3-1 fjerde ledd:

Begrensningen om at omvalg bare gir rett til ett år ekstra opplæring er foreslått fjernet. Dette for tydeliggjøre at omvalg også skal kunne gjennomføres etter fullført Vg2, med rett

til å fullføre opplæringen. Endringen er ikke ment å skulle gi rett til flere omvalg. Dette er derfor presisert i bestemmelsen.

Merknader til § 4A-3 første ledd:

Nytt annet punktum i bestemmelsen presiserer at den som har fullført videregående opplæring i et annet land også har rett til videregående opplæring etter denne bestemmelsen hvis opplæringen ikke anerkjennes i Norge. Det vil si hvis den ikke gir generell studiekompetanse ved samordna opptak etter GSU-listen eller ikke blir godkjent av NOKUT som sidestilt med norsk fag- eller svennebrev.

Arkivnr: 2017/635-1

Saksbehandlar: Marianne Haaland

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	16/17	07.02.2017

Invitasjon til Hordaland fylkeskommune om deltaking i KS sitt skuleeigarprogram 2017-18

Samandrag

Fylkesrådmannen har motteke invitasjon frå KS om å delta i KS sitt utviklingsprogram for kommunale og fylkeskommunale skuleeigarar

Forslag til vedtak

1. Utval for opplæring og helse stiller seg positiv til å delta i utviklingsprogrammet «Den gode barnehage- og skuleeigar» og vil nemne opp to politiske representantar frå utvalet som skal delta i den fylkeskommunale satsinga i programperioden

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 24.01.2017

Fylkesrådmannen viser til invitasjon frå KS v/Sølvi Olrich om å delta i KS sitt utviklingsprogram for kommunale og fylkeskommunale skuleeigarar.

«Den gode barnehage- og skuleeigar» er eit utviklingsprogram for politikarar og administrative leiarar med målsetjing om å betre barnehage- og skuleeigarskapen både gjennom å tilføre kunnskap og gje oppgåver som inspirerer til både refleksjon og konkrete lokale tiltak.

Programmet er ei vidareutvikling av «Den gode skuleeier» (DGS), som har vore prøvd i mange fylke som eit tiltak for å realisere måla i KS sin eigarstrategi for skule.

(Lekkje til DGS her:

<http://www.ks.no/fagomrader/utdanning-og-oppvekst/skole/dgs-den-gode-skuleeier/>)

Ei evaluering av programmet i juni -16 konkluderer mellom anna med at dei som har delteke i programmet, opplever ein vesentleg tettare kontakt mellom politisk nivå og administrasjon på skuleeigarnivå. Deltakarane melder at dei har fått styrka sin kompetanse som skuleeigarar, spesielt gjeld dette politisk nivå, og dessutan å ha utvikla eit felles språk og ein felles ståstad som er positivt for samhandlinga administrasjon/politikk i det vidare utviklingsarbeidet.

(Sjå evalueringsrapporten her:

http://www.ks.no/contentassets/a25f5586a8df41efbf3c8898cfde4987/20160614_evaluering-av-programmet-den-gode-skuleeier_rapport.pdf)

Ei styringsgruppe samansett av representantar frå KS Hordaland, Hordaland fylkeskommune og Fylkesmannen i Hordaland har utarbeidd eit program som vert tilbydd alle kommunar i Hordaland innan utgangen av september. Programmet har vore handsama i KS Hordaland sine fylkesstyre og rådmannsutval, som begge er svært positive til denne satsinga, og begge håpar på stor deltaking.

Programmet tek sikte på å skape ein berekraftig og god lokal prosess som let seg gjennomføre i tillegg til den daglege drifta: Tre lunsj-til-lunsj-samlingar, over 1 ½ år og ei erfaringssamling om lag eitt år etter avslutta program. Første samling vert 23. og 24. mars 2017.

Kvar kommune og fylkeskommunen er oppmoda om å delta med både folkevalde, rådmenn, leiarar og hovudtillitsvalde, minst åtte personar frå kvar kommune/ fylkeskommune, slik at kommunen/ fylkeskommunen kan få til ein god prosess og eit godt resultat saman.

Kostnader vil kunne dekkast ved at det blir nytta OU-midlar til føredragshaldarar og prosesseiuar, dvs. at deltakande kommunar/fylkeskommunen berre må dekkje reise- og opphaldsutgifter for sine deltakarar, og det er viktig å ta høgde for dette i budsjettarbeidet.

Invitasjon med meir informasjon er vedlagt saka.

Forslag til vedtak:

Utval for opplæring og helse stiller seg positiv til å delta i utviklingsprogrammet «Den gode barnehage- og skuleeigar», og vil nemne opp to politiske representantar frå utvalet som skal delta i den fylkeskommunale satsinga i programperioden.

Arkivnr: 2016/34133-3
Saksbehandlar: Else-Marie Brobakke Aarø

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	17/17	07.02.2017
Utval for kultur, idrett og regional utvikling		15.02.2017

Fråsegn til framlegg til ny byggteknisk forskrift- TEK 17

Samandrag

Hordaland fylkeskommune har fått forslag til ny byggteknisk forskrift (TEK 17) til høyring med høyringsfrist 10.02.17. Målet med endringane i forskrifta er å forenkle, og dels lempe, dei tekniske krava slik at byggekostnader i framtida vert reduserte. Eit anna mål er sikre rimelegare bustader. Forskrifta gjeld ikkje uteområde rundt bustad.

Eit viktig mål med folkehelsearbeidet både nasjonalt og i Hordaland, er å arbeide langsiktig for å utjamne sosiale helseskilnader. Hordaland fylkeskommune legg i Regional plan for folkehelse 2014-2024 også til grunn at universell utforming av infrastrukturen i samfunnet er eit viktig bidrag for å inkludere fleire på ein likeverdig måte. Planen trekkjer fram gjennom strategiar og planretningslinjer, at bustader og bustadområde skal planleggast med varierte bustader for ulike aldersgrupper. Eit positivt utslag av ny teknisk forskrift er at billigare bustader kan bidra til at befolkningsgrupper som i dag står utanfor bustadmarknaden, kan få rimelegare og betre bustadar i framtida.

Forskrifta legg opp til lemping av krava til tilgjenge på ulike områder i bustaden, og serleg for dei minste bustadane. Grupper av befolkinga med dårlegast økonomi er dei som ofte bur i dei dårlegaste bustadane i dag. Dette er også grupper som i størst grad treng bustader med god funksjonalitet og kvalitet i framtida.

Forslag til innstilling

1. Hordaland fylkeskommune er positiv til at byggt teknisk forskrift (TEK 17) vert forenkla, særleg utifrå målet om billegare bustader.
2. Det er både eit nasjonalt og eit regionalt mål å utjamne sosiale helseskilnader. Hordaland fylkeskommune meiner at lempingar i forskrifta særleg knytt til dei minste bustadane, kan bidra til utilsikta verknader som auka sosiale helseskilnader.
3. Universell utforming av samfunnet er eit viktig bidrag for å inkludere fleire på ein likeverdig måte. Målet om lemping av krava til tilgjenge kan slå negativt ut for befolkningsgrupper som har størst trong for bustader med god funksjonalitet og kvalitet.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 24.01.2017

Saksframlegg:

Bakgrunn

Regjeringa har sendt ny byggteknisk forskrift (TEK17) til offentlig høring med svarfrist den 10.02.2017. Hordaland fylkeskommune er høyringsinstans. Føremålet med ny byggteknisk forskrift er å klargjere og forenkle byggereglane både på struktur og innhald. Det nye regelverket skal bidra til reduserte byggekostnader, serleg for bustader, gjennom å forenkle, dels lempe dei tekniske krava som no ligg på byggherre. Endringane er planlagt å gjelde frå 01.07.2017. Eit anna mål med revisjonen er å legge opp til endringar slik at bustadar skal bli rimelegare å bygge.

Tilhøve til regionale planar og dokument

Målet for folkehelsearbeidet i Hordaland er å bidra til eit langsiktig og systematisk arbeid som gir fleire gode leveår for befolkninga, og som utjamnar sosiale helseskilnader. Hordaland fylkeskommune set gjennom Regional planstrategi ein langsiktig utvikling mot eit meir inkluderande samfunn på dagsorden. Gjennom delmål og strategiar for universell utforming i Regional plan for folkehelse 2014-2024 er det lagt eit grunnlag for å sikre god tilgjenge for alle gjennom livsløpet. Særleg er det lagt vekt på at universell utforming av infrastrukturen i samfunnet er eit viktig bidrag for å inkludere fleire på ein likeverdig måte.

I folkehelseplanen er også bustad og bustadmiljø identifisert som viktige innsatsområde gjennom delmålet om at det er helsefremjande at folk med ulike behov skal ha bustader i gode nærmiljø. Dette prinsippet er også slege fast i gjeldane planretningslinjer i vårt fylke. Ein viktig strategi i folkehelsearbeidet er nettopp å sikre tilgjengelige bustader for folk med ulike behov og i ulike aldersgrupper. Gjennom god planlegging av bustadområde kan det leggast til rette for variasjon i storleik av bustadane, tilpassa ulike befolkningsgrupper og hushald, økonomiar og livsløp.

Hordaland fylkeskommune sitt kunnskapsgrunnlag, Folkehelse i Hordaland 2015, viser at bustad og bustadtilhøve er viktige for helse. Vi har kunnskap om at nabolag med mange små bustader ofte representerer miljø med mykje utskifting og ustabilitet. Ut frå helseomsyn er det derfor viktig å planlegge framtida sine bustader slik at folk vel å bu der over tid.

Nye behov for bustader og billigare bustadar

Føremålet med ny byggteknisk forskrift er at regelverket som skal bidra til reduserte byggekostnader, serleg for bustader, gjennom å forenkle, dels lempe, dei tekniske krava. Målet er at bustadane skal verte billigare.

Kunnskapsoversikta Folkehelse i Hordaland 2015 syner at det er trong for eit betydeleg tal nye bustader i vårt fylke i åra som kjem. Befolkningsframskrivingar syner at serleg åleinebuande vert ei stor gruppe med bustadbehov. Vi har også kunnskap om at dei som i dag bur dårlegast er dei med dårlegast råd. Dette er også ei gruppe som kan ha dårleg helse. Fylkesrådmannen vurderer det derfor positivt om endringar som følge av lemping på byggekrava, fører til at fleire som bur trongt i dag og i leigde bustader, får betre bustandard og butilhøve i framtida. Det vil også slå positivt ut om fleire befolkningsgrupper kan få råd til eigen bustad. Dette stiller samstundes krav til at det ved bygging av nye bustader blir sikra variasjon i typar bustader for å møte ulike behov frå ulike befolkningsgrupper.

Om lemping av krava til tilgjenge for å få rimelegare bustader

Framlegg til ny byggteknisk forskrift legg opp til at mellom anna krava til heis i bustad kan lempast noko, og at krava til tilgjenge på balkongar og terrassar skal kun gjelde for bustader med dei største areala. Vidare vil krav om bodar både inne og ute bli fjerna. Også krav om utsyn frå soverom vert fjerna, samtidig med at krav til gjennomsnittleg dagslysfaktor vert lempa på i opphaldsone til rom.

Viktige spørsmål er kven nye bustader for framtida byggast for. Variert busetnad for alle aldersgrupper er viktige folkehelseiltak. Det same gjeld høve til å bu i same bustadområde gjennom livsløpet sjølv om folk si funksjonsevne over tid vert redusert.

Grupper i befolkninga som i dag oftast har det vanskeleg på bustadsmarknaden er innflyttarar, minstepensjonistar, dei som etabler seg for første gong og einslege. Gruppa eldre einslege vil auke i åra som kjem. Eldre som treng meir funksjonell bustad blir derfor ei større gruppe i framtida. Vi veit i dag at mange i denne gruppa allereie bur i bygde bustader som ikkje har god funksjonell standard, særleg fordi fleire er utan heis. Lemping av kravet til bygging av heis slik endringane i forskrifta legg opp til, kan derfor slå negativt ut. Det same gjeld framlegget som gjeld fjerning av krav til parkeringsplass. Sjølv om det skal oppretthaldast tilstrekkeleg tal for personar med nedsett funksjonsevne etter plan- og bygningslova så vil ikkje så mange eldre kome under desse vilkåra. Tiltak som fremjar samfunnsdeltaking er viktig for helse.

Framlegg om endringar om redusert dagslys, utsyn, samt redusert tilgjenge til balkongar og terrassar for dei minste bustadane, vil kunne få mest negative konsekvensar for dei befolkningsgruppene som treng desse goda mest. Dette då grupper med ulike helseplager ofte har dårlegast råd, og dermed kanskje må velje dei minste bustadane som i framtida vil få dårlegast tilgjenge og minst lys. Desse gruppene treng også gode uteområde. Ny byggtknisk forskrift tek ikkje opp spørsmålet om uteområde.

På dei fleste samfunnsområder vert befolkninga stimulert til vere meir bevegelse i naturen, gå meir og sykle meir. Vi håper at dei nye reduserte krava til bodar i tilknytning nye bustadar - både ute og inne - ikkje vil gjere det vanskelegare å oppretthalde eit aktivt liv for dei befolkningsgruppene som treng det mest.

Arkivnr: 2017/85-2
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	18/17	07.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017

Innspel til Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget i samband med Stortingsmelding 9 Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning

Samandrag

Stortingsmelding 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden – Fagskoleutdanning* vert no handsama av Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen (KUF-komiteen), og innstillinga vert levert 18. april 2017. KUF-komiteen hadde høyring i Stortinget 19.01.2017. Det er viktig for Hordaland fylkeskommune å gje innspel i samband med handsaminga av meldinga, mellom anna for å synleggjere kor viktig det er å halde fram med fylkeskommunalt eigarskap og forvaltaransvar, styrka finansiering av fagskulesektoren, satsing på arbeid med overgangsordningar mellom fagskule- og UH-sektoren og internasjonaliseringsarbeid.

Forslag til innstilling

Hordaland fylkeskommune gjev innspel til Kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen i samband med Stortingsmelding 9 *Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning* slik det går fram av saka.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 28.01.2017

Stortingsmelding 9 (2016-2017) *Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning* vert no handsama av Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen (KUF-komiteen) og innstillinga vert avgitt 18. april 2017. KUF-komiteen hadde høyring på Stortinget 19.01.2017, og Kommunenes Sentralforbund (KS) gav uttale på vegner av fylkeskommunane. Det er likevel viktig for Hordaland fylkeskommune å gje eigne innspel i samband med handsaminga av meldinga, mellom anna for å synleggjere kor viktig det er å halde fram med fylkeskommunalt eigarskap og forvaltaransvar, styrka finansiering av fagskulesektoren, satsing på arbeid med overgangsordningar mellom fagskule- og UH-sektoren og internasjonaliseringsarbeid.

Innspel til Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget i samband med Stortingsmelding 9 Fagfolk for fremtiden - Fagskoleutdanning

Hordaland fylkeskommune er svært godt nøgd med stortingsmeldinga om fagskuleutdanning og meiner at forslaga i meldinga vil gje fagskulesektoren eit solid løft, i tillegg til gode vilkår for meir kompetanseheving og innovasjon i regionane. Meldinga føreslår at det framleis skal vere fylkeskommunalt eigarskap og forvaltning av fagskulesektoren, og dette er svært viktig for Hordaland. Forslaga i meldinga om styrka rettar for fagskulestudentar og fokus på å leggje meir til rette for høvelege overgangar mellom fagskule og høgskule/universitet, vil vere viktig både for eigar, fagskulane og studentane.

Hordaland er det største fylket i høve til studieplassar i offentlege fagskular, og Hordaland fylkeskommune er ein aktiv og bevisst fagskuleeigar. Hordaland fylkeskommune er eigar av Fagskolen i Hordaland (tidlegare Bergen tekniske fagskole og Bergen maritime fagskole) og Hordaland helsefagskole. Hordaland fylkeskommune disponerer vel 80 mill. gjennom årlege rammeoverføringar frå staten, i tillegg til å forvalte vel 7 mill. i samband med tilskotsordninga under Helsedirektoratet til private og offentlege tilbydarar med helsefagskuletilbod. Hausten 2016 var det til saman totalt 1138 studentar ved dei to fylkeskommunale fagskulane i Hordaland.

Utover rammeoverføringane frå staten set Hordaland fylkeskommune årleg av ekstra midlar i budsjett til fagskulane ved styret for å oppretthalde kapasiteten i tilbodsstrukturen. I tillegg har Hordaland fylkeskommune investert monaleg i nytt utstyr til fagskulane dei siste åra. Døme på dette er bru-simulatorar, ekstrautstyr til simulatorar, labar og dessutan oppgradering av ny lokasjon for Fagskolen i Hordaland. Hordaland fylkeskommune har også i fleire år gjeve ekstra midlar til distriktstilbod i Sunnhordland for å gje naudsynt kompetanseheving til det sterke industrimiljøet i denne delen av regionen. Tilboda i Sunnhordland vert gjevne av Fagskolen i Hordaland, som har godkjent studiestad på Stord.

Hordaland fylkeskommune tek samfunnsoppdraget i høve til fagskulane og kompetanseheving i regionen på alvor og ser med stor forventning fram til handsaminga av stortingsmeldinga, som vil kunne gje grunnlag for at Hordaland fylkeskommune kan bli ein enda betre eigar og forvaltar av sektoren. I Hordaland er fagskulesektoren ein naturleg del av regionale planar i høve til næringsliv og kompetanse. I Regional næringsplan for Hordaland 2013 – 2017 vert det vektlagt at fagskuletilbodet skal styrkast ved å gjere fagskulane og tilbodet meir fleksibelt i høve til å starta opp nye tilbod ved etterspurnad. Som ledd i å gjere dei fylkeskommunale fagskulane meir fleksible har det sidan 2013 vore gjennomført samanslåingar frå 7 til i dag 2 fagskular. Dette har bidrege til større og meir robuste fagskular, og større fleksibilitet i tilbodsstrukturen. I tillegg er det planar om å søkje fagområdegodkjenning innan einskilde fagområde for å raskare kunne respondere på behov for nye tilbod og studiestader i fylket. Vidare arbeider Hordaland fylkeskommune no med ein regional plan for kompetanse og arbeidskraft, der fagskulutdanningar er ein naturleg del av planen saman med vidaregåande utdanning og utdanningar i UH-sektoren. I tillegg er det sett i gang ein prosess der fylkestinget ser på vilkåra for dei fylkeskommunale fagskulane i samband med stortingsmeldinga om fagskuleutdanning og regionreforma. Som del av denne prosessen vil mellom anna fylkeskommunen vurdere styringsordning og selskapsform for fagskulane for å sikre tydelege styringslinjer og god eigarskap.

Kva stortingsmeldinga har å bety for Hordaland

Finansiering og dimensjonering

I stortingsmeldinga om fagskuleutdanning vert det føreslått ny finansieringsmodell for fagskulane, og det vert peika på at auken i tertiærutdanning bør kome i fagskulesektoren. I tillegg vert det føreslått at fylkeskommunane kan spele inn kompetansebehov i eigen region gjennom dialogmøte med Kunnskapsdepartementet. Dersom desse forslaga vert vedtekne, og det vert høve til å auke omfanget av fagskuletilbod og talet på studieplassar i Hordaland, vil Hordaland fylkeskommune i langt større grad enn i dag kunne imøtekomme kompetansebehovet i regionen. Etterspurnaden etter fagskuleutdanningane er stor i Hordaland, både innanfor eksisterande og nye tilbod, og auka finansiering vil gje rom for fleire studentar og nye fagskuleutdanningar. Til dømes arbeider Fagskolen i Hordaland med nye tilbod innan «Lokal matkultur» og «CNC og robotteknologi».

Fagskolane har god kontakt med arbeidslivet i regionen og får jamleg innspel til vidareutvikling av eksisterande tilbod og utvikling av nye tilbod. Hordaland fylkeskommune har også gode verktøy for å vurdere kompetansebehovet i regionen, som kan vere grunnlag for konkrete satsingsområde og prioriteringar i høve til fagskulesektoren i fylket.

Høvelege overgangar

Forslaget i stortingsmeldinga om å betre vilkåra for overgangar mellom fagskuleutdanningar og utdanningar på høgskule og universitet vil sikre Hordalandsregionen enda større tilgang til spesialisert kompetanse. Arbeidslivet i Hordaland vil i langt større grad kunne spesialisere eiga arbeidskraft på område der dette er viktig i konkurranse med andre aktørar, både nasjonalt og internasjonalt, dersom det vert etablert gode overgangsordningar. Fagskolen i Hordaland har i dag nokre overgangsordningar til utdanningar ved Høgskulen på Vestlandet om fritak for inntil 60 studiepoeng i ein bachelorgrad etter to-årig teknisk fagskuleutdanning innan einskilde fagområde, men det er ønskjeleg å etablere overgangsordningar innan enda fleire fagområde.

Internasjonalisering

Forslaga i stortingsmeldinga om at studentar kan få rett til studie- og eventuelt skulepengestøtte for opphald i utlandet som del av norsk fagskuleutdanning, er viktige tiltak for å auka studentmobilitet og grunnlag for partnerskapsavtalar. Fagskolen i Hordaland har i dag avtale med VIA University College i Danmark om overgang mellom to-årig teknisk fagskuleutdanning innan bygg til graden «Professions-bachelor». I tillegg har Fagskolen i Hordaland med midlar frå NordPlus Adult gjennomført eit prosjekt saman med skular i Litauen og Danmark med sikte på å gjere komparative analysar av utdanningsnivå ved skulane og vurdere kompetansekrava i bygg- og konstruksjonsindustrien internasjonalt. Med utsikter til gode støtteordningar for internasjonaliseringsarbeid vil ein kunne utvikle fleire prosjekt for mobilitet både for tilsette og studentar, mellom anna med tanke på praksisutveksling. Det vil også vere høve til å utvikle framtidige fagskuletilbod i ein internasjonal kontekst der einskilde fagområde har ein særskilt global marknad.

Konklusjon

Med bakgrunn i innspela over vil Hordaland fylkeskommune særleg framheve kor viktig det er at fylkeskommunal eigarskap og forvaltaransvar vert vidareført, at finansieringa av dei offentlege fagskuletilboda vert styrka, at det kjem på plass gode overgangsordningar mellom fagskule- og UH-sektoren og det blir betre rammer for internasjonaliseringsarbeidet. Hordaland fylkeskommune ønskjer at fagskulane skal vere ein viktig regional aktør i høve til kompetanseheving, omstilling og innovasjon, og forslaga i stortingsmeldinga vil gje svært gode føresetnader for å oppnå dette.

Arkivnr: 2017/85-1
Saksbehandlar: Adeline Berntsen Landro

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	4/17	31.01.2017
Utval for opplæring og helse	19/17	07.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017
Fylkestinget		07.03.2017

Fagskolane i Hordaland - utfordringar og moglegheiter**Samandrag**

Fylkesrådmannen viser til eit oversendingsforslag i fylkesutvalet 20.04.2016, der det vart bedt om ei sak om utfordringar og moglegheiter for Fagskolane i Hordaland. Administrasjonen vart beden om å sjå særskilt på finansiering av fagskulane, og dessutan sjå saka i samanheng med den pågåande regionreforma. På bakgrunn av dette gjer saka greie for utfordringar i høve til finansiering, korleis ein kan gjera fagskulane kjende, styring og organisering og overgangsordningar mellom fagskule og anna høgare utdanning. Til slutt vert det vist kva moglegheiter som ligg til sektoren med tanke på vekst i studenttal, regional utvikling og kompetanseheving i regionen og innovasjon og endringskraft.

På bakgrunn av utfordringane og moglegheitene som det er gjort greie for i denne saka, bør Hordaland fylkeskommune og styret for Fagskolane i Hordaland setja i verk tiltak som kan styrkja fagskulane i høve til organisering og styring, kvalitet i utdanningane og ekspansjon, meir samarbeid med arbeidslivet i regionen og samarbeid mellom fagskulane og anna høgare utdanning. Nokre tiltak bør følgjast opp av fylkeskommunen som skuleeigar, medan nokre tiltak bør meldast til fagskulestyret for vurdering og oppfølging.

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget vedtek følgjande tiltak for å styrkja fagskulesektoren i regionen:
  - Administrasjonen må fremja ei sak som gjer greie for fordelar og eventuelle utfordringar ved å etablera Fagskolane i Hordaland som eit fylkeskommunalt føretak. Saka skal også gjera greie for korleis styret for fagskulane kan setjast saman gjennom ekstern representasjon i tillegg til eigarrepresentasjon.
  - Fylkeskommunen skal gå i dialog med Høgskulen på Vestlandet med mål om å inngå ein samarbeidsavtale om gode og høvelege overgangar mellom fagskuleutdanningar og bachelorutdanningar.
  - Fylkeskommunen må nytta sin regionale kompetanse til å kartleggja og fremja behov for fleire studieplassar og fagskuleutdanningar i dialog med sentrale styresmakter når ny finansieringsordning skal etablerast.
  - Fylkeskommunen må vurdere korleis fagskulane skal organiserast i ei eventuell ny regionsamansetning.
2. Følgjande tiltak vert sendt over til styret for Fagskolane i Hordaland:

Fylkestinget vil at Fagskolane i Hordaland skal vera ein sentral aktør i regionalt utviklingsarbeid i høve til kompetanseheving, innovasjon og det grønne skiftet. Styret for Fagskolane i Hordaland bør utarbeida ein strategi for å:

- få fagområdegodkjenningar
- utvikla nye fagskuleutdanningar
- styrka samarbeid med arbeidslivet i regionen
- arbeida målretta med internasjonalisering, innovasjon og det grønne skiftet

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 04.01.2017

Følgjande oversendingsforslag vart lagt fram i Fylkesutvalet 20.04.2016:

Roald Kvamme (A) sette på vegner av A, KrF, SV og Sp fram slikt oversendingsforslag til fylkesrådmannen.

"Fagskolane i Hordaland

Fylkesutvalet syner til tidligare vedtak knytt til Fagskolane i Hordaland mellom anna målsettinga om samanslåing av fagskulane til ein teknisk og maritim fagskule og ein helsefagskule samt at eigarskapet også i framtida skal leggast til det regionale nivået.

Fagskuleutdanninga og organiseringa av denne er i endring og det vert lagt fram ei stortingsmelding om fagskulane innan kort tid. Meldinga vil ta opp viktige utfordringar for denne utdanninga mellom anna kvalitet, eigarskap, styresamansetting, studieretningar, tilknytning til høgare utdanning, finansiering, ansvar og drift.

Som eigar av "Fagskolane i Hordaland" må fylkeskommunen vera godt budd på å møte desse utfordringane. Fylkesutvalet vil be administrasjonen utarbeida ei sak der utfordringar og mogeligheter for Fagskulane i Hordaland vert grundig utgreidd slik at ein kan møte nye krav frå sentrale myndigheter. Ein skal sjå særskilt på finansieringa av fagskulane i dette arbeidet. Arbeidet skal også sjåast i samanheng med den pågåande utgreiinga av den nye regionreforma."

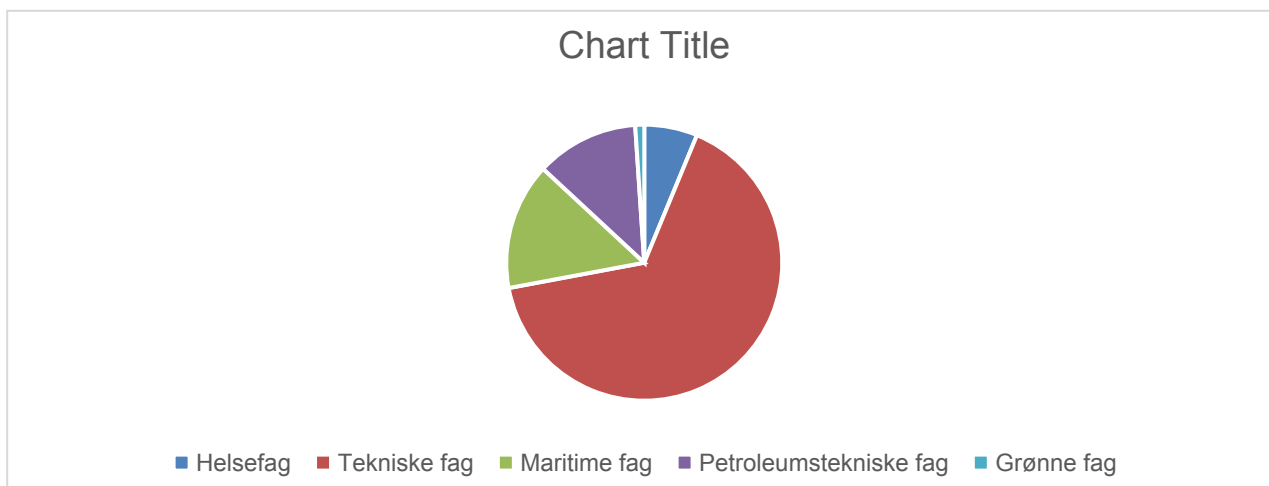
1.0 Innleiing

På bakgrunn av oversendingsforslaget vert det først gjeve ei oversikt over korleis Fagskolane i Hordaland er organisert og styrt. Vidare vert det vist korleis fagskulane vert finansiert i høve til dagens finansieringssystem. Deretter vert det gjeve ei framstilling av dei utfordringane som Fagskolane i Hordaland har i høve til finansiering, kjennskap til fagskulane og rekruttering, styring og høvelege overgangsordningar mellom fagskule og høgskule. Vidare vert dei viktigaste punkta i stortingsmelding 9 «Fagfolk for fremtiden – Fagskuleutdanning» trekt fram, og til slutt vert det gjort greie for kva moglegheiter Hordaland har for ein styrka og framtidsretta fagskulesektor i regionen.

1.1 Om Fagskolane i Hordaland

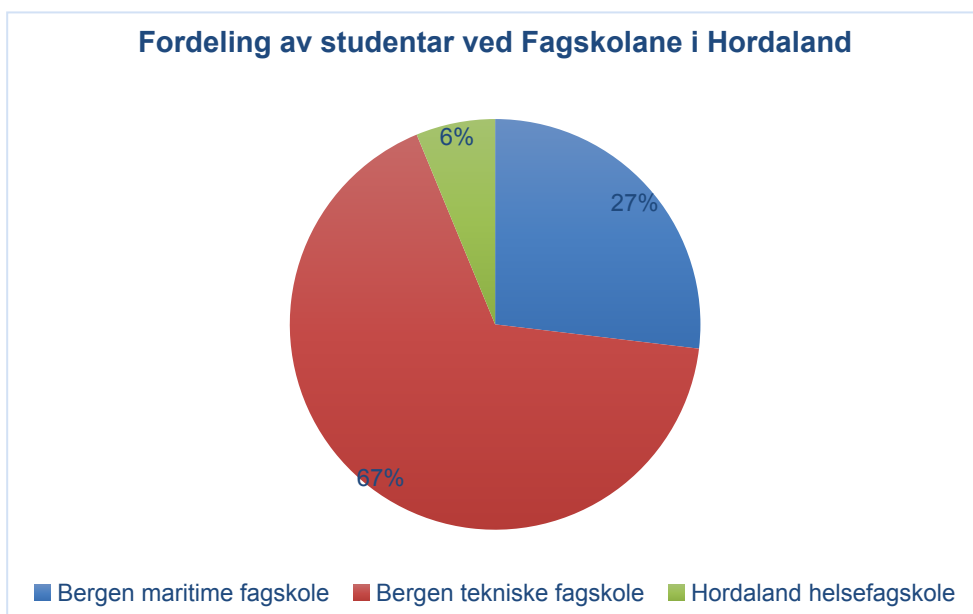
Fagskolane i Hordaland består av Fagskolen i Hordaland (tidlegare Bergen tekniske fagskole og Bergen maritime fagskole) og Hordaland helsefagskole. Fagskolen i Hordaland har sin hovudadministrasjon på Nordnes i Haugeveien og fleire studiestader andre stader i Hordaland. Dei tekniske fagskuleutdanningane er hovudsakleg plassert på Nordnes, medan dei maritime og petroleumstekniske utdanningane er plassert på Nedre Nygård ved Bergen maritime videregående skole. I tillegg vert det gjeve tilbod om Anlegg på Voss, Arborist på Hjeltnes, Elektro/Maskinteknikk på Stord og Maritim utdanning (styrmann) på Austevoll. Hordaland helsefagskole har 8 godkjente fagskuletilbod innan helsefag, og fleire godkjende studiestader i fylket (til døme Stord, Voss, Odda, Bergen og Knarvik). Per i dag er det berre studentar ved studiestaden Bergen på Nordnes (lokala til Fagskolen i Hordaland).

Ved Fagskolane i Hordaland var det om lag 1150 studentar hausten 2016, og studentane fordeler seg over fagområda som vist i figur 1 under:

Figur 1: Fordeling av studentar på fagområda ved Fagskolane i Hordaland pr. 1. oktober 2016.

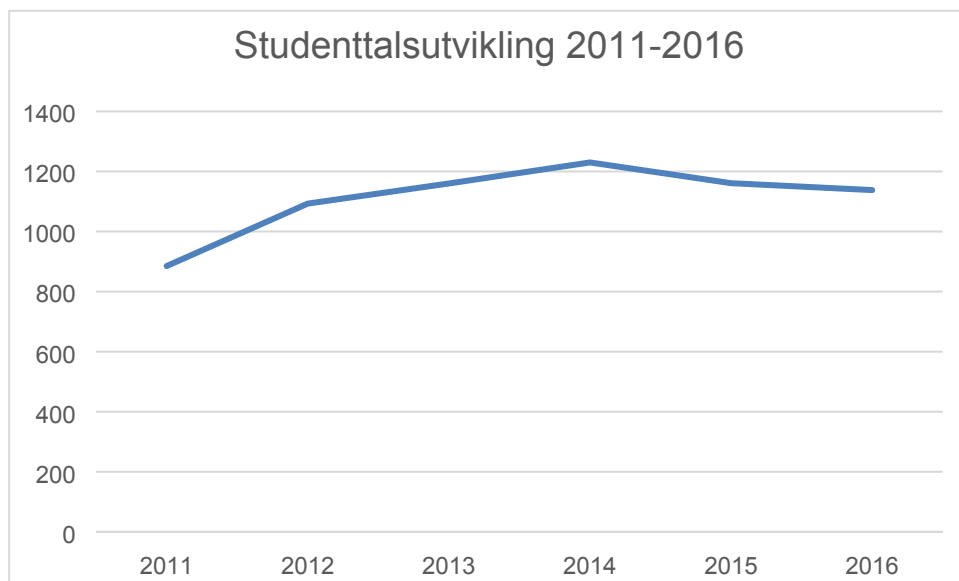
Hausten 2016 var det tre fagskular under Fagskolane i Hordaland; Bergen maritime fagskole, Bergen tekniske fagskole og Hordaland helsefagskole, og studentane fordeler seg på fagskulane som vist i figur 2 under.

Figur 2: Fordeling av studentar ved Fagskolane i Hordaland pr. 1. oktober 2016.

Som ein ser av figur 2, utgjør den nye Fagskolen i Hordaland til saman 94 % av det totale tilbødet ved Fagskolane i Hordaland, medan Hordaland helsefagskole har 6 % av studentmassen. Det har vore ein stor auke i studenttalet sidan 2011, då ein starta å rapportera studentdata frå fagskulane til Database for høgare utdanning (DBH), og det er hovudsakleg tidlegare Bergen tekniske fagskole som står for denne auken. Figur 3 under syner auken i studenttall frå 2011 til 2016 ved Fagskolane i Hordaland.

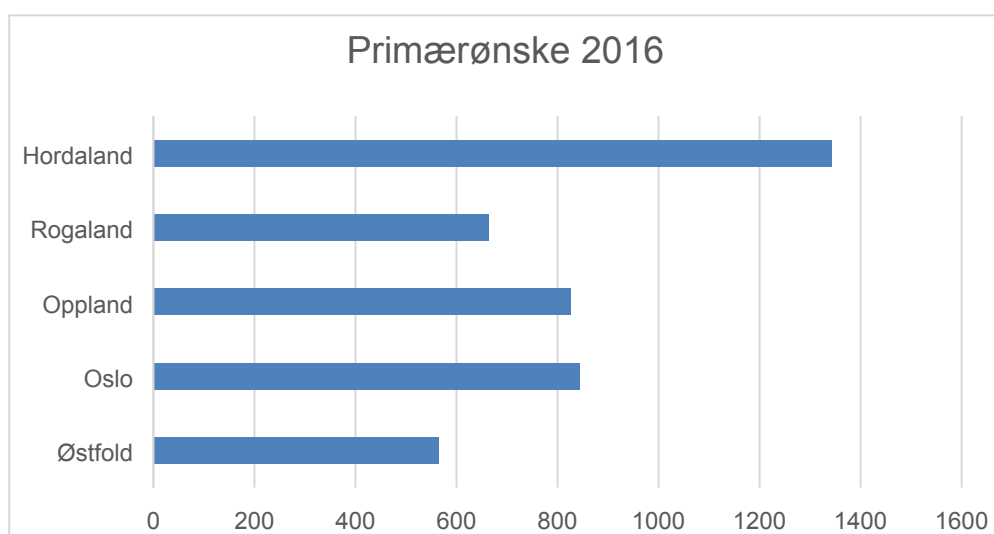

Figur 3: Studenttalsutvikling ved Fagskolane i Hordaland frå 2011 til 2016.

Som ein ser av figur 3 låg studenttalet i underkant av 900 studentar i 2011, og i 2016 var det registrert over 1100 studentar. I 2014 var det eit toppår med over 1200 studentar, medan det har gått noko ned i 2015 og 2016. Hovudårsaka til nedgangen det siste året er knytt til nedgangen i petroleumsindustrien. Det er mange studentar som har måtta slutta i utdanninga av di dei har vorte permittert eller nedbemanna av arbeidsgjevar.

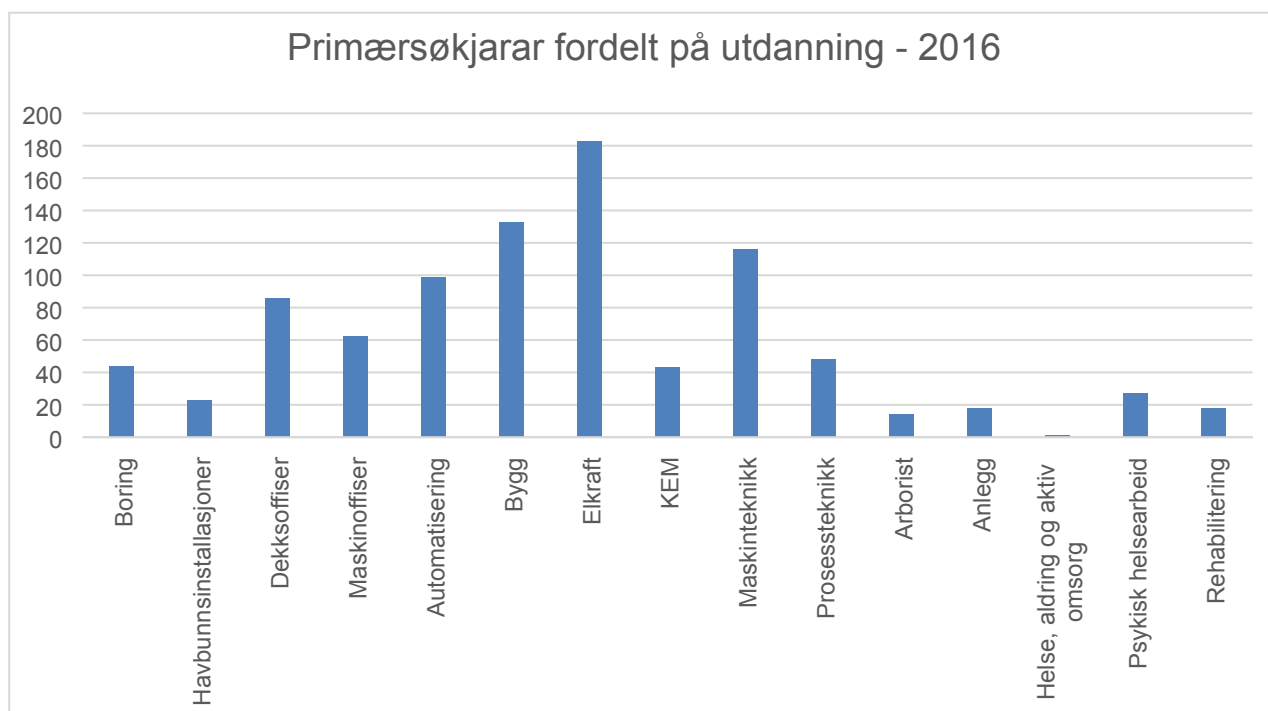
1.2 Oversikt over søkjarbilete ved Fagskolane i Hordaland

Hordaland har lange tradisjonar innan fagskuleutdanning og har fleire studentar og søkjarar ved dei fylkeskommunale fagskulane enn i resten av landet. Figur 4 under syner ei oversikt over søkjarane sine primærønske ved søknadsfrist 15. april 2016. Med primærønske meiner ein alle ønske ein søkjar har (maks 3) og den skulen søkjaren har som førsteval. Ved Fagskolane i Hordaland var det registrert om lag 1300 primærønske i 2016, medan det til samanlikning var registrert om lag 800 primærønske i Oslo, som har nest flest søkjarar. Dette tyder på at det er attraktivt å studera ved Fagskolane i Hordaland og i Bergen.

Figur 4: Talet på primærønske ved fylkeskommunale fagskular i 2016 ved dei 5 største fylka innan fagskulesektoren.

Figur 5 under syner talet på kvalifiserte primærsekkjarar ved Fagskolane i Hordaland i 2016. Primærsekkjarar er dei sekkjarane som har ei utdanning ved Fagskolane i Hordaland som førsteval.

Figur 5: Kvalifiserte primærsekkjarar ved Fagskolane i Hordaland i 2016, både heiltid og deltid med nettstøtte.

Figur 5 syner at det er tilbodet Elkraft som har flest kvalifiserte sekkjarar, etterfølgt av bygg og deretter maskinteknikk, og automatisering. Tilbodet boring har berre litt over 40 sekkjarar, og dette er ein stor nedgang frå tidlegare år. Årsaka til det er tilhøva i næringa på dette tidspunktet. Til saman var det 915 primærsekkjarar til Fagskolane i Hordaland våren 2016.

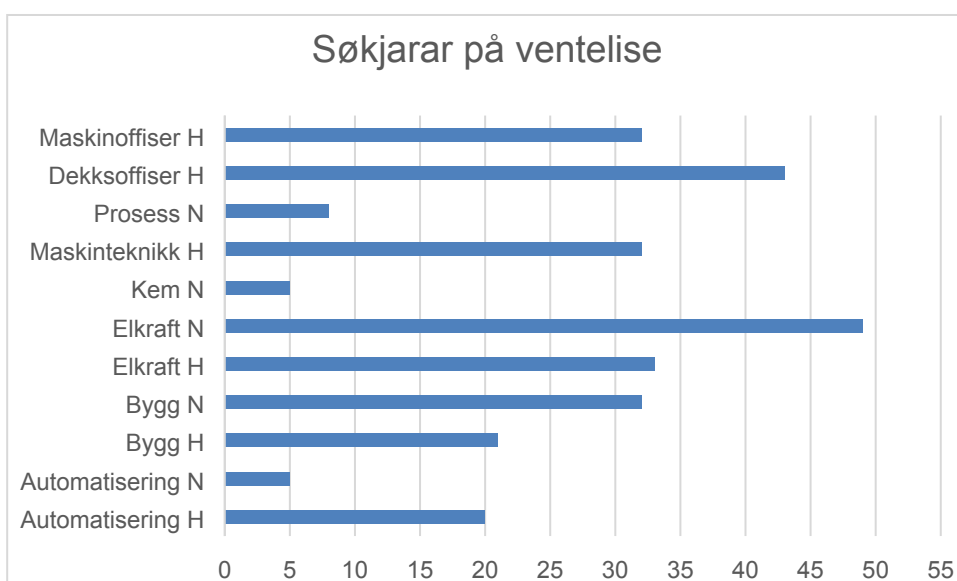
Fagskolane i Hordaland har tilbod både på heiltid og deltid med nettstøtte, og figur 6 under syner fordelinga av dei kvalifiserte primærsekkjarane i høve til heiltid og deltid.

Figur 6: Fordeling av kvalifiserte søkjarar ved heiltidstilbod og deltidstilbod med nettstøtte.

Det er fleire tilbod som vert gjeve på deltid enn på heiltid, og det er flest studentar som studerer på deltid. Likevel er det flest søkjarar til tilboda på heiltid. Årsaka til at det er flest studentar som studerer på deltid, er at det er fleire nett-tilbod og fordi tilboda går over fleire år enn heiltidstilboda og såleis har fleire klassar.

Av di det er så mange søkjarar til heiltid, er det her ein ser dei største ventelistene. Etter andre inntaket i juni 2016 var det 280 søkjarar på venteliste, og av desse var det 181 på heiltid og 99 på deltid.

Figur 7. Kvalifiserte søkjarar på venteliste per juni 2016 (etter 2. inntak). N er nettbasert tilbod med samlingar, og H er tilbod på heiltid.

Basert på oversikta over ventelista etter 2. inntak ser ein at det kunne ha vore starta opp fleire klassar hausten 2016 dersom den økonomiske ramma hadde gjeve rom for dette. Ein ekstra klasse vil koste om lag kr 2,15 mill. per år for eit tilbod på heiltid over to år.

Søkjarane som står på venteliste i Hordaland som vist i figur 7, kan ha fått plass andre stader og likevel stå på venteliste, eller dei kan ha fått studie plass etter 2. inntak anten i Hordaland eller ein annan stad i landet. På bakgrunn av dette syner ikkje figur 7 kor mange som ikkje har fått studie plass, men ein kan rekne med at mange av søkjarane på ventelista ikkje har fått studie plass. Likevel syner figur 7 at det er stor

etterspurnad etter fagskuleutdanning i Hordaland, og det er gode moglegheiter for å auka kapasiteten og gjere Hordaland til eit enda større fagskulefylke.

1.3 Lovverk og styreordning

Det er Lov om fagskuleutdanning (fagskulelova) med tilhøyrande forskrifter som regulerer fagskulane. Det er Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) som godkjenner og fører tilsyn med fagskuleutdanningane. Fagskule er ein beskytta tittel, og ein tilbydar må vere godkjent av NOKUT for å kalle seg fagskule. Dei maritime fagskuleutdanningane har ytterlegare krav til godkjenning under Sjøfartsdirektoratet som sertifiserer etter STCW-konvensjonen og fører tilsyn med all maritim utdanning.

Jamført med fagskulelova skal fagskulane ha eit styre som øvste styringsorgan som skal bestå av minimum 5 medlemmer. I tillegg skal det vere ein studentrepresentant og ein tilsettrepresentant som skal ha møte-, tale-, og forslagsrett i handsaming av alle saker som har mykje å seie for gjennomføringa av godkjent fagskuleutdanning.

Fagskolane i Hordaland har eitt felles styre som består av fem eigarrepresentantar, ein tilsettrepresentant og ein studentrepresentant. Tilsett- og studentrepresentant er fullverdige medlemmer av styret for Fagskolane i Hordaland, men dette er ikkje eit lovkrav per dags dato.

Etter fagskulelova § 3 andre ledd er styret ansvarleg for at studentane får den utdanninga som er føresett som grunnlag for NOKUT-godkjenninga, at alle vilkår for eventuelle offentlege tilskot vert overhaldne, og at verksemda vert drifta i samsvar med gjeldande lover og reglar. Styret er vidare ansvarleg for at opplysningar som vert gjeve NOKUT og søkjarar til fagskuleutdanningane, er korrekte og fullstendige.

1.4 Eigar- og forvaltarrolla

Etter fagskulelova har Fylkestinget to roller i høve til fagskulesektoren:

Forvaltarrolla

Ansvar for at det vert tilbydd godkjent fagskuleutdanning i fylket som tek vare på kompetansebehovet lokalt, regionalt og nasjonalt (jf. fagskulelova § 1a). Dette er uavhengig av om fylkeskommunen sjølv er eigar av fagskular. Fylkestinget har i tillegg det overordna ansvaret for at søknader frå tilbydarar av godkjent fagskuleutdanning om offentlig tilskot etter fagskulelova § 15 fyrste ledd, vert handsama (i Hordaland fylkeskommune er dette delegert til OPHE).

Eigarrolla

Fylkestinget skal forvalte den fylkeskommunale eigarskapen for Fagskolane i Hordaland. Posisjonen kan samanliknast med generalforsamlinga i eit aksjeselskap (AS) eller eit fylkeskommunalt føretak, som er det overordna eigarorganet, men som ikkje er involvert i den daglege drifta. I forarbeida til fagskulelova er dette framheva ved formuleringar som «Fylkestinget er formell eier, men den reelle styringsretten ligger i styret for fagskolen». (Ot. Prp. Nr. 39 (2006-2007) side 23).

Konkret har fylkestinget som fagskuleeigar i oppgåve å velja representantar til fagskulestyret eller avsetta styret, fastsetja vedtekter for styret og sørga for finansiering (over budsjett). Budsjettet må vera utforma slik at det gjev styret ein reell styringsrett. Fylkestinget kan til dømes ikkje fastsetja tilbudsstrukturen ved Fagskolane i Hordaland, men kan gje midlar utanfor budsjett til spesielle føremål, som fagskulestyret kan velja å nytta seg av.

1.5 Dagens finansiering av fagskulane

Offentleg finansiering av fagskuleutdanning går i dag gjennom tre kanalar:

1. Rammetilskot overført til fylkeskommunane, og fylkeskommunane sine frie midlar.
 Rammetilskotet vert gjeve basert på teljing av studentar to år tilbake i tid. Den totale ramma nasjonalt vert ikkje auka utanom med normal løns- og prisvekst. Det vil seia at ein auke i ramma til eitt fylke vil gje ein reduksjon hjå andre. Utover rammetilskotet kan fylkeskommunane prioritera å bruka egne frie midlar til fagskule. Dei statlege rammeoverføringane vert hovudsakleg brukt til å finansiera maritim og teknisk fagskuleutdanning.
2. Tilskot til helse- og sosialfaglege utdanningar som er øyremerka. Både offentlege og private fagskular kan søkje om tilskot.
 Dette er øyremerka tilskot til fagskuleutdanningar innan helse- og sosialfag som vert gjeve til fylkeskommunane over budsjettet til Helse- og omsorgsdepartementet. Helsedirektoratet er overordna forvaltar av ordninga, medan fylkeskommunane har fått delegert tilskotsansvar. Både offentlege og private godkjende tilbydarar av fagskuleutdanning kan søkje om tilskot til studentar ved helsefagskuleutdanningar. Ordninga vert praktisert slik at den einskilde fylkeskommune gjev tilskot til tilbydarar som har studentar med bustadadresse i eige fylke.
3. Tilskot til tidlegare privatskular
 Eit avgrensa tal private fagskular, hovudsakleg fagskular som tidlegare var godkjent etter privatskulelova, får tilskot over Kunnskapsdepartementet sitt budsjett. Det er i alt 14 fagskular som er under denne ordninga i dag.

2.0 Utfordringar

2.1 Finansiering

Dagens finansieringssystem har ein konserverande effekt på fagskuletilbodet av di rammetilskotet ikkje vert auka, bortsett frå normal pris- og lønsvekst. Rammetilskotet vert som nemnt gjeve på grunnlag av studenttalet ved dei fylkeskommunale fagskulane to år tilbake i tid, og dersom ein fagskule tek inn fleire studentar, vert det ikkje gjeve dekning for dette før etter to år. Av di rammetilskotet ikkje vert auka totalt sett, kan ein fagskule likevel risikera at ein ikkje får auka rammetilskot dersom også fleire andre fagskular har hatt ein auke. Det vil seia at ein auke eller reduksjon i rammetilskotet vil vera relativ sett i høve til studenttalet ved fagskular i andre fylke. Dette skaper ein situasjon der ein fagskule har få påverknadsmoglegheiter til å kunna auka tilbodet ved skulen, og det er såleis ein lite føreseieleg modell.

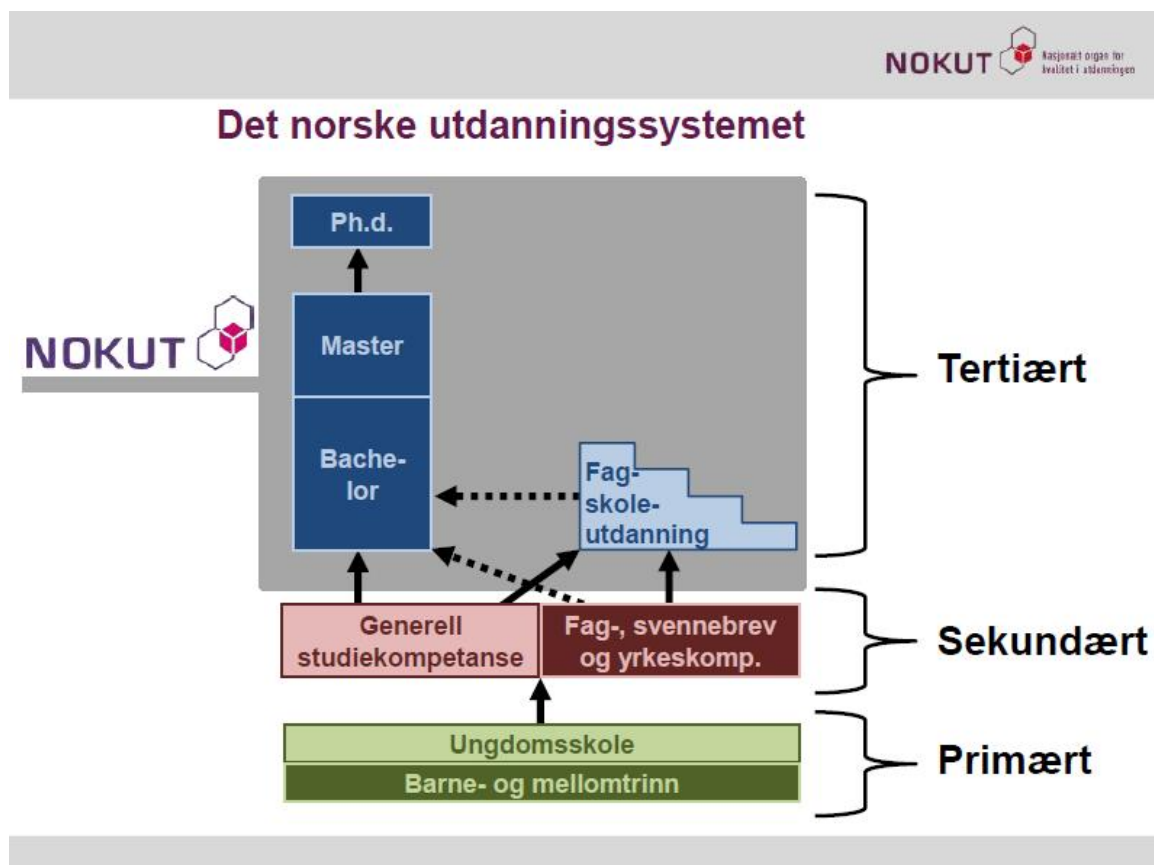
I NIFU-rapport 2014:15 «Fylkeskommunene og fagskolen: Tilrettelegging for fagskoletilbud og kostnader ved fagskoledrift» vart fylkeskommunane kritisert for å ikkje gjere vurderingar av kva tilbod som skal prioriterast i den einskilde region, slik som fagskulelova og forvaltningsreforma i 2010 la opp til, men held fram med å prioritera egne fagskuletilbod ved dei fylkeskommunale fagskulane som før. Dette er nok rett, men samtidig vart ikkje fylkeskommunane utstyrt med ressursar til å imøtekoma aukande kompetansebehov. Vurderinga i rapporten vart gjort i løpet av ein to-års periode etter 2010, og reforma hadde fått verka i svært kort tid.

Det handlingsrommet fylkeskommunane har under dagens finansieringsordning er å leggja ned tilbod for å oppretta nye tilbod. Det vert då ei vanskeleg avveging i høve til kva tilbod det er størst behov for i fylket når etterspurnaden er større enn kva ein kan tilby. Hordaland fylkeskommune har i fleire år gjeve meir i budsjett til Fagskolane i Hordaland enn kva som har vore gjeve over rammeoverføringane frå staten. I tillegg har Hordaland fylkeskommune finansiert fagskuletilbod ved Stord utanfor ramma for at næringslivet i Sunnhordland skulle få tiltrengt kompetanseheving. På bakgrunn av dette har Hordaland gjort grep for å auka tilbodet i regionen, men innanfor dagens rammer er det vanskeleg å utvikle eit enda større tilbod for regionen.

Ei anna utfordring i høve til økonomi er at det vert meir og meir ressurskrevjande å driva fagskule. Dei siste åra har det vorte stilt stadig høgare krav til fagskulane i høve til kvalitet, dokumentasjon og undervisningsutstyr ved fagskulane. I høve til kvalitet og dokumentasjon vert det meir og meir behov for sterke og robuste administrasjonar ved fagskulane som kan følgje opp og utvikle både tilboda og kvaliteten i utdanningane. I høve til undervisningsutstyr er det også dei seinare åra kome krav om mellom anna simulatorar, spesielt innanfor maritim sektor. Hordaland fylkeskommune har dei to siste åra prioritert fagskulane høgt, og den tekniske og maritime fagskulen har til saman fått over 20 mill. kr til naudsynte investeringar.

2.2 Kjennskap til fagskule

Fagskulane har ei uklar plassering i utdanningssystemet som ikkje gjev folk ei god forståing av kva fagskule er og kva nivå ei fagskuleutdanning er på. Fagskulane vert omtalt å vere på tertiært nivå, det vil seia over vidaregåande skule, men vert oppfatta å vera under høgskuleutdanning, sjølv om utdanningssystemet sidestiller fagskulane med anna høgare utdanning jf. illustrasjon under.

Kjelde: Nokut.no

Den uklare plasseringa i utdanningssystemet har nok bidrege til at fagskulen er lite kjend i samfunnet og at statusen til skuleslaget er lågare enn anna høgare utdanning. Likevel rekrutterer den tekniske og maritime fagskulen svært godt i Hordaland, og det ser ut til at fagskulen er kjent og attraktiv blant dei som utdanningane er aktuelle for; søkjarar og relevant arbeidsliv. Likevel er det viktig at fagskulane vert meir synlege og kjende med tanke på kompetansebehovet i samfunnet. Dersom ein på sikt får moglegheit til å auka studenttalet, er det også viktig at ein får fleire søkjarar og at næringslivet får høve til å etterspørja eventuelle nye fagskuleutdanningar.

Fagskuleutdanningane innan helse- og sosialfag har ikkje tradisjonar langt tilbake i tid slik som dei maritime og tekniske fagskuleutdanningane har og er langt mindre kjende hjå aktuelt arbeidsliv og hjå potensielle

søkjarar. Hordaland helsefagskole har sidan starten hatt varierende påmelding til utdanningane og ofte eit større fråfall av studentar like etter skulestart om hausten. Dette har resultert i at skulen har blitt sitjande med små klassar og ein krevjande økonomi, av di skulen får tilskot per student som er under utdanning per 1. oktober og 1. mars kvart år. I 2015 og 2016 har det vore gjort tiltak både i høve til å rekruttera fleire, men også i høve til å gjennomføra tilboda med større klassar. Tiltaka ser ut til å gje positive resultat, og ein forventar at helsefagskulen skal ha økonomisk balanse i 2017, samtidig som kommunane viser ei enda større interesse for utdanningane enn før.

2.3 Styring

Hordaland fylkeskommune som skuleeigar, forholdet til fagskulestyret og fordeling av kompetanse mellom eigar, fylkesadministrasjon og styret er til tider uklart. Det er lett for administrasjonen og politisk leiing å følgja opp fagskulane på same måte som dei vidaregåande skulane, sjølv om dette ikkje alltid er korrekt eller passar inn under dagens lov- og regelverk. Ofte vert det i ulike situasjonar gjort enkle tilpassingar i rutinar ol. for fagskulane, slik at dei kan verta handsama på same måte som dei vidaregåande skulane, som det er etablert gode rutinar for. Døme på dette kan vera ved tilsetjing av administrativ og fagleg leiar ved fagskulane, som etter fagskulelova skal gjerast av fagskulestyret sjølv. I slike saker har administrasjonen følgt rutinane for tilsetjing ved dei vidaregåande skulane og deretter gjeve ei innstilling til fagskulestyret som har gjort endeleg vedtak. Det er for så vidt ikkje noko gale med dette, men det vil vera føremålstenleg å ha eigne rutinar for fagskulane, og i nokre tilfelle bør ein vurdera om leiinga ved fagskulane skal ha andre fullmakter enn leiinga ved dei vidaregåande skulane.

Det er ei utfordring for fylkeskommunane at det skal vera eit styre som er øvste styringsorgan for fylkeskommunane sine eigne fagskular, av di dette er ei uvanleg styringsform jamført med dei vidaregåande skulane. Samtidig gjev ikkje fagskulelova med forskrifter retningsliner i høve til korleis dei fylkeskommunale fagskulane skal vera organisert i relasjon til eigar og fylkesadministrasjonen, utover at det skal vera eit styre med styringsrett jf. føresegnene i fagskulelova. Det ville ha vore enklare for fylkeskommunane om dei offentlege fagskulane vart organisert som selskap med tilhøyrande retningsliner. I stortingsmelding 9 «Fagfolk for fremtiden – Fagskoleutdanning» vert det vist til at det er fleire fylkeskommunar som har organisert fagskulane som fylkeskommunale føretak, medan andre har organisert fagskulane som ei ordinær forvaltningsoppgåve slik som dei vidaregåande skulane. Dersom ein har skular som er kombinerte vidaregåande skular og fagskular, kan det vera føremålstenleg å organisera fagskulen som ei ordinær forvaltningsoppgåve, men for reine fagskular kan det tenkjast at det er meir tenleg at skulen vert organisert som eit fylkeskommunalt føretak. Dette vil kunna gje fylkeskommunen fleire retningar i høve til organisering og forvaltning av eigarskapet. På bakgrunn av dette vil fylkesrådmannen tilrå at det vert lagt fram ei eiga sak som kan vurdera om det vil vera fornuftig å organisera Fagskolane i Hordaland som eit fylkeskommunalt føretak.

Ei anna utfordring i høve til styring av fagskulane er nærleik til aktuelt arbeidsliv i regionen med tanke på å kunne gje eit fagskuletilbod som kjem aktuelle kompetansebehov i møte, jf. fagskulelova § 1 a. Styret for Fagskolane i Hordaland består i dag av 5 eigarrepresentantar, éin tilsett- og éin studentrepresentant, og ingen eksterne representantar frå aktuelt nærings- eller arbeidsliv i høve til det utdanningstilbodet som fagskulane har. Dette vert omtala i stortingsmelding 9 om fagskulane, og det er føreslått at krav om ekstern representasjon i fagskulestyra må bli eit lovfesta krav. Hordaland fylkeskommune bør setja i verk ein prosess for å få ekstern representasjon i fagskulestyret sjølv om dette endå ikkje er lovfesta. Dette vil styrkja eit nært forhold mellom fagskulane og arbeidslivet. Fylkesrådmannen vil på bakgrunn av dette tilrå at det vert fremja ei sak om ekstern representasjon i fagskulestyret og få dette vurdert både med tanke på tal på medlemmer, eventuelle endringar i styrevedtekter m. m. Saka kan setjast i samheng med sak om å vurdera å organisera fagskulane som fylkeskommunalt føretak.

2.4 Høvelege overgangar mellom fagskule og høgskule

På grunn av den uklære plasseringa og statusen fagskulane har i det norske utdanningssystemet, er det ikkje lagt til rette for systematiske overgangar mellom fagskule og anna høgare utdanning. Det er etablert nokre overgangar, men det er ønskjeleg at det vert etablert fleire, slik at det kan vera ein veg vidare for fagskulekandidatar dersom dei ønskjer det. Det er ein del ulike føresetnader eller rammer innanfor dei ulike fagområda ved Fagskolane i Hordaland, og dei vert derfor omtala kvar for seg under.

Tekniske fag

Innan tekniske fag er det etablert nokre 2+2-ordningar mellom Fagskolane i Hordaland og Høgskulen på Vestlandet. Dette er innanfor Elkraft, Maskinteknikk og Automasjon. Ei 2+2-ordning gjer at fagskulestudentar som ønskjer det, kan få ekstra matematikk og fysikk i løpet av fagskuleutdanninga, og kan deretter søkja seg inn på tilrettelagt bachelorstudium på ein høgskule der dei får eitt år mindre studietid på ein bachelorgrad innan same fagområde. Som nemnt er det ønskjeleg med fleire slike overgangar, men dette er i stor grad opp til høgskulane å avgjera i høve til om dei ønskjer - og har moglegheit til - å leggja til rette for fagskulestudentar.

Maritime fag

Innan maritime fag er det ingen overgangsordningar mellom Fagskolane i Hordaland og ein aktuell høgskule eller eit universitet. Ved dei maritime utdanningane ville det ha vore meir naturleg med 2+1-ordningar, der fagskulestudentar gjekk to år på fagskule og deretter eitt år på høgskule eller universitet til bachelor. Årsaka til dette er at fagskulane og UH-sektoren innan maritime fag utdannar til same sertifikat. Det vil seia at ein person med fullført fagskuleutdanning innan til dømes styrmann kan segla til høgaste sertifikat D1, akkurat slik ein person som har fullført ein bachelorgrad innan styrmann kan.

Helsefag

Innan helsefagskuleutdanningane er det ingen overgangsordningar mellom Fagskolane i Hordaland og høgskule/universitet. Dette kan vera av di helsefaga er relativt nye (dei vart først oppretta i 2008) samanlikna med teknisk og maritim utdanning, men det kan også vera eit meir strukturelt problem i høve til lengde og form på utdanningane. Det er ingen godkjende fagskuleutdanningar innan helsefag som er toårige i omfang slik som dei maritime og tekniske utdanningane er, og alle tilboda vert gjeve på deltid. Det bør utarbeidast toårige helsefagskuleutdanningar som går på heiltid, slik at også helsefagarbeidarar og anna helsepersonell kan få tilgang til like gode kompetansehevande tiltak som innan maritime og tekniske fag, samtidig som det vil kunna vera meir aktuelt med overgangsordningar innan til dømes vernepleie, sjukepleie eller ergoterapi.

3.0 Stortingsmelding 9 Fagfolk for fremtiden - Fagskuleutdanning

2. desember 2016 la regjeringa fram ei stortingsmelding for fagskuleutdanning. Meldinga tek sikte på å gje eit løft til fagskulesektoren både i høve til rammevilkår og status i samfunnet. Det er bestemt at fagskulane framleis skal liggja til det regionale nivået, av di det er fylkeskommunane eller dei framtidige regionane som har dei beste føresetnadene for å kjenna arbeidslivet sitt kompetansebehov lokalt og regionalt. Vidare føreslår stortingsmeldinga viktige tiltak i høve til å styrkja kvaliteten, heve status, sørgja for høvelege overgangar til UH-sektoren og betra finansiering.

Styrkja kvaliteten

- Det vert løyvd om lag 35 millionar i 2017 til kvalitetshevande tiltak som både offentlege og private fagskular kan søkja på.
- Det vert oppretta ein eigen kvalitetspris for fagskulane, slik som UH-sektoren har i dag.
- Det skal gjennomførast ei kartlegging av pedagogisk kompetanse blant lærarar i fagskulen (det er ikkje lovfesta krav til pedagogisk kompetanse i fagskulen i dag; det er den einskilde fagskule som definerer krav til pedagogisk kompetanse for eigne tilsette).

Heve status

- Regjeringa vil gjera fagskulane meir attraktive for studentane ved å sørgja for rett til:
  - o å søkja midlar til internasjonalisering
  - o medlemskap i ein studentsamskipnad
- Fagskuleutdanningane skal inn i Samordna opptak, og vera like synlege for søkjarar som anna høgare utdanning.

Høvelege overgangar til UH-sektoren

- Regjeringa slår fast at fagskulen står, og framleis skal stå, på eigne bein – det skal ikkje vera naudsynt å ta vidare utdanning etter fagskule – men det skal opnast opp for betre høvelege

overgangar frå fagskule til høgskule og universitet. Regjeringa vil vurdere etablering av partnerskap mellom høgskular eller universitet og fagskular.

- Det vert føreslått at fagskulepoeng skiftar namn til studiepoeng. Dette gjev ikkje automatisk konvertering av fagskuleutdanning til anna høgare utdanning, men UH-sektoren må i større grad vurdere innpassing av fagskuleutdanning til bachelorprogram og liknande.
- Det vert opna for at ei fagskuleutdanning kan vera 3 år i omfang. I dag er det ei øvre grense på 2 år. Dette er spesielt relevant for sertifikatbaserte utdanningar som til dømes maritim fagskuleutdanning.

Finansiering

- Finansieringa av fagskulesektoren vert lagt til staten, men fylkeskommunane får i oppgåve å fordela midlar i eige fylke, både til offentlege fagskular og private som kan ha rett på å søkja om offentlig finansiering.
- Det vert føreslått ein finansieringsmodell som gjev ei grunnfinansiering i høve til studenttal, i tillegg til resultatbasert finansiering gjennom open ramme i høve til avlagte fagskulepoeng (eller studiepoeng). At den resultatbaserte finansieringa er i open ramme, gjer at ein fagskule ikkje berre vert påskjønt relativt sett i høve til andre fagskular ved auka produksjon av fagskulepoeng, men at fagskulane får auka finansiering dersom dei sjølv gjer det betre.
- Det vert også føreslått at dimensjoneringa av tilbodet skal gjerast i samråd med fylkeskommunane sine innmelde behov, gjennom til dømes dialogmøte.

4.0 Moglegheiter

4.1 Auke talet på studentar og utdanningar

Som nemnt innleiingsvis er det stor søknad til Fagskolane i Hordaland innanfor tekniske og maritime fag, og det er rom for å ta inn fleire studentar enn ramma tillèt i dag. Dersom stortingsmeldinga om fagskuleutdanning vert vedteken slik den står i høve til finansiering, vil det vera gode moglegheiter til å utvida tilbodet i Hordaland. Fagskolen i Hordaland har kapasitet til å auka tilbodet både ved heiltidstilbodet og deltidsstilbodet. Ved hovudadministrasjonen på Nordnes er det per i dag rom for å auka med to klassar på heiltid og to klassar på nett. Det kan også vera mogleg å oppretta tilbod andre stader i Hordaland dersom det er interesse blant søkjarar, og det vert søkt om godkjenning for andre studiestader. I tillegg er det mogleg å utvida tilboda, som i dag berre vert gjeve på deltid med nettstøtte, til også å gå på heiltid annakvart år og deltid annakvart år. Det er tilboda Prosessteknikk og Klima, energi og miljø som berre vert gjeve som deltidsstudium i dag, men grunna auka interesse frå søkjarar og næringane vil det vera mogleg å rekruttere studentar til heiltidstilbod også. På bakgrunn av dette ser ein føre seg at det er mogleg å ta inn om lag 120 fleire studentar enn i dag dersom det er midlar til så mange studieplassar.

Etter handsaminga av skulebruksplanen vart det vedteke at Fagskolen i Hordaland skal lokalisert til nytt bygg på Laksevåg, og i samband med planlegginga av areal bør fylkeskommunen ta høgde for at fagskulen kan verta større i framtida.

Fagskolane i Hordaland kan også utvikla nye tilbod eller søkja om godkjenning for tilbod som allereie er utvikla andre stader, men ikkje godkjent i Hordaland. Fagskolen i Hordaland er i prosess med å søkje om godkjenning av to heilt nye tilbod; Lokal mat ved studiestaden Hjeltnes i Ulvik, og CNC/robotteknologi i Bergen. I tillegg har fagskulestyret tidlegare vedteke at Bergen tekniske fagskole skal utvikla eit tilbod innan alternativ og fornybar energi, og at Bergen maritime fagskole skal søkja godkjenning for tilbodet skipselektrikar. Desse vedtaka vil no liggja på nye Fagskolen i Hordaland som etter samanslåinga vil vera svært godt rusta til å utvikla og søkja om desse tilboda.

Innan helsefaga kan Hordaland helsefagskole utvikla og søkja om godkjenning for nye tilbod. Som nemnt tidlegare er det eit potensiale i å utvikla tilbod som er lengre enn eitt år i omfang og som kan vera med på å gje helsefagarbeidarar vidareutdanning på same nivå som fagarbeidarar innan tekniske og maritime fag. Hordaland helsefagskole gjev i dag tilbod om eittårige spesialiseringar innan til dømes Psykisk helsearbeid og rusarbeid, Rehabilitering, Krefomsorg m.m. Ein moglegheit skulen har, er å kombinera delar av utdanningane til to-årige løp som også kan innehalda emne innan leing og økonomi og avslutta med eit hovudprosjekt.

4.2 Fagområdegodkjenning

Fagskulane har høve til å søkja NOKUT om ei fagområdegodkjenning som gjer at fagskulen kan utvikla og oppretta nye tilbod og studiestader innan eit fagområde utan å søkja godkjenning frå NOKUT. Dette er ei ordning som er tilsvarande ordninga som UH-sektoren har med akkreditering. Ei slik fagområdegodkjenning vil gje fagskulen stor fleksibilitet innan det aktuelle fagområdet i høve til å oppretta tilbod etter kompetansebehovet i regionen. Å søkja om ei fagområdegodkjenning er ein svært ressurskrevjande prosess i høve til å utvikla system for utvikling og godkjenning av eigne tilbod på lik line med den prosessen NOKUT gjer ved handsaming av søknader om nye fagskuleutdanningar.

Fagskolen i Hordaland har gode føresetnader for å søkja om fagområdegodkjenning. Skulen har god variasjon av fordjupingar innan fleire fagområde, ein robust administrasjon og eit stort fagmiljø, noko som er eit krav for å søkja om fagområdegodkjenning. Fagskolen i Hordaland har størst utval av fordjupingar innan elektro og bygg. Hordaland fagskulestyre har tidlegare vedteke at Bergen tekniske fagskole skulle søkja om fagområdegodkjenning innan elektro. Det kan også vera aktuelt for Fagskolen i Hordaland å søkja om fagområdegodkjenning innan bygg og anlegg, og styret bør gjera ei vurdering av om ein skal søkja om desse godkjenningane separat eller parallelt.

Dersom Fagskolen i Hordaland får fagområdegodkjenning, vil det gje både fagskulen og Hordaland eit stort fortrinn i høve til å kunna vera fleksibel og rask med å imøtekoma næringslivets behov for utdanningar. Dette er sjølv sagt avhengig av at det er midlar til å oppretta nye tilbod og/eller studiestader. Ei fagområdegodkjenning er også eit fortrinn med tanke på eventuelle omstillingar i næringslivet no og i framtida.

4.3 Overgangsordningar mellom fagskulane og høgskular

Stortingsmeldinga om fagskuleutdanning føreslår at det vert inngått avtalar mellom fagskular og høgskular eller universitet om høvelege overgangar frå fagskuleutdanningar til bachelorutdanningar. Som nemnt tidlegare har Fagskolen i Hordaland nokre overgangsordningar med Høgskulen på Vestlandet, men det er ønskeleg at det vert laga overgangsordningar for fleire tilbod. På bakgrunn av dette bør fylkeskommunen gå i dialog med Høgskulen på Vestlandet for å inngå ein avtale om å skapa fleire overgangsordningar. Vidare bør det i samarbeidet gjerast ein systematisk gjennomgang av fagtilboda ved fagskulane og Høgskulen på Vestlandet i høve til kva tilbod som er aktuelle for slike ordningar, og kva tilbod som kan vera aktuelle i framtida. Det bør etablerast eit tettare samarbeid i høve til å sjå studie- og emneplanar i samanheng på tvers av institusjonar, slik at dei dannar grunnlag for naturlege og høvelege overgangar. I ein avtale mellom høgskulen og fylkeskommunen som skuleeigar og regional utviklingsaktør bør det vera fokus på overgangar innan utdanningar som er viktig for regionen i tillegg til eit ekstra fokus på helsefaga for å heva status og karrieremoglegheiter for helsefagarbeidarar. Utviklinga av fleire overgangsordningar vil kunna inngå i fylkeskommunen sitt strategiske arbeid i høve til kompetanseutvikling i regionen.

4.4 Det grøne skiftet, innovasjon og internasjonalisering

Stortingsmeldinga om fagskuleutdanningar peikar på at mange verksemder står overfor store endringar som følgje av teknologiske og marknadsmessige trendar, det grøne skiftet og redusert betydning av petroleumssektoren over tid. Ny teknologi, robotar og digitalisering vil forandre måten vi arbeider på, og rask utvikling i kompetansebehovet i næringslivet og industrien vil krevja rask utvikling og tilpassing av dei relevante fagskuletilboda. Vidare seier meldinga at norsk næringsliv og industri i tida framover vil vera avhengig av å ha tilgang til fleire arbeidstakarar med grunnleggjande industriell kompetanse. I tillegg til faglege kvalifikasjonar vil det vera behov for fagarbeidarar med mellom anna god breiddekunnskap, forståing av innovasjon og dokumentasjon, samt god evne til å samarbeida. Det er også aukande behov for sjølvstendige og initiativrike fagarbeidarar som kan styra kompliserte prosessar, beherska fleire teknologiar og ha stort ansvar knytt til produksjonen. For å skaffa meir slik arbeidskraft meiner regjeringa at det må

etablerast tettare samarbeid mellom næringslivet og fagskulane for å sikra at fagskuleutdanningane gjev oppdatert og relevant kompetanse og utviklar naudsynt kompetanse (Meld. St. 9 Fagfolk for fremtiden, s. 104-105).

Dei tre hovudstrategiane i Regional næringsplan for Hordaland 2013 – 2017 omhandlar mellom anna behov for meir entreprenørskap og innovasjon og fleire med meir relevant kompetanse. Det vert vidare peika på at innovasjonsevne i både etablerte og nyetablerte verksemdar og internasjonal kompetanse er viktig for vidare vekst og utvikling i regionen. Fagskulane bør vera ei viktig satsing både i høve til innovasjon, entreprenørskap og internasjonal kompetanse. Fleire av fagskuleutdanningane danner grunnlag for at ein kan starta eiga verksemd etter utdanning, og fleire konkrete utdanningsprosjekt bidreg til utvikling av nye og innovative løysingar i verksemdar der fagskulestudentar inngår samarbeidsavtalar. I høve til internasjonalisering har Fagskolen i Hordaland samarbeidsavtale med eit universitet i Danmark om overgang til bachelor etter fagskule, men det bør satsast meir på internasjonalt samarbeid også under utdanning og for fagmiljøa ved fagskulen. På bakgrunn av dette bør fagskulane etablere ein nærare relasjon til organisasjonar og ordningar som Ungt entreprenørskap, Innovasjon Norge og til dømes SIU og Erasmus+ for i større grad å gje informasjon og leggja til rette for at studentar og eigne tilsette skal kunna nytta seg av relevante ordningar. Som nemnt tidlegare skal Fagskolen i Hordaland søkja om fagområdegodkjenning, og dette vil saman med eit tettare samarbeid med næringslivet og større fokus på internasjonaliseringsmoglegheiter vera viktig for framtidig kompetansebygging, innovasjonsevne i regionen og eit grønt skifte.

4.6 Regionreforma

Både den vedtekte regionreforma og storingsmeldinga om fagskuleutdanning stadfester at fagskulane skal liggja til det regionale nivået, og at fylkeskommunane har dei beste føresetnadene til å følgja opp det regionale og lokale kompetansebehovet i eige fylke eller region. Nokre fylke samarbeider på tvers av fylkesgrensene om fagskuleutdanning eller er i dialog om samanslåingar av fagskular på tvers av dagens fylkesgrenser. Til dømes driv Fagskolen Innlandet tilbod både i Oppland, Hedmark og Buskerud, og dei fylkeskommunale fagskulane i Oslo og Akershus har slått seg saman til éin fagskule, og den nye Trøndelagsregionen kan koma til å slå saman eksisterande fagskular til éin fagskule i Trøndelag.

Samanslåingar og fusjonar av fagskular er heilt i tråd med «NOU 2014:14 Fagskolen - et attraktivt utdanningsvalg» som framhevar kor viktig det er med større og robuste fagskular. Med bakgrunn i dette og det pågåande arbeidet i Hordaland og Sogn og Fjordane bør dei to fylkeskommunane også sjå på framtidig organisering av fagskulane i ein eventuell ny region med Hordaland og Sogn og Fjordane. Dei fylkeskommunale fagskulane i begge fylka har gode erfaringar med å driva desentralisert utdanning basert på fleire studiestader, og dette vil gje gode føresetnader for godt samarbeid om eit breitt kompetansetilbod i regionen. Fagskolane i Hordaland og Fagskulen i Sogn og Fjordane har fleire felles fagområde innan tekniske og maritime fag, medan det innan helsefag berre er Hordaland som har eit fylkeskommunalt fagskuletilbod. Som nemnt var det om lag 1150 studentar ved Fagskolane i Hordaland hausten 2016, medan det ved Fagskulen i Sogn og Fjordane var 186 studentar hausten 2016, fordelt på avdeling Førde og Måløy. I ein framtidig region vil Fagskolane i Hordaland kunna styrkja seg med enda meir erfaring med desentralisert utdanning i høve til å utvikla gode løysingar for fjernundervisning, og Fagskulen i Sogn og Fjordane vil kunna knyta seg til eit stort fagmiljø som vil kunna styrkja skulen og gje større moglegheiter for kompetanseheving i fleire delar av regionen.

5.0 Oppsummering og tiltak

På bakgrunn av utfordringane og moglegheitene som det er gjort greie for i denne saka, bør Hordaland fylkeskommune og styret for Fagskolane i Hordaland setja i verk tiltak som kan styrka fagskulane i høve til organisering og styring, kvalitet i utdanningane og ekspansjon, meir samarbeid med arbeidslivet i regionen og samarbeid mellom fagskulane og anna høgare utdanning. Nokre tiltak bør følgjast opp av fylkeskommunen som skuleeigar, medan nokre tiltak bør meldast til fagskulestyret for vurdering og oppfølging.

5.1 Tiltak ved Hordaland fylkeskommune

- Administrasjonen må fremja ei sak som gjer greie for fordelar og eventuelle utfordringar ved å etablera Fagskolane i Hordaland som eit fylkeskommunalt føretak. Saka skal også gjera greie for korleis styret for fagskulane kan setjast saman med ekstern representasjon i tillegg til eigarrepresentasjon.
- Fylkeskommunen skal gå i dialog med Høgskulen på Vestlandet med mål om å inngå ein samarbeidsavtale om gode og høvelege overgangar mellom fagskuleutdanningar og bachelorutdanningar.
- Fylkeskommunen må nytta sin regionale kompetanse til å kartleggja og fremja behov for fleire studieplassar og fagskuleutdanningar i dialog med sentrale styresmakter når ny finansieringsordning skal etablerast.
- Fylkeskommunen må vurdere korleis fagskulane skal organiserast i ei eventuell ny regionsammansetning.

5.2 Tiltak som vert føreslått for styret ved Fagskolane i Hordaland

Fylkestinget vil at Fagskolane i Hordaland skal vera ein sentral aktør i regionalt utviklingsarbeid i høve til kompetanseheving, innovasjon og det grønne skiftet. Styret for Fagskolane i Hordaland bør utarbeida ein strategi for å:

- få fagområdegodkjenningar
- utvikla nye fagskuleutdanningar
- styrkja samarbeid med arbeidslivet i regionen
- arbeida målretta med internasjonalisering, innovasjon og det grønne skiftet

Arkivnr: 2016/4130-19

Saksbehandlar: Odd Bjarne Berdal

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	5/17	31.01.2017
Utval for opplæring og helse	20/17	07.02.2017
Administrasjonsutvalet		14.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017
Fylkestinget		07.03.2017

Produksjonsskule og fylkeskommunal aktivitet på Hjeltnes**Samandrag**

Hordaland fylkeskommune sin søknad til departementet om prosjektstøtte til etablering av produksjonsskule med internatdrift på Hjeltnes er avslått, og det verkar lite sannsynleg at det vert løyvd pengar til produksjonsskule i revidert statsbudsjett 2017. Statsråd Røe Isaksen har likevel på spørsmål i Stortingets spørjetime svart at det kan verte mogleg å søke om midlar i eit seinare statsbudsjett retta mot tiltak for auka fullføring, der produksjonsskule kan vere eit tiltak som kan få økonomisk stønad.

Fylkesrådmannen vil i 2017 prioritere arbeidet med å etablere produksjonsskule med statleg finansieringstilskot. Det er etablert ei prosjektgruppe som har ansvar for å drive dette arbeidet med det mål å få på plass statleg tilskot innan utgangen av 2017, med tidlegast start av produksjonsskule frå hausten 2018. Prosjektgruppa arbeider med utgangspunkt i den prosjektskissa for produksjonsskule som vart lagt fram for fylkestinget i oktober 2016 og vedtakspunkta som vart fatta i same fylkesting. Vidare vil prosjektgruppa vurdere korleis produksjonsskule skal plasserast organisatorisk.

Fylkesrådmannen vurderer det slik at på sikt er ei vidare drift av Hjeltnes ikkje berekraftig med den aktiviteten som er igjen etter sommaren 2017. Skal denne aktiviteten vidareførast og eventuelt utvidast, må det etablerast ei stabil verksemd som dannar hovudgrunnlaget for drift av eigedomen.

Etablering av produksjonsskule vil representere ei fast kontinuerleg drift av store deler av eigedomen som vil vere eit svært godt utgangspunkt for annan aktivitet. Samstundes er det naudsynt å sjå på korleis den fylkeskommunale eigedomen på Hjeltnes bør forvaltast framover. Fylkesrådmannen ser det som viktig at fylkeskommunal eigedom som har potensiale for andre føremål, vert selt eller avhenda slik at det ligg til grunn riktige incentiv og naudsynt handlefridom for utvikling.

Det er mange bygningar og mykje areal på Hjeltnes. I perioden frå 01.08.2017 til 31.07.2018 tilrår fylkesrådmannen ei mellombels drift med lågast mogleg kostnadsnivå. Samstundes er det naudsynt å gjere ei avklaring av kva bygningar og kva areal som skal nyttast vidare til produksjonsskule og anna undervisningsaktivitet. Fylkesrådmannen ser føre seg at den vidare fylkeskommunale aktiviteten konsentrerer seg om området rundt gardstunet.

Forslag til innstilling

- 1 I 2017 skal arbeidet med å etablere ein produksjonsskule med statleg finansieringstilskot prioriterast. Prosjektgruppa som er oppretta, skal med utgangspunkt i eksisterande prosjektskisse og vedtakspunkta frå fylkestinget 05.10.16 arbeide vidare med dette. Statleg finansiering må vere

avklart innan utgangen av 2017. Prosjektgruppa skal mellom anna vurdere skulen si organisatoriske plassering og kva investeringar som er naudsynt. Utlysning av stilling som dagleg leiar av produksjonsskule kan tidlegast gjerast i 2018. Tidlegast start av produksjonsskule vil vere hausten 2018. Fylkestinget skal i mars 2018 ta stilling til ramma for ei eventuell etablering av produksjonsskule.

- 2 I budsjetthandsaminga for 2018 skal det takast omsyn til drift og investering knytt til produksjonsskule og investeringstrong til nytt fagskuletilbod. Alternativt kan dette handsamast som ei tilleggsløyving i fylkestinget i mars 2018.
- 3 I perioden frå 01.08.2017 til 31.07.2018 skal Hjeltnes ha ei mellombels drift med eit lågast mogleg kostnadsnivå og ei minimumsbemanning som skissert i saksutgreiinga. I denne perioden skal ein vurdere ei mest mogleg tenleg framtidig forvaltning av eigedomene mellom anna med tanke på å legge grunnlag for anna næringsverksemd. I dette ligg det at hovudaktiviteten skal konsentrerast om gardstunet, og ein skal vurdere sal/avhending og regulering av eigedomane og oppseiing av langsiktige avtalar. Dette skal gjerast i dialog med mellom andre Ulvik herad.
- 4 Bustadhusa «Austtun» og «Vesttun», som ikkje er i direkte tilknytning til gardstunet, skal seljast så raskt som mogleg. Holmen nord for fylkesvegen skal vurderast med tanke på regulering og sal/avhending i dialog med Ulvik herad. Holmen sør for fylkesvegen vert planlagt brukt til produksjonsskule. Sal med langsiktig leigeavtale kan og eventuelt vurderast.
- 5 Areal som har langtidsleige skal vurderast med tanke på oppseiing, men areal som ligg i nærleik til gardstunet og vil vere tenleg å behalde med tanke på produksjonsskule, skal vidareførast. Alle eksisterande avtalar skal vurderast i høve til oppseiing eller vidareføring.
- 6 Dersom det ikkje er på plass statleg driftstilskot til produksjonsskule innan utgangen av 2017, vil fylkesrådmannen be fylkestinget i mars 2018 ta stilling til om ein enten skal starte produksjonsskule 100 % finansiert av fylkeskommunen eller om ein skal avslutte fylkeskommunal aktivitet og starte ein prosess med å selje/avhende eller pakte ut dei resterande eigedomane.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Leidulf Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 20.01.2017

Innleiing

I Fylkestinget 04.10.2016 (Rullering av skulebruksplanen 2017-2030) vart det gjort slikt vedtak:

Fylkesrådmannen sitt alternativ 2 vert lagt til grunn med desse endringane: (...)

- *Hjeltnes vgs blir lagt ned. Anleggsgartnar og idrettsanleggsgag (NA) og blomsterdekoratør (DH) vert lagt til Voss i tråd med rådmannens innstilling.*
- *Fylkeskommunen skal medverka til at det kjem på plass ei løysing med ny aktivitet i lokala til Hjeltnes VGS.*

Fylkestinget gjorde 05.10.2016 følgjande vedtak:

Vedtak

1. *Av tilrådingane frå moglegheitsstudiet på Hjeltnes vil Hordaland fylkeskommune prioritera produksjonsskule.*
2. *Produksjonsskule på Hjeltnes skal byggja på prosjektskissa "Produksjonsskule som tiltak mot utanforskap og fråfall i vidaregåande opplæring".*
3. *Det vert lagt til grunn ein prosjektperiode på fire år.*
4. *Det er ein føresetnad for oppstart at prosjektet får status som nasjonalt pilotprosjekt og får statleg tilskot på 9 mill. kroner eller meir per år i prosjektperioden. Hordaland fylkeskommune sitt økonomiske bidrag vert i så fall om lag 5 mill. kroner årleg til drift. Oppstart av produksjonsskule føreset mindre investeringar i verkstader og bygg.*
5. *For å få på plass kvalitetssikra kunnskap om vilkår for produksjonsskuleverksemda og korleis produksjonsskule fungerer som tiltak mot fråfall og utanforskap, skal Rokkan-senteret gjennomføra ei brei kvalitativ og kvantitativ undersøking av moglegheiter og hindringar for produksjonsskular som tiltak både i sentrale strøk og i distrikta.*
6. *Dersom ein ikkje får innvilga søknad om støtte frå departementet, skal saka tilbake til politisk handsaming.*

Under budsjetthandsaminga for 2017 i fylkestinget i desember 2016 vart følgjande verbalforslag vedteke:

«Etablering av produksjonsskule i Ulvik

Arbeidet med å redusera fråfall har høg prioritet, fleirtalspartia vil utvida tilbodet for utsette elevgrupper gjennom eit nytt tilbod om «produksjonsskule» i Ulvik. Gjennomføring av prosjektet vil krevja deltaking og tilskot frå sentrale mynde. Dette arbeidet vil få høg prioritet i 2017.»

Hordaland fylkeskommune sin søknad til departementet om prosjektstøtte til etablering av produksjonsskule med internatdrift på Hjeltnes er avslått, og det verkar lite sannsynleg at det vert løyvd pengar til produksjonsskule i revidert statsbudsjett 2017. Statsråd Røe Isaksen har likevel på spørsmål i Stortingets spørjetime svart at det kan verte mogleg å søke om midlar i eit seinare statsbudsjett retta mot tiltak for auka fullføring, der produksjonsskule kan vere eit tiltak som kan få økonomisk stønad. Når det gjeld forskingsprosjekt retta mot produksjonsskule, har Rokkansenteret meldt at dei per i dag ikkje har fått gjennom søknad om midlar til å gjennomføre eit slikt prosjekt. Det kan likevel vere aktuelt å sikre forskingsmidlar allereie frå våren 2017.

Denne saka er fylkesrådmannen si oppfølging på punkt 6 i vedtaket frå fylkestinget 05.10.16. I dette ligg det at fylkesrådmannen vil sjå på korleis ein kan arbeide vidare med å få etablert produksjonsskule med statleg involvering og tilskot og samstundes bidra til annan aktivitet på Hjeltnes. Samstundes er det naudsynt å sjå på korleis den fylkeskommunale eigedomen på Hjeltnes bør forvaltast framover. Saka vil og ta opp eit scenario der ein ikkje får på plass statleg stønad til produksjonsskule i løpet av 2017.

Bakgrunn

Om dei fylkeskommunale eigedomane

Eigedomane er i hovudsak delt i tre område.

Foto Hjeltnes

Holmen

1. Inst i vika ligg det som vert kalla Holmen. På nordsida av fylkesvegen ligg eit omfangsrikt tun med hage, to bustadhus (Jakobstova og Isdalshuset) og i tillegg ei rekkje tilhøyrande bygningar som naust, løe, garasje og uthus. Vidare har eigedomen jordbruksareal og utmarksområde med støl. Rett ut i fjorden for tunet ligg Snauholmen (ikkje med på biletet over) som høyrer til eigedomen. Snauholmen er utan bygningar. I tett nærleik til tunet, men lenger inn, ligg gartneriområde med gartneri, kjølelager/lager, planert tomt og tilhøyrande undervisningsbygg.
2. Verkstad/anlegg
På sørsida av fylkesvegen for Holmen ligg undervisningsområde for anleggsgartnerfag med anleggshall, anleggsområde, garasjar, maskinverkstad og planteskule med veksthus.
3. Gardstun
Ca 1,5 km utover langs vegen frå Holmen på sørsida av vika ligg sjølv gardstunet. Her er undervisningsbygg, administrasjonsbygg, to internat, løe, stabbur og diverse uthus. I eller i tilknytning til gardstunet ligg 4 bustadhus. «Husmorbustaden» ligg ved internatet i tunet, medan

«Gamlegarden» ligg i ytterkanten av tunet på nedsida av fylkesvegen. «Vesttun» og «Austtun» er to einbustader som ligg nokre hundre meter aust for sjølve gardstunet på oversida av vege. Rundt gardstunet er det eit flott grøntanlegg/parkområde. Skulen paktar (leiger) jordbruks- og skogsareal. Til det pakta arealet høyrer også utmarksområde og støl. Stølsområdet ligg i Slondal på Mjølfjell i ytterkant av Hardangervidda.

Fakta om eigeidomen

- 275 dekar eigd areal; av dette 33 dekar fulldyrka
- 285 dekar pakta areal; av dette 96 dekar fulldyrka. Ein del av det pakta arealet vert framleigd til grasproduksjon, beite og andre føremål. I pakta areal inngår og ein støl
- Om lag 35 bygningar
- 5 bustadhus som for tida er leigd ut. To av desse er på festa grunn
- Ein fjellstøl (Slondalen)

Investeringsmidlar

I førre økonomiplan var det sett av 20 mill. kr i investeringar til nytt gartneri. Av desse er om lag 4-5 mill. kr brukt til riving og opparbeiding av tomt. Fram til ei nærmare avklaring av kva aktivitet som skal vere på Hjeltnes, er desse midlane tatt ut av økonomiplanen. Dersom ein etablerer produksjonsskule og opprettar nytt fagskuletilbod, tilrår fylkesmannen at det vert løyvd investeringsmidlar til naudsynte tiltak.

Moglegheitsstudiet

Fylkestinget vedtok i mars 2013 at det skulle gjennomførast eit moglegheitsstudie med tanke på å etablere anna bærekraftig aktivitet på Hjeltnes. Etter at dette studiet var ferdig i oktober 2015, har det vore jobba vidare i to hovudspor

1. Produksjonsskule
2. Annan næringsaktivitet

I tillegg har det vore søkt om etablering av eit nytt fagskuletilbod innan Lokal gastronomi. Denne søknaden vart ikkje godkjent av NOKUT hausten 2016, og det vert sendt ny søknad som svarar på NOKUT sine merknadar. Ny søknadsfrist til NOKUT er 1. mars 2017. Etablering av dette tilbodet vil mellom anna krevje investering i undervisningskjøkken dersom tilbodet vert lokalisert på Hjeltnes.

Etablering av produksjonsskule vil representere ei fast kontinuerleg drift av store deler av eigeidomen som vil vere eit svært godt utgangspunkt for anna aktivitet. Samstundes er dette ei tiltak mot fråfall. Ein produksjonsskule på Hjeltnes vil mellom anna skilje seg frå Hyssingen produksjonsskule ved at elevane skal bu på internat.

I Danmark har ein eit breitt tilbod av produksjonsskular, og det er gode erfaringar med slike skular med internat. Dette er mellom anna grunngeve med at enkelte i målgruppa for eit produksjonsskuletilbod har trong for å kome seg bort frå sitt daglege miljø for ein kortare eller lengre periode. Det finst ikkje liknande tilbod i Norge, og i så måte representerer dette eit nasjonalt pilotprosjekt. Det er og usikkert om det er grunnlag for eit produksjonsskuletilbod i Ulvik av det omfang som ligg i prosjektskissa dersom berre Hordaland vert rekrutteringsområde. Det har difor vore eit mål å få etablert ein produksjonsskule med statleg stønad frå hausten 2017. Til no har ein ikkje lukkast med å få på plass statleg medverknad eller finansiering.

Når det gjeld anna næringsaktivitet, har næringsseksjonen i Hordaland fylkeskommune arbeidd med Ulvik herad med å få etablert næringsaktivitet særleg knytt til området som vert kalla Holmen. Det har vore ein intensjon å sjå dette arbeidet i samheng med utvikling av produksjonsskule og fagskuletilbod. For å kunne konkretisere denne satsinga er det naudsynt med eit tett samarbeid mellom heradet og fylkeskommunen om dei fylkeskommunale tilboda og ei avklaring rundt areal og eigeidomar. Ulvik herad har søkt næringsutviklingsmidlar til ei prosjektstilling som gjer at heradet kan arbeide meir målretta med dette.

Fylkesrådmannen ser det som viktig at fylkeskommunal eigedom som har potensiale for andre føremål vert selt eller avhenda slik at det ligg til grunn riktige incentiv og naudsynt handlefridom for utvikling.

Status Hjeltnes

Utover det vidaregåande tilbodet som vert lagt ned våren 2017, har skulen undervisningsaktivitet for vaksne (VO) innan gartnarfaget og fagskuletilbod innan arborist. VO-tilbodet er frå hausten 2017 vedteke administrert under VO-senteret på Voss gymnas medan fagskuletilbodet ligg under Fagskolane i Hordaland. Begge desse tilboda er deltidsstudium som er basert på vekesamlingar over to år. Dette inneber at dei elevane/studentane som no følgjer desse tilboda, må ha eit undervisningstilbod ut våren 2018 for å kunne fullføre sine kurs. Tilboda kan verte gitt andre stader, men då må alternativ undervisningsstad avklarast innan juni 2017. Fagskuletilbodet innan arborist på Hjeltnes er det einaste i landet, medan VO-gartnarfaget er eitt av to tilbod i landet.

Sidan august 2016 har skulen hatt ein avtale med Ulvik herad om introduksjonsprogram for flyktingar. Vidare har skulen følgjande aktivitet når det gjeld oppdragsverksemd og andre oppgåver:

- Avtale med Ulvik herad om drift og vedlikehald av heradet sitt idretts- og badeanlegg i Holmen
- Sal av granplantar. Skulen er einaste produsent av granplantar på Vestlandet
- Sal av frukt og frukttre, planteskule
- Nordic Trøffel leiger areal (pakta areal) til dyrking av hassel med trøffelsmitte og stell av feltet. Dette er eit forsøk på om det går å dyrke trøffel i Norge.
- Hjeltnes har ansvar for eit klonarkiv (genbank) for eplesortar – ei samling av 110 eplesorter som gjennom tida har vore dyrka i Norge og som er gått ut av konvensjonell dyrking. Gjennom arkivet er Hjeltnes ein samarbeidspartner til Norsk genressurssenter (NIBIO)
- Maskinverkstaden - utfører reparasjon av eige utstyr og jordbruksmaskiner på oppdrag frå bønder i Ulvik.
- Kursverksemd innan hagebruk og anleggsgartnarfag

I opplæringssektoren sitt budsjett er det frå hausten 2017 ikkje budsjettert med driftsmidlar til Hjeltnes, men som følgje av arbeidet med produksjonsskule er det likevel tatt høgde for ei omdisponering av midlar i budsjettet for siste halvdel av 2017. I budsjetthandsaminga for 2017 er reduksjon av driftsutgifter til Hjeltnes eitt av tiltaka for å dekkje sektoren sin trong for innsparing. Ser ein bort frå undervisningsaktivitet, har Hjeltnes sitt nettobudsjett vore på om lag 8 mill. kr årleg dei siste åra.

Vegen vidare

Fylkesrådmannen vurderer det slik at på sikt er ei vidare drift av Hjeltnes ikkje berekraftig med den aktiviteten som er igjen etter sommaren 2017. Skal denne aktiviteten vidareførast og eventuelt utvidast, må det etablerast ei stabil verksemd som dannar hovudgrunnlaget for drift av eigedomen. Etablering av produksjonsskule vil kunne representere ein stabil aktivitet som vil bere hovudtyngda av drifta og kunne danne grunnlag for annan undervisningsaktivitet og oppdragsverksemd. Etablering av produksjonsskule på Hjeltnes bør gjerast under føresetnad av statleg driftstilskot i samsvar med vedtaket frå fylkestinget i oktober 2016. Vidare vurderer fylkesrådmannen det slik at det ikkje er aktuelt å gjere investeringar i eigedomen før ein veit om det vert oppretta produksjonsskule. Både for å etablere produksjonsskule og nytt fagskuletilbod innan matfag vil det vere naudsynt med investeringar.

Fylkesrådmannen vil i 2017 prioritere arbeidet med å etablere produksjonsskule med statleg finansieringstilskot. I februar 2017 opprettar fylkesdirektør opplæring ei prosjektgruppe som har ansvar for å drive dette arbeidet med det mål å få på plass statleg tilskot innan utgangen av 2017 med tidlegast start av produksjonsskule frå hausten 2018. Prosjektgruppa arbeider med utgangspunkt i den prosjektskissa for produksjonsskule som vart lagt fram for fylkestinget i oktober 2016 og vedtakspunkta som vart fatta i same fylkesting. Vidare vil prosjektgruppa vurdere korleis produksjonsskule skal plasserast organisatorisk.

Det er mange bygningar og mykje areal på Hjeltnes. Det er difor naudsynt å gjere ei avklaring av kva bygningar og kva areal som skal nyttast vidare til produksjonsskule og anna undervisningsaktivitet. Det er samstundes tenleg å frigjere areal og bygningar som kan nyttast av andre, både av offentlege og private aktørar. Fylkesrådmannen tilrår at den vidare fylkeskommunale aktiviteten konsentrerer seg om området rundt gardstunet, men at ein må vurdere i kva grad verkstad- og anleggsområdet må behaldast med tanke på produksjonsskule. Særleg bustadhus og dei andre områda i Holmen må vurderast for sal. Vidare bør ein vurdere å seie opp avtalane på areal som no vert leigde og eventuelt andre avtalar som ikkje er tenlege å vidareføre.

Parallelt med prosessen knytt til etablering av produksjonsskule ønskjer fylkesrådmannen å leggje til rette for annan næringsaktivitet. Det er truleg ikkje tenleg at fylkeskommunen eig dei areala som har potensiale for å kunne utviklast til næringsverksemd. Avhending og sal bør gjerast i dialog med Ulvik herad. Fylkesrådmannen er open for at eventuelle salsinntekter kan nyttast til investeringar til produksjonsskule eller fagskuletilbod eller til å etablere annan næringsaktivitet.

Alle bygningane og vedlikehaldet av areal på Hjeltnes er ressurskrevjande å drifte. Samstundes er det viktig at eigedomen vert forvalta godt og er i god stand fram mot etablering av eventuelt produksjonsskule eller sal dersom det er aktuelt. Med tanke på budsjettsituasjonen er det naudsynt at dette blir gjort mest mogleg kostnadseffektivt. I høve til personalsituasjonen ligg det som premiss for produksjonsskule at alle stillingar ved etablering skal lysast ut.

Fylkesrådmannen tilrår ei mellombels drift med lågast mogleg kostnadsnivå i perioden frå 01.08.2017 til 31.07.2018. Når det gjeld administrasjon av eigedomen og omsynet til dei tilsette, er det eit nærliggande alternativ for denne mellomperioden at Hjeltnes ligg under Nye Voss vgs.

Dette inneber:

- Elevane som er tatt opp på gartnar (VO) og arborist (fagskule) fullfører sine utdanningar på Hjeltnes. Det vert ikkje gjort inntak til Hjeltnes våren 2017. Undervisningsressursar til desse tilboda kan styrast av høvesvis VO-senteret på Voss gymnas og Fagskolane i Hordaland. I samband med etablering av produksjonsskule må det vurderast korleis desse tilboda skal vidareførast i Hordaland.
- Bygningar, uteområde og jordbruksareal skal haldast ved like.
- Internat og kantine vert ikkje bemanna.
- 250 % stillingsressurs til drift av gard og eigedomar.
- 50-100 % stillingsressurs til kontor/administrasjon.
- 40-60 % stillingsressurs til reinhald.
- Oppdragsverksemd kan oppretthaldast i den grad den er finansiert av inntekter. Avtalar må vurderast med tanke på oppseiing i løpet av 2017.
- Stillingsressursar som ikkje er naudsynt i den mellombelse perioden, vert meldt som overtal.
- Aktiviteten vert konsentrert rundt gardstunet og verkstadorrådet i Holmen.

Dersom ein ikkje lukkast med ei tilsegn om statleg driftstilskot til produksjonsskule innan utgangen av 2017, vil fylkesrådmannen be fylkestinget i mars 2018 ta stilling til om ein enten skal starte opp produksjonsskule på Hjeltnes finansiert av fylkeskommunen, eller om ein skal avslutte fylkeskommunal aktivitet og selje/avhende alle eigedomane.

Oppsummering - Hjeltnes fram til våren 2018

Fylkesrådmannen tilrår følgjande målsettingar for arbeidet knytt til Hjeltnes i perioden fram til våren 2018:

- I 2017 skal arbeidet med å etablere ein produksjonsskule med statleg finansieringstilskot prioriterast. Prosjektgruppa som vert oppretta, skal med utgangspunkt i eksisterande prosjektskisse og vedtakspunkta frå fylkestinget 05.10.16 arbeide vidare med dette. Statleg finansiering må vere avklart innan utgangen av 2017. Prosjektgruppa skal mellom anna vurdere skulen si

organisatoriske plassering og kva investeringar som er naudsynt. Utlysning av stilling som dagleg leiar produksjonsskule kan tidlegast gjerast i 2018. Tidlegast start av produksjonsskule vil vere hausten 2018. Fylkestinget skal i mars 2018 ta stilling til ramma for ei eventuell etablering av produksjonsskule.

- I budsjetthandsaminga for 2018 skal det takast omsyn til drift og investering knytt til produksjonsskule og investeringstrong til nytt fagskuletilbod. Alternativt må dette handsamast som ei tilleggsløyving i fylkestinget i mars 2018.
- I perioden frå 01.08.2017 til 31.07.2018 skal Hjeltnes ha ei mellombels drift med eit lågast mogleg kostnadsnivå. I denne perioden skal ein vurdere ei mest mogleg tenleg framtidig forvaltning av eigedomen mellom anna med tanke på leggje grunnlag for anna næringsverksemd. I dette ligg det at hovudaktiviteten skal konsentrerast om gardstunet, og ein skal vurdere sal/avhending og regulering av eigedomane og oppseiing av langsiktige avtalar. Dette skal gjerast i dialog med blant andre Ulvik herad.

Bustadhusa «Austtun» og «Vesttun» som ikkje er i direkte tilknytning til gardstunet skal seljast så raskt som mogleg. Holmen nord for fylkesvegen skal vurderast med tanke på regulering og sal/avhending i dialog med Ulvik herad. Holmen sør for fylkesvegen vert planlagt brukt til produksjonsskule. Sal med langsiktig leigeavtale kan og eventuelt vurderast.

- Areal som har langtidsleige, skal vurderast i høve til oppseiing, men areal som ligg i nærleik til gardstunet og vil vere tenleg å behalde med tanke på produksjonsskule, skal vidareførast. Alle eksisterande avtalar skal vurderast med tanke på oppseiing eller vidareføring.
- Dersom det ikkje er på plass statleg driftstilskot til produksjonsskule innan utgangen av 2017, vil fylkesrådmannen be fylkestinget i mars 2018 ta stilling til om ein enten skal starte produksjonsskule 100 % finansiert av fylkeskommunen, eller om ein skal avslutte fylkeskommunal aktivitet og starte ein prosess med å selje/avhende eller pakte ut dei resterande eigedomane.

Arkivnr: 2017/541-1
Saksbehandlar: Birthe Andersen Haugen, Guro Kjellerød

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	21/17	07.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017
Fylkestinget		07.03.2017

Retningslinjer for namnefastsetjing - vidaregåande skular i Hordaland

Samandrag

For namnesetjing av vidaregåande skular må fylkeskommunen rette seg etter Lov om stadnamn og Forskrift om skrivemåte av stadnamn.

Det vanlegaste og tilrådde mønsteret for namnesetjing av fylkeskommunale og kommunale institusjonar og tiltak er å nytte eit tradisjonelt stadnamn som første del av namnet og eitt eller fleire namn som fortel kva slags institusjon det er som andre del eller hovudledd, t.d. Odda vidaregåande skule og Sandsli vidaregåande skole. Det stadnamnet som går inn i institusjonsnamnet, viser oftast til kommunen eller bygda/tettstaden der institusjonen ligg. Det gjeld særleg når institusjonen er den einaste i sitt slag i kommunen.

Fylkesrådmannen meiner at i dei fleste tilfelle vil ein praksis der ein nyttar stadnamn etter mønsteret over, vere det korrekte. I særskilde høve bør det opnast for at skular kan nytte andre typar namn som til dømes personnamn, jf. Amalie Skram vidaregåande skole og Nordahl Grieg vidaregåande skole. Dette vil berre vere aktuelt i større kommunar med fleire vidaregåande skular. Ved slike høve må det grunngjevast kvifor stadnamn ikkje vert nytta.

Forslag til innstilling

1. Vidaregåande skular i Hordaland skal i hovudsak gjevast namn etter lokale stadnamn.
2. I større kommunar med fleire skular kan det etter vurdering nyttast til dømes personnamn.

Rune Haugsdal

fylkesrådmannSvein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 20.01.2017

For namnesetjing av vidaregåande skular må fylkeskommunen rette seg etter Lov om stadnamn (stadnamnlova) og Forskrift om skrivemåte av stadnamn.

Det vanlegaste og tilrådde mønsteret for namnsetjing av fylkeskommunale og kommunale institusjonar og tiltak er å nytte eit tradisjonelt stadnamn som første del av namnet og eitt eller fleire namn som fortel kva slags institusjon det er som andre del eller hovudledd, t.d. Odda vidaregåande skule og Sandsli vidaregåande skole. Det stadnamnet som går inn i institusjonsnamnet, viser oftast til kommunen eller bygda/tettstaden der institusjonen ligg. Det gjeld særleg når institusjonen er den einaste i sitt slag i kommunen.

Fylkesrådmannen meiner at i dei fleste tilfelle vil ein praksis der ein nyttar stadnamn etter mønsteret over, vere det korrekte. I særskilde høve bør det opnast for at skular kan nytte andre typar namn som til dømes personnamn, jf Amalie Skram vidaregåande skole og Nordahl Grieg vidaregåande skole. Dette vil berre vere aktuelt i større kommunar med fleire vidaregåande skular. Ved slike høve må det grunngjevast kvifor stadnamn ikkje vert nytta.

Alle statlege, fylkeskommunale og kommunale organ som skal vedta skrivemåte av stadnamn, skal leggje saka fram for stadnamntenesta. Det er departementet som nemner opp stadnamnkonsulentar til stadnamntenesta. Stadnamntenesta gir råd om skrivemåten av stadnamn, men kan og gje råd om namnsetjing. Reglane om høyring ved fastsetjing av stadnamn er først og fremst knytt til skrivemåten av namna. Når det gjeld val av namn på gater og vegar og andre kommunale anlegg, er det ikkje lovfesta nokon eigen høyringsrunde. Det vanlege er likevel at namna blir valt etter at lokale organ og grupper som bydelsutval, grendelag, tilsette ved skulane og liknande har fått utale seg.

Forskrift om skrivemåte for stadnamn skildrar også saksgang for namnesetjing. Saksgang for namnesetjing av vidaregåande skular i Hordaland vil sjå slik ut:

Rutine for namnesetjing av vidaregåande skular, jf Forskrift om skrivemåte av stadnamn.

- a) Opplæringsavdelinga førebur sak om namn på den aktuelle vidaregåande skulen.
- b) Forslag til namn og grunngjeving blir gjort kjend for dei som har rett til å uttale seg ved direkte brev. Det er til vanleg kommunen og skulen som har rett til å uttale seg. I særskilde høve har også andre rett til å uttale seg, jf. Lov om Stadnamn § 6. Alle andre vert invitert til å uttale seg ved at framlegg til namn vert lagt ut til open høyring som vert kunngjort på www.hordaland.no og i to lokale aviser.
- c) Dersom ein skule skal endre namn, må skuleleiinga gjennomføre møte med dei tilsette ved skulen for å informere og innhente fråsegn innan høyringsfristen.
- d) Høyringsfrist vert sett til minimum 8 veker.
- e) Fylkeskommunen v/administrasjonen sender dei innkomne fråsegnene til den lokale namnekonsulenttenesta saman med eiga fråsegn. Namnekonsulenttenesta gir tilråding om skrivemåte til vedtaksorganet innan 8 veker.
- f) Fylkesadministrasjonen lagar ei sak som vert lagt fram for fylkestinget som fattar vedtak.
- g) Melding om vedtak vert sendt til dei med klagerett, jf.Forskrift om skrivemåten av stadnamn § 9.
- h) Eventuelle klager på vedtak skal leggst fram for fylkestinget. Fylkestinget skal vurdere klagen og enten endre vedtaket eller sende saka til Klagenemnda for stadnamnsaker for endeleg avgjerd. Administrasjonen sender kopi til klagaren.
- i) Klagenemnda gjer vedtak og sender melding til fylkestinget og dei som er part i saka.
- j) Fylkesrådmannen gjer dei nødvendige tiltak for iverksetjing av vedtaket.

Arkivnr: 2017/453-1

Saksbehandlar: Bjarte Molvik

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse	22/17	07.02.2017
Fylkesutvalet		22.02.2017

Rehabilitering - ombygging - mindre tilbygg i skulesektoren - budsjettfordeling nr. 1 -2017

Samandrag

I budsjettet for 2017 er det løyvd 75 millionar kroner til rehabilitering / ombygging / mindre tilbygg i skulesektoren.

I denne saka rår ein til at det vert fordelt 9 million kroner til ombygging for Media og kommunikasjon ved Arna vgs, 2,25 million kroner til sluttfinansiering av prosjekt ved Slåtthaug vgs og 1 million kroner til dokumentasjon med meir av tiltak knytt til universell utforming.

Forslag til innstilling

Fylkesutvalet godkjenner fordeling av midlar til rehabilitering/ombygging/mindre tilbygg i skulesektoren i 2017 som skissert i saksutgreiinga, og at det vert gjort følgjande budsjettendringar:

K.stad	Art	Prosj.	Tekst	Meirutg./ mindreinnt.	Mindreutg./ meirinnt.
10	637.020.00	02300	02154	Arna vgs. - Omb. media og kommunkasjon.	9 000 000
10	633.020.00	02300	02148	Slåtthaug vgs. - Ventilasjon og varme	2 250 000
10	777.025.00	02300	00209	Universell utforming - Dokumentasjon	1 000 000
10	777.021.00	02320	03000	Rehab. / omb./ tilbygg	12 250 000
				12 250 000	12 250 000

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Jostein Fjærestad
Eigedomsdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Universell utforming - status handlingsplan for fylkeskommunale bygg med anlegg og uteområde i 2016

Fylkesrådmannen, 18.01.2017

I budsjettet for 2017 er det løyvd 75 millionar kroner til rehabilitering / ombygging / mindre tilbygg i skulesektoren.

I denne saka rår ein til at følgjande tiltak får prioritet / auka løyving:

Arna vgs - Tilrettelegging for Media og kommunikasjon

Skulebruksplanen stadfester at tilbodet om Media og kommunikasjon skal være ein del av tilbodet ved den samanslåtte skulen i Arna. Tilbodet er vidare vedtatt flytta frå dagens lokalisering i Tunesvegen. Nytt lokale skal være klar til hausten 2017, og i FT-sak 113/2016 er det difor gjort vedtak om å selje eksisterande lokale på Tunes.

Det er utarbeidd ei overordna skisse for skulen der dei ulike funksjonane til skulen er plassert. Ein ser at det kan være mogleg å samle heile skulen på ein stad, men ei vidare vurdering i forhold til dette krev eigen prosess og egne vedtak.

Nye areal for media og kommunikasjon er i planen plassert i underetasjen i lokale som tidlegare vart nytt til TIP undervisning. For å få klar lokale til hausten 2017 er det behov for å starte opp snøggast råd. Ein rår difor til at dette prosjektet vert prioritert, og at det vert løyvd 9 million kroner til tilrettelegging / ombygging.

Slåtthaug vgs. - Ventilasjon og varme

Det er tidlegare løyvd til saman 3 million kroner til prosjektet. I samband med siste løyvinga i FU-sak 245/2016 er det opplyst at ein må kome attende til fullfinansiering i 2017.

Arbeida er i full gang, men i samband med byggeløyve har kommunen tatt stort omsyn til innspel frå Byantikvaren. Innspelet gjer at ventilasjonsrommet på tak er flytta lengre bort frå sveiseverkstaden enn opphavleg planlagt. Konsekvensen av dette er lengre føringsvegar, omprosjektering av tekniske installasjonar og meir omfattande byggearbeid. Av bygningsmessige tiltak må ein mellom anna forsterke eksisterande bygg i forhold til endra lokalisering.

Basert på kalkyle legg ein til grunn at det er behov for ytterlegare 2,25 million kroner for å fullfinansiere prosjektet.

Universell utforming - dokumentasjonsarbeid

Fylkeskommunen har gjennom fleire år satsa mykje midlar på å utbetre eksisterande bygningsmasse med bakgrunn av vedteke mål om universell utforming. Ein viser her til vedlagte oversyn over gjennomførte tiltak og kva tiltak som står att.

Vidare har ein vedteke at informasjon om temaet skal være allmeint tilgjengeleg gjennom nettstaden "Bygg for alle". Dette er ein nettstad kor ein finn informasjon om tilgjenge til offentlege bygg. Oppdatering av denne nettportalen har likevel ikkje vore innarbeida som ein del av dei einskilde investeringsprosjekta / nybygga. Ein ser at det er viktig at også dette blir utført som ein del av prosjekta. Vidare bør ein slette opplysningar i basen om bygg som er seld eller supplere informasjonen der den er mangelfull. Ein rår og til at det som ein del av dette arbeidet og vert utarbeid rutine for framtidig prosjekt og sikring av dokumentasjon, samt gjort ei konkret vurdering knytt til gjenstående arbeid.

Samla kostnad er uviss, men ein rår til at det i denne omgang vert løyvd 1 million kroner til formålet.

Notat

Dato: 23.01.2017
Arkivsak: 2017/453-2
Saksbehandlar: josfjer

Til: Fylkesrådmannen

Frå: Eigedomsdirektøren

Universell utforming - status handlingsplan for fylkeskommunale bygg med anlegg og uteområde i 2016

Fylkestinget handsama i sak 36/06 Fylkesdelplanen «Deltaking for alle-universell utforming». Her heiter det mellom anna at» Eksisterande offentlege bygg, anlegg og opparbeidde uteområde i Hordaland skal ha universell utforming frå og med 2019, og ein skal utarbeide handlingsplan med budsjett for oppgradering av eksisterande fylkeskommunale og kommunale bygg og anlegg.

Det vart i 2008 og 2009 gjennomført kartlegging av fylkeskommunen sine bygg, og det vart funne til saman ca. 3000 tiltak som måtte utførast for å oppnå planmålet.

Saksgang 2009:

Rådet for menneske med nedsatt funksjonsevne
Hovedarbeidsmiljøutvalet
Kultur- og ressursutvalet
Opplærings- og helseutvalet
Fylkesutvalet
Fylkestinget

Fylkestinget sitt vedtak (09.12.09)

1. Fylkestinget godkjenner tiltaksplanen for universell utforming av fylkeskommunale bygg med anlegg og uteområda.
2. Fylkesrådmannen får fullmakt til å prioritere/omprioritere tiltak.
3. Fylkestinget slutta seg til at publikumsmodellen vert gjort tilgjengelig på nettet.
4. Universell utforming – handlingsplan for fylkeskommunale bygg skal omfatte alle tannklinikane i Hordaland.

Status skular

Skular ferdig tilrettelagt
Amalie Skram vgs
Bergen Katedralskole, senter for Voksenopplæring (BHG)
Bergen Maritime vgs
Etnes vgs
Fusa vgs
Fylkeshuset
Fyllingsdalen vgs
Hyssingen Produksjonsskole
Knarvik vgs
Langhaugen vgs
Manger Folkehøgskule
Nordahl Grieg vgs
Norheimsund vgs
Olsvik ballbane
Olsvikåsen vgs
Os Gymnas
Os vgs
Osterøy vgs
Slåtthaug vgs
Stend vgs
Stord vgs, Saghaugen
Tertnes vgs
U.Pihl vgs
Voss vgs (Voss jordbruksskule)
Øystese Gymnas
Årstad vgs
Åsane vgs
Åsane vgs, avd Fossane

Skular / prosjekt som er starta eller er planlagt der UU inngår
Voss gymnas, ferdig 2017
Bergen katedralskole, ferdig 2018
Odda yrkesskole, ferdig 2018
Laksevåg vgs, forslag om avslutta skuledrift 2020
Fagskolen i Hordaland, planlagt ferdig 2023
Askøy vgs, planlagt ferdig 2022
Stord Vabakken, planlagt ferdig 2022
Bømlo vgs, planlagt ferdig 2022
Sotra vgs, planlagt ferdig 2025
Austrheim vgs, planlagt ferdig 2027
Arna vgs, planlagt ferdig 2028
Fitjar vgs, planlagt ferdig 2028

Skulebygg/skular som blir avvikla
Bjørgvin vgs, 2016
Tanks vgs, 2017
Voss husflidskule, 2017
Voss vgs, avd Vatle, 2017
Rogne vgs 2017
Hjeltnes vgs., 2017 (avvikla som vidaregåande skule)
Arna vgs., Tunesvegen, 2017

Bergen katedralskole avd. Kyrre (planlagt flytta til leigebygg),
Åsane vgs, senter for Voksenopplæring, planlagt 2020 (Lønborg vgs)
Rubbestadneset vgs., 2022

Skuler som står att å utbetra
Kvinnherad vgs, planlagt 2017
Sandsli vgs, planlagt 2018
Odda – gymnas, planlagt 2018
Austevoll vgs, planlagt 2019

Av dei 46 skulane i 2008 med behov for universell utforming, står 4 skular att å utbetra i eigne UU-prosjekt. I tillegg, så står det att 12 skular som vil bli utbedra som ein del av større rehabiliteringar/utbyggingar/nybygg. Av desse 12, så er 3 skular under arbeid og vil vera ferdig innan neste skuleår. Dei fire skulane som skal ha eigne UU-prosjekt vil også bli ferdigstilt innan den vedtekne fristen – 2019. 9 av skulane vil ikkje bli ferdig innan fristen då dette er skular som det er vedteke å rehabilitere vesentleg eller etablere nybygg for i gjeldande skulebruksplan. Det vil ikkje vera økonomisk hensiktsmessig å utbetra eksisterande bygg for desse skulane. Det er heller ikkje løyvd midlar i budsjett for 2017-2020 som gjev rom for å gjennomføre eigne UU-prosjekt før rehabilitering/nybygg.

Tidsramma for utbetring av eksisterande bygg, anlegg osv. hjå leiande aktørar, har endra seg sidan HFK starta med sitt arbeid. Regjeringa har til intensjon at alle bygg, anlegg og uteområda er universelt utforma innan 2025. Skulebruksplanen og Klinikstrukturplanen for tannhelsetenesta har vore med å påverka prioriteringa/rekkefølga for både skular og tannklinikkar.

For alle bygga gjeld det at tilrettelegging for hørselshemma med skrankeslynger og mobilt utstyr vert utført av den enkelte brukar av bygga etter behov på lik linje med anna laust utstyr.

Det har også våre gjennomført eit eige prosjekt for utbetring/utskifting av lyskjelder slik at tilstrekkelig LUX er på plass og med optisk signal for hørselshemma.

Skiltprosjektet i HFK er no avslutta og ny skilting er på plass på alle bygga. Dette var også ein registrert mangel frå kartlegginga av universell utforming i Hordaland fylkeskommune.

Status tannklinikkar

Tannklinikkar ferdig tilrettelagt
Fusa tannklinikk
Hesthaugen tannklinikk
Norheimsund tannklinikk
Osterøy tannklinikk
Solheimsviken tannklinikk/ tannlegevakten
Stord tannklinikk
Sørås tannklinikk
Årstad tannklinikk

Tannklinikkar som er/blir avvikla
Dalekvam tannklinikk, 2018
Eidfjord tannklinikk
Fedje tannklinikk, 2017
Fitjar tannklinikk
Granvin tannklinikk, 2016
Jondal tannklinikk
Laksevåg tannklinikk, (dato ikkje avklart)

Masfjorden tannklinikk, 2017
Modalen tannklinikk, 2017
Vaksdal tannklinikk, 2017

Tannklinikker/prosjekter som er planlagt og der UU er inkludert.
Etne tannklinikk - samordning av tannhelsetilbodet i området Etne/Vindafjord
Fana tannklinikk - ny klinikk i 2021
Florvåg tannklinikk - inn i Askøy tannklinikk 2017
Fyllingsdalen tannklinikk - ny klinikk i 2024
Indre Arna tannklinikk - ny klinikk i 2018
Kleppestø tannklinikk – inn i Askøy tannklinikk 2017
Knarvik tannklinikk – inn i Helsehuset Nordhordaland 2019
Frekhaug tannklinikk – inn i Helsehuset Nordhordaland 2019
Lindås tannklinikk – lagt til ny vidaregåande skule på Austrheim
Nesttun tannklinikk - ny klinikk i Fana 2021
Odda tannklinikk – ny klinikk i 2019
Os tannklinikk – ny klinikk i 2022
Rolland tannklinikk – inn i ny klinikk i Nye Åsane vgs 2020
Skånevik tannklinikk – samordning av tannhelsetilbodet i området Etne/Vindafjord
Straume tannklinikk - ny klinikk 2024
Sund tannklinikk – inn i ny klinikk på Straume 2024
Sveio tannklinikk – ny klinikk 2025
Sælen tannklinikk – inn i ny Fyllingsdalen klinikk 2024
Tysnes tannklinikk – ny klinikk i Os 2022 (skal vurderast)
Tysse tannklinikk – ny klinikk i Indre Arna 2018
U.Pihl tannklinikk – inn i ny klinikk i Nye Åsane vgs 2020
Ågotnes tannklinikk - inn i ny klinikk på Straume 2024

Klinikkar som står att å utbetra
Langevåg tannklinikk
Lofthus tannklinikk
Manger tannklinikk
Rosendal tannklinikk
Ulvik tannklinikk

Av tannklinikane med behov for utbetring av universell utforming, står 5 klinikkar att å utbetra i eigne UU-prosjekt. For alle desse klinikane, så er det vedteke at ny vurdering skal gjerast når kommunestruktur og oppgåvefordeling er avklart. Utbetringa av universell utforming vil først verta tatt etter ei slik ny vurdering. I tillegg, så står det att 22 klinikkar som vil verta utbetra som ein del av etablering av 8 nye klinikkar som fastlagt i klinikkstrukturplanen. 2 av desse vil allereie være flytta inn i ny klinikk i mars 2017.

Tidsramma for utbetring av tannklinikkar vil difor måtte utvidast til 2025 på lik linje med regjeringa sitt vedtak for statlege bygg dersom ein ikkje skal unngå at det blir brukt pengar på klinikkar som innan 2025 blir erstatta av nye klinikkar.

PS 23/17 Ymse